

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA‘LIMI VAZIRLIGI CHIRCHIQ DAVLAT
PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori

G.I.Muxamedov

**ILMIY-TADQIQOT FAOLIYATINI TASHKILLASHTIRISH, ILMIY-
PEDAGOG KADRLAR TAYYORLASH, IQTIDORLI TALABA-YOSHLAR
BILAN ISHLASH, ILMIY-TADQIQOT NATIJALARINI ISHLAB
CHIQRISHGA JORIY ETISH YUZASIDAN
2025 YIL DAVOMIDA AMALGA OSHIRILGAN
ISHLAR BO‘YICHA YILLIK**

H I S O B O T

**Hisobot universitet Ilmiy Kengashi yig‘ilishining
2025 yil 27-dekabrdagi 9- sonli majlisida
muhokama qilingan va ma’qullangan**

CHIRCHIQ– 2025

MUNDARIJA

KIRISH.....

I BOB. ILMIY - TADQIQOT FAOLIYATINING UMUMIY TAVSIFI.....

1.1. Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy-tadqiqot faoliyatini ustuvor yo‘nalishlari.....

1.2. Universitetning ilmiy-intellektual salohiyati va kadrlar tayyorlash dinamikasi.....

1.3. Davlat ilmiy-texnika dasturlari doirasidagi tadqiqotlar va istiqbolli loyihalar transferi.....

1.4. Iqtisodiyot tarmoqlari va ishlab chiqarish sub’ektlari bilan xo‘jalik shartnomalari asosidagi ilmiy-amaliy hamkorlik.....

1.5. Xalqaro grantlar va xorijiy investitsiyaviy loyihalar doirasidagi ilmiy hamkorlik strategiyasi.....

1.6. Fan, ta’lim va ishlab chiqarish integratsiyasi hamda ilmiy natijalarni amaliyotga joriy etish holati.....

1.7. Chirchiq davlat pedagogika universiteti va O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi o‘rtasidagi strategik ilmiy-amaliy hamkorlik.....

1.8. Chirchiq davlat pedagogika universiteti innovatsion g‘oyalar va ishlanmalar bazasining sifat tahlili.....

1.9. Chirchiq davlat pedagogika universitetining xalqaro hamkorlik aloqalari.....

II BOB. ILMIY-PEDAGOGIK FAOLIYAT SAMARADORLIGI

2.1. Chirchiq davlat pedagogika universitetining oliy ta’limdan keyingi ta’lim instituti faoliyati samaradorligi (tayanch doktorantura, doktorantura, mustaqil izlanuvchilik, stajyor-tadqiqotchilik)

2.2. Chirchiq davlat pedagogika universiteti dissertatsiya himoyalari bo‘yicha Ilmiy kengashlar faoliyati.....

2.3. Chirchiq davlat pedagogika universitetida “Yosh olimlar kengashi” va “Doktorantlar maktabi faoliyati”.....

2.4. Chirchiq davlat pedagogika universitetida iqtidorli talabalar bilan ishlash.....

2.5. Chirchiq davlat pedagogika universiteti Yoshlar akademiyasi faoliyati to‘g‘risida.....

III BOB. ILMIY-TADQIQOT ISHLARI SAMARADORLIGI

3.1. Grant faoliyati va loyihaviy boshqaruv: Ilm-fanni moliyalashtirishning yangi mexanizmlari.....

- 3.2. Chirchiq davlat pedagogika universitetining patent, guvohnoma va litsenziyalar bazasi.....
- 3.3. Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy nashrlar faoliyati va xalqaro bibliometrik bazalar bilan integratsiyasi.....
- 3.4. O‘quv va ilmiy adabiyotlar nashr etish ko‘rsatkichlari: Yangi avlod darslik va o‘quv qo‘llanmalari tahlili.....
- 3.5. Chirchiq davlat pedagogika universitetidagi o‘quv-uslubiy komplekslar, ilmiy-amaliy markazlar va innovatsion laboratoriyalar faoliyati.....
- 3.6. Fundamental tadqiqotlar natijadorligi: Monografiyalar tahlili va ilmiy echimlarning kapitalizatsiyasi.....
- 3.7. Xalqaro ilmiy nufuz va nashr faolligi: Scopus va Web of Science bazalaridagi nashrlar dinamikasi va sifat tahlili.....
- 3.8. Respublika ilmiy jurnallaridagi nashr faolligi: Milliy ilm-fan ekotizimidagi integratsiya va OAK e’tirofidagi tadqiqotlar tahlili.....
- 3.9. Intellektual mulk va tijoratlashtirish: Ilmiy ishlanmalarni huquqiy muhofaza qilish va iqtisodiy samaradorlik tahlili
- 3.10. Iqtidorli talabalarning ilmiy faoliyati samaradorligi: Talabalar fanining global integratsiyasi va raqobatbardoshlik dinamikasi.....
- 3.11. Ommaviy axborot vositalarida ilm-fan targ‘iboti: Universitetning media makondagi o‘rni va ijtimoiy mas’uliyati strategiyasi.....
- IV. YAKUNIY QISM.....**
- 4.1. 2025 yilgi ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatning asosiy xulosalari.....
- 4.2. 2026 yilga mo‘ljallangan strategik vazifalar va istiqbolli rejalar.....

KIRISH

Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasida ta’lim sifatini oshirish, inson kapitalini rivojlantirish va jamiyatning intellektual salohiyatini yuksaltirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishi sifatida belgilangan. Mazkur global maqsadlar ijrosini ta‘minlashda Chirchiq davlat pedagogika universiteti (ChDPU) o‘zining noyob tarixiy missiyasi va innovatsion rivojlanish modeli bilan mamlakat oliy ta’lim tizimida strategik mavqega ega. Universitet faoliyatining konseptual asoslari O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 27 iyuldagi PQ-3152-sonli qarori bilan mustahkamlangan bo‘lib, ushbu tarixiy hujjat Toshkent viloyati va uning chekka hududlaridagi ta’lim muassasalarini yuqori malakali, zamonaviy fikrlaydigan pedagog kadrlar bilan ta‘minlashdek dolzarb ijtimoiy vazifani hal etishga qaratilgan edi. O‘tgan davr mobaynida Vazirlar Mahkamasining 2021 yildagi 213-sonli va 472-sonli qarorlari asosida muassasaning infratuzilmaviy va akademik quvvati kengaytirilib, uning mintaqaviy ta’lim klasteri markaziga aylanishi uchun mustahkam poydevor yaratildi.

Universitet evolyusion rivojlanishining yangi bosqichi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 21 iyundagi PQ-289-sonli qarori bilan bevosita bog‘liq bo‘lib, unga ko‘ra institutning nufuzli **Universitet** maqomiga ega bo‘lishi, ilmiy-pedagogik faoliyatni sifat jihatidan yangi darajaga ko‘tardi. Ayniqsa, 2025 yil 28 aprelda qabul qilingan PF-73-sonli “Pedagog kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmon universitet jamoasi oldiga raqamli ta’lim texnologiyalarini joriy etish, sun‘iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish va ta’lim jarayonini xalqaro standartlarga to‘liq moslashtirish bo‘yicha kechiktirib bo‘lmas imperativ vazifalarni qo‘ydi.

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universiteti faoliyati “Universitetni Pedagogik ta’lim innovatsion klasteri asosida rivojlantirish” uzoq muddatli Strategiyasining hal qiluvchi bosqichiga qadam qo‘ydi. Ushbu strategik davr universitet tarixida tub burilish nuqtasi bo‘lib, an’anaviy “**University 3.0**” (Ta’lim, Fan va Innovatsiya sintezi) modelidan global tendensiyalarga mos keluvchi “**University 4.0**” (ta’lim, fan, innovatsiya va jamiyat bilan raqamlashgan o‘zaro aloqa) modeliga evolyusion o‘tishni ta‘minlashga qaratilgan. Mazkur transformatsiya shunchaki texnologik yangilanish emas, balki universitetning jamiyat hayotidagi rolini qayta ko‘rib chiqish, uni faqat kadrlar tayyorlovchi maskandan ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish drayveriga aylantirish jarayonidir.

Chirchiq davlat pedagogika universitetining rivojlanish traektoriyasi shunchaki ta’lim xizmatlarini ko‘rsatish emas, balki jamiyatning intellektual qiyofasini o‘zgartirishga qaratilgan global g‘oyalar negiziga qurilgan. Universitetning konseptual poydevori uning strategik missiyasi, maqsadi, istiqbolli

nigohi va korporativ falsafasida (shiorida) o‘z aksini topgan bo‘lib, ular o‘zaro uyg‘unlikda **“ta’lim – ilm-fan – innovatsiya – jamiyat”** ekotizimining barqarorligini ta’minlaydi.

Universitetning **Strategik missiyasi** — bu milliy pedagogik ta’lim an’analarini ilg‘or xorijiy tajribalar bilan sintez qilish orqali O‘zbekistonning xalqaro ta’lim makonidagi nufuzini mustahkamlashdan iboratdir. Missiyaning o‘zagida zamonaviy ta’lim dasturlari, fundamental ilm-fan yutuqlari va innovatsion amaliyotni raqamli texnologiyalar platformasida birlashtirish yotadi. Bu jarayon faqat universitet ichida cheklanib qolmay, balki keng jamoatchilik, ishlab chiqarish sektori va xalqaro hamkorlar bilan **“ijtimoiy hamkorlik”** (*social partnership*) tarmog‘ini kengaytirishni ko‘zda tutadi. Pirovardida, universitet nafaqat bilim beruvchi, balki jamiyatni modernizatsiya qiluvchi va uning global imijini yaratuvchi intellektual drayver vazifasini bajaradi.

Universitet **“maktabgacha ta’lim – maktab – oliy ta’lim – malaka oshirish”** uzluksiz zanjirini qamrab oluvchi klaster muhitini yanada rivojlantirish yo‘lidan bormoqda. Bu jarayonda ayniqsa, aniq fanlar va xorijiy tillar bo‘yicha mavjud kadrlar defitsitini qoplash, qishloq joylaridagi maktablarning ta’lim sifatini oshirish va inklyuziv ta’lim tamoyillarini joriy etishga alohida urg‘u berilmoqda.

Universitetning **Strategik maqsadi** inson kapitalini rivojlantirishning yangi modelini yaratishga qaratilgan. Bu — ilg‘or xorijiy metodologiyalar va milliy psixologiya xususiyatlarini inobatga olgan holda, psixologik-pedagogik fanlarning eng so‘nggi yutuqlariga asoslangan yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash tizimidir. Maqsad doirasida ta’lim jarayoni bir martalik diplom berish bilan cheklanmaydi, balki mutaxassislarni **“Uzluksiz kasbiy rivojlanish”** (*Continuous Professional Development*) tamoyili asosida qayta tayyorlash va malakasini oshirishning siklik mexanizmini yo‘lga qo‘yishni nazarda tutadi. Bunda asosiy e’tibor o‘zgaruvchan mehnat bozori talablariga tezkor moslashuvchan, innovatsion tafakkurga ega va pedagogik kreativligi yuqori bo‘lgan yangi avlod kadrlarini etishtirishga qaratilgan.

Universitetning kelajakka yo‘naltirilgan **Istiqbolli nigohi** uning 2030 yilgacha bo‘lgan rivojlanish ufqlarini belgilab beradi. Bu nigoh ChDPUni sifatli ta’lim, ilg‘or fundamental tadqiqotlar va innovatsion ishlanmalar markazi sifatida tasavvur qilishni emas, balki jamiyat bilan o‘zaro raqamlashgan muloqotga kirishuvchi xalqaro darajadagi universitetga aylanishni anglatadi. **“University 4.0”** modeliga muvofiq, istiqboldagi universitet — bu ochiq innovatsion ekotizim bo‘lib, unda har bir ilmiy natija iqtisodiy qiymat yaratadi, ta’lim esa chegarasiz raqamli makonga ko‘chadi.

Universitet faoliyatining motivatsion asosi uning **“Barchasi shu yerdan va shu ondan boshlanadi”** (*It all starts here and at this time / Все начинается здес*

и в это время) degan shiorida mujassamlashgan. Bu shior shunchaki da'vat emas, balki universitet jamoasi va talabalari uchun **falsafiy tamoyil** hisoblanadi. U ta'lim oluvchiga har bir daqiqaning qadrini anglashni, kelajakdagi muvaffaqiyat, ilmiy kashfiyot va kasbiy yuksalish aynan universitet auditoriyalarida, ayni damda qilinayotgan harakatdan boshlanishini uqtiradi. Bu — mas'uliyat, tashabbuskorlik va “bugun va hozir” tamoyili asosida yashash falsafasidir.

Ushbu strategik maqsadga erishish yo'lida universitet faoliyati quyidagi to'rtta ustuvor yo'nalish negizida tizimli tashkil etildi:

Birinchi, **akademik transformatsiya** jarayoni ta'lim sifatini boshqarishning xalqaro standartlari (ESG) va kredit-modul tizimining ilg'or elementlarini to'liq o'zlashtirishni nazarda tutadi. Ta'lim dasturlari talabalarda shunchaki nazariy bilimlarni emas, balki XXI asr ko'nikmalari hisoblangan “**4K**” modelini — kritik fikrlash, kreativ yondashuv, samarali kommunikatsiya va jamoaviy kollaboratsiya kompetensiyalarini shakllantirishga yo'naltirilgan. Bu yondashuv bo'lajak pedagoglarni nostandart vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilishga va o'zgaruvchan ta'lim muhitiga moslashishga tayyorlaydi.

Ikkinchi, **ilmiy innovatsiya** yo'nalishida universitet fundamental va amaliy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirish orqali bilimlar iqtisodiyotiga hissa qo'shishni maqsad qilgan. **Scopus** va **Web of Science** kabi nufuzli xalqaro bazalardagi nashr faolligini oshirish, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish va startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash orqali universitet "bilim transferi" markaziga aylanmoqda. Ilmiy tadqiqotlar endilikda faqat ilmiy daraja olish vositasi emas, balki aniq ijtimoiy va iqtisodiy muammolar echimiga qaratilgan pragmatik jarayon sifatida namoyon bo'lmoqda.

Uchinchi, **raqamli integratsiya** ta'lim boshqaruvini **HEMIS** axborot tizimi orqali to'liq avtomatlashtirish, o'quv jarayoniga sun'iy intellekt (**AI**) va katta ma'lumotlar (**Big Data**) texnologiyalarini keng joriy etishni o'z ichiga oladi. Bu tizim universitet faoliyatining shaffofligini ta'minlash bilan birga, har bir talabaning individual o'zlashtirish traektoriyasini tahlil qilish va prognozlashtirish imkonini beradi. Raqamli universitet konsepsiyasi ta'lim resurslaridan makon va zamon cheklovisiz foydalanish imkoniyatini yaratadi.

To'rtinchi, **ijtimoiy mas'uliyat** tamoyili universitetning mahalliy hamjamiyat rivojidagi faol ishtirokini belgilaydi. Bunda inklyuziv ta'lim muhitini yaratish orqali barcha qatlamlar uchun teng imkoniyatlar taqdim etish, hududiy maktablar bilan klaster hamkorligini kuchaytirish va aholi uchun “**Uzluksiz ta'lim**” (*Lifelong Learning*) konsepsiyasini amalga oshirish ustuvor vazifadir. Universitet nafaqat diplom beradigan muassasa, balki mintaqaning madaniy-ma'rifiy va intellektual hayotini belgilovchi markaz sifatida o'z missiyasini bajarmoqda.

Chirchiq davlat pedagogika universitetida kadrlar tayyorlash jarayonining konseptual asosi “zamonaviy pedagog — jamiyatning ijtimoiy arxitektori” g‘oyasiga qurilgan bo‘lib, bu yondashuv an’anaviy “bilim ulashuvchi” (transmitter) modelidan voz kechib, ta’lim jarayonini boshqaruvchi, yo‘naltiruvchi va qo‘llab-quvvatlovchi yangi formatsiyadagi mutaxassisni shakllantirishni nazarda tutadi. Universitet strategiyasiga ko‘ra, bugungi kun pedagogi shunchaki fan o‘qituvchisi emas, balki **ijtimoiy dizayner**, **tyutor** va **fasilitator** vazifalarini sinkretik tarzda bajaruvchi shaxs sifatida namoyon bo‘lishi lozim. Bu o‘zgarish ta’lim muhitining demokratlashuvi, raqamlashuvi va inklyuzivlik tamoyillarining ustuvorlik kasb etishi bilan izohlanadi.

Tayyorlanayotgan pedagog kadrlarning kasbiy portretida turli toifadagi o‘quvchilar bilan ishlash ko‘nikmasi markaziy o‘rin tutadi. Xususan, iqtidorli bolalar bilan ishlashda ularning yashirin salohiyatini ro‘yobga chiqaruvchi **Talent Management** texnologiyalarni qo‘llash, inklyuziv ehtiyojga ega bolalar uchun to‘siqsiz ta’lim muhitini yaratish hamda deviant xulqli va ijtimoiy xavfli vaziyatga tushib qolgan o‘smirlar bilan korreksion-pedagogik faoliyat olib borish layoqati ustuvor kompetentlik sifatida belgilangan. Shu maqsadda, o‘quv jarayoniga **pedagogik mediatsiya** (nizolarni muqobil hal etish), konfliktologiya va amaliy psixodiagnostika modullari integratsiya qilingan bo‘lib, bu bo‘lajak o‘qituvchiga sinf jamoasida sog‘lom ijtimoiy-psixologik muhitni loyihalash imkonini beradi.

Ushbu vazifalarni amalga oshirish uchun universitetning o‘quv dasturlari “**Kompetensiyalar triadasi**” asosida qayta tizimlashtirildi. Birinchidan, **akademik kompetentlik** doirasida talabaning fundamental bilimlari va tadqiqotchilik ko‘nikmalari rivojlantirilsa, ikkinchidan, **ijtimoiy-shaxsiy kompetentlik** orqali ularda emotsional intellekt (**EQ**), empatiya, liderlik va milliy qadriyatlarga sodiqlik fazilatlarini shakllantirilmog‘da. Uchinchi va eng muhim yo‘nalish — **kasbiy-metodik kompetentlik** bo‘lib, u raqamli ta’lim vositalaridan foydalanish, xalqaro baholash dasturlari (**PISA, TIMSS**) mezonlari asosida dars loyihalash va pedagogik refleksiyaning amalga oshirish qobiliyatini qamrab oladi. Natijada, universitet devorlaridan chiqayotgan mutaxassis ta’lim oluvchining individual rivojlanish traektoriyasini qura oladigan, global o‘zgarishlarga moslashuvchan va jamiyat barqarorligini ta’minlovchi “ma’rifat agentlari”ga aylanmog‘da.

2025 yil yakunlariga ko‘ra, Chirchiq davlat pedagogika universiteti nafaqat ta’lim muassasasi, balki mintaqaviy rivojlanishning drayveriga aylandi. Ilmiy salohiyatning o‘sishi, xorijiy grantlarning jalb etilishi va moddiy-texnik bazaning mustahkamlanishi universitetning 2030 yilgacha bo‘lgan Strategik rivojlanish konsepsiyasida belgilangan vazifalarning bosqichma-bosqich bajarilayotganidan dalolat beradi.

Ushbu yillik hisobotda universitetning 2025 yil davomida ilmiy-tadqiqot, o‘quv-uslubiy, ma’naviy-ma’rifiy va xalqaro hamkorlik yo‘nalishlarida erishgan natijalari, mavjud muammolar tahlili va kelgusidagi ustuvor rejalar batafsil bayon etiladi.

I BOB. ILMIY-TADQIQOT FAOLIYATINING UMUMIY TAVSIFI: STRATEGIK TRANSFORMATSIYA VA INNOVATSION SALOHIYAT

2025 yil Chirchiq davlat pedagogika universiteti (ChDPU) faoliyatida tub burilish davri — “University 4.0” xalqaro modeliga o‘tish jarayonlarining jadallashuvi va “Pedagogik ta’lim innovatsion klasteri” muhitida ilm-fan, ta’lim hamda ishlab chiqarish integratsiyasining yangi sifat bosqichiga ko‘tarilishi bilan tavsiflanadi. Universitetning ilmiy-tadqiqot strategiyasi nafaqat akademik bilimlarni shakllantirish, balki global ta’lim makonidagi raqobatbardoshlikni ta’minlash, raqamli jamiyat ehtiyojlariga mos yuqori malakali kadrlar tayyorlash va ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirishga yo‘naltirilgan kompleks yondashuvga asoslanadi.

Hisobot yilida universitet ilmiy jamoasi oldiga qo‘yilgan ustuvor vazifalar — fundamental va amaliy tadqiqotlar ko‘lamini kengaytirish, xalqaro ilmiy hamjamiyat bilan integratsiyani chuqurlashtirish hamda ta’lim jarayoniga ilg‘or pedagogik texnologiyalarni (STEAM, AI, raqamli platformalar) joriy etish borasida tizimli islohotlar amalga oshirildi. Universitetning 8 ta fakulteti kesimida shakllangan ilmiy maktablar salohiyati, professor-o‘qituvchilar tarkibining sifat ko‘rsatkichlari hamda yosh olimlarning innovatsion faolligi tahlili shuni ko‘rsatadiki, ChDPU bugungi kunda mintaqaviy ta’lim muassasasidan respublika miqyosidagi yirik intellektual markazga aylanib bormoqda.

Quyida universitet ilmiy-tadqiqot faoliyatining ustuvor yo‘nalishlari, ilmiy salohiyat dinamikasi, davlat va xalqaro grantlar doirasidagi natijadorlik hamda innovatsion ishlanmalarning amaliyotga tatbiq etilish holati batafsil yoritiladi.

1.1. Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy-tadqiqot faoliyati ustuvor yo‘nalishlari

Chirchiq davlat pedagogika universitetining 2025 yildagi ilmiy-tadqiqot strategiyasi pedagogik ta’lim mazmunini modernizatsiya qilish, raqamli ta’lim muhitini yaratish va maktabgacha hamda maktab ta’limi tizimi bilan uzviy integratsiyani ta’minlashga yo‘naltirilgan. Universitetning ilmiy siyosati **“Pedagogik ta’lim innovatsion klasteri”** modeli doirasida bo‘lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va innovatsion texnologiyalarni ta’lim jarayoniga tatbiq etish bo‘yicha quyidagi tizimli ustuvor vazifalarni qamrab oladi:

Birinchidan, ijtimoiy va iqtisodiy talablar asosida uzluksiz pedagogik ta’limning mazmun va maqsadlarini yangilash, muammoli tadqiqot va jamoaviy ta’lim olish strategiyalariga asoslangan texnologiyalarni joriy etish. Bunda asosiy

e'tibor yuqori malakali ilmiy kadrlar tayyorlash tizimini psixologik-pedagogik fanlarning dolzarb muammolari bilan muvofiqlashtirishga qaratilgan.

Ikkinchidan, universitetning strategik loyihalari hisoblangan **“Individual ta’lim dasturi”**, **“Xalqaro pedagog”**, **“Kelajak o‘qituvchisi”** va **“Uchinchi o‘qituvchi tashabbusi”** konsepsiyalari orqali ta’lim sifatini oshirishga alohida e'tibor berilgan. Jumladan, 2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida ta’lim sifatini yangi bosqichga olib chiqish va xalqaro e'tirof etilgan standartlarni milliy tizimga integratsiya qilish maqsadida to'rtta asosiy strategik loyiha amaliyotga joriy etildi. Ushbu konsepsiyalar **“University 4.0”** modelining tarkibiy qismi bo'lib, yuqori ilmiy-metodik asosga ega:

1. “Individual ta’lim dasturi” konsepsiyasi: Mazkur loyiha ta’limni standartlashtirilgan yondashuvdan shaxsga yo'naltirilgan (student-centered) formatga o'tkazishning huquqiy va metodik asosi bo'lib xizmat qildi. Uning doirasida har bir talabaning intellektual salohiyati, kasbiy qiziqishlari va o'zlashtirish dinamikasidan kelib chiqqan holda **individual ta’lim traektoriyalari** ishlab chiqildi. Ilmiy jihatdan ushbu tizim "Ustoz-shogird" an'analarini raqamli texnologiyalar bilan boyitgan holda, talabalarni bakalavriat bosqichidayoq mustaqil ijodiy va ilmiy faoliyatga yo'naltirish mexanizmi sifatida namoyon bo'ldi.

2. “Xalqaro pedagog” loyihasi: Loyihaning strategik maqsadi – global ta’lim bozorida raqobatbardosh, xalqaro baholash standartlari bilan ishlash ko'nikmasiga ega pedagoglarni tayyorlashdir. Tadqiqotlar davomida **PISA**, **TIMSS**, **PIRLS** kabi xalqaro baholash dasturlari talablari o'quv rejalariga chuqur singdirildi. Bunda **STEAM standartlari** asosida aniq va tabiiy fanlarni o'qitishning innovatsion modellari ishlab chiqildi. Natijada, bo'lajak pedagoglarda xalqaro darajadagi qaror qabul qilish, liderlik va mustaqil strategik fikrlash kompetensiyalarini shakllantirishning metodik ta'minoti yaratildi.

3. “Kelajak o‘qituvchisi” konsepsiyasi: Ushbu loyiha raqamli jamiyat va sun'iy intellekt (AI) davri uchun yangi avlod o'qituvchisi modelini shakllantirishga qaratilgan. Loyiha doirasida ta’lim jarayoniga **virtual (VR) va kengaytirilgan reallik (AR)** vositalarini integratsiya qilishning ilmiy asoslari tadqiq etildi. Sun'iy intellekt algoritmlari yordamida talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichlarini prognoz qilish va ta’lim kontentini avtomatlashtirilgan tarzda adaptatsiya qilish tizimlari (Data Science) joriy etildi. Bu o'qituvchini texnik vositalarni pedagogik maqsadlar bilan mahoratli uyg'unlashtira oladigan "raqamli texnolog" maqomiga ko'tardi.

4. “Uchinchi o‘qituvchi tashabbusi”: Mazkur tashabbus pedagog kadrlarning kasbiy va malakaviy bilim darajasini uzluksiz rivojlantirib borishning tizimli mexanizmi sifatida amal qilmoqda. Loyiha doirasida o'qituvchining ilmiy

salohiyatini oshirish, pedagogik mahoratini zamonaviy AKT vositalari orqali doimiy takomillashtirishning yangi mezonlari belgilandi. Bu jarayonda o'qituvchi nafaqat ma'lumot beruvchi sub'ekt, balki ta'lim muhitini loyihalashtiruvchi, talabanning ijodiy transformatsiyasini ta'minlovchi **tyutor va kouch** sifatida faoliyat yuritishi uchun ilmiy-uslubiy poydevor yaratildi.

Ushbu strategik loyihalar bir-birini to'ldiruvchi yaxlit tizimni tashkil etib, universitetning 2025 yildagi ilmiy-pedagogik faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqdi. Ularning natijasida yaratilgan ilmiy-metodik asoslar universitetning **51% lik ilmiy salohiyatini** amaliy natijadorlikka aylantirish va ta'lim klasteri doirasidagi innovatsion muhitni mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Ushbu loyihalar doirasida sun'iy intellekt, STEAM standartlari va xalqaro baholash dasturlari (PISA, TIMSS, PIRLS) talablari asosida raqobatbardosh kadrlar tayyorlashning ilmiy-metodik asoslari yaratildi.

Ushbu strategik maqsadlardan kelib chiqib, universitetning 8 ta fakulteti kesimida ilmiy-tadqiqot faoliyatining fundamental va amaliy yo'nalishlari quyidagicha tizimlashtirilgan:

Aniq fanlar va texnologiyalar yo'nalishi. Aniq fanlar fakultetida differensial tenglamalar va matematik modellashtirishning fundamental masalalari bilan bir qatorda, ta'limni raqamlashtirish va sun'iy intellekt imkoniyatlarini pedagogik jarayonlarga integratsiya qilish (prof. D.M.Maxmudova) ustuvor hisoblanadi. Shuningdek, fizika va astronomiya kurslarini o'qitishda virtual (VR/AR) va masofaviy texnologiyalarni qo'llashning ilmiy-nazariy asoslarini ishlab chiqish bo'yicha tadqiqotlar olib borilmoqda.

Tabiiy-ilmiy va ekologik yo'nalish. Tabiiy fanlar fakultetida ilmiy izlanishlar tabiiy-ilmiy savodxonlik darajasini oshirish va mintaqaviy ekologik muammolar echimiga qaratilgan. Bunda O'zbekiston iqlim sharoitida fitopatogen viruslar diagnostikasi (D.Javlieva), bioxilma-xillikni saqlashning genetik-seleksion asoslari (prof. B.X.Amanov) hamda barqaror taraqqiyot tamoyillari asosida kimyoviy jarayonlarni o'rganish (prof. R.Eshchanov) asosiy ilmiy vektorlarni tashkil etadi.

Ijtimoiy-gumanitar va filologik yo'nalish. Gumanitar fanlar fakultetida tadqiqotlar milliy o'zlikni anglash va ta'limni individuallashtirishga yo'naltirilgan bo'lib, korpus lingvistikasi, raqamli texnologiyalar asosida til o'qitish metodikasi (prof. S.Matchanov) va tarix fanlarini o'qitishning klaster-modifikatsion modellarini (prof. S.A.Toshtemirova) yaratish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Global tarix va inson kapitalini rivojlantirish masalalari (prof. G.G'.G'affarova) alohida yo'nalish sifatida tadqiq etiladi.

Psixologik-pedagogik va defektologik yo'nalish. Pedagogika fakultetida uzluksiz inklyuziv ta'limning pedagogik-psixologik determinantlarini o'rganish

(prof. F.U.Qodirova) va pedagogning kasbiy standarti asosida reflektiv kompetensiyalarni shakllantirish (prof. M.Rahmonova) ushbu blokning o'zagini tashkil etadi. Ta'lim sifatini boshqarishda innovatsion klaster modeli va inson kapitalini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari (prof. D.O.Ximmataliev) ilmiy izlanishlar markazida turadi.

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim yo'nalishi. Bu fakultetda ilk yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatlarini o'yin va artpedagogika orqali rivojlantirish (PhD L.K.Narimbaeva), shuningdek, STEAM yondashuvi asosida ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishning ilmiy asoslari (prof. T.L.Xurvalieva) ishlab chiqilmoqda.

Xalqaro hamkorlik va xorijiy tillar yo'nalishi. Turizm fakultetida turizm va xorijiy tillarni o'qitishda xalqaro tajribani milliy tizimga moslashtirish, tog'-kurort zonalarining tabiiy-geografik asoslarini o'rganish (prof. Sh.M.Sharipov) hamda til ta'limida mustaqil ta'lim va talabalar mobilligini oshirish mexanizmlari (PhD Q.Sh.Maxmudov) tadqiq etiladi.

San'atshunoslik va madaniyat yo'nalishi. San'atshunoslik fakultetida tasviriy san'at, dizayn va musiqa ta'limini klaster yondashuvi hamda "Ustozshogird" an'analari asosida tashkil etish, badiiy ta'limda inklyuziv muhitni yaratish (PhD X.E.Sultanov) va milliy musiqa merosini rivojlantirish tizimini takomillashtirish (PhD M.S.Muxitdinova) ustuvor hisoblanadi.

Jismoniy tarbiya va texnologik ta'lim yo'nalishi. Jismoniy tarbiya fakultetida milliy sport turlarini rivojlantirish (PhD A.R.Abdulaxatov) va texnologik ta'lim yo'nalishi talabalarini kasbiy-shaxsiy rivojlantirishda xalq hunarmandchiligi elementlaridan foydalanish (PhD J.A.Xamidov) kabi yo'nalishlar bo'yicha ilmiy izlanishlar amalga oshirilmoqda.

Shunday qilib, universitetdagi ilmiy-tadqiqot ishlari nafaqat nazariy xulosalar chiqarish, balki ta'lim muassasalarini yuqori malakali, innovatsion fikrlaydigan pedagog kadrlar bilan ta'minlashning amaliy echimlarini yaratishga qaratilgan yaxlit tizimni tashkil etadi.

1.2. Universitetning ilmiy-intellektual salohiyati va kadrlar tayyorlash dinamikasi

Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy salohiyatini oshirish strategiyasi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 21 iyundagi **PQ-289-son qarorida** belgilangan ustuvor vazifalar ijrosi doirasida tizimli ravishda amalga oshirilmoqda. 2025 yil yakunlariga ko'ra, universitetning kadrlar tarkibi va ilmiy darajadorlik ko'rsatkichlarida sezilarli sifat o'zgarishlari kuzatildi.

Universitet ilmiy salohiyatining umumiy tavsifi va o'sish dinamikasi sezilarli darajada ko'zga ko'rinadi. 2025 yil Chirchiq davlat pedagogika universiteti uchun

nafaqat pedagogik innovatsiyalar, balki akademik barqarorlik va ilmiy kengayish yili bo'ldi. Universitetning professor-o'qituvchilar tarkibini shakllantirishda asosiy e'tibor yuqori malakali kadrlar ulushini oshirish va ilmiy maktablarning izchilligini ta'minlashga qaratildi.

Hisobot davri yakunlariga ko'ra, universitetda mavjud bo'lgan **703 ta shtat birligida jami 681 nafar** professor-o'qituvchi faoliyat yuritmoqda. Kadrlar siyosatining barqarorligini belgilovchi asosiy mezon sifatida, jami tarkibning **75 foizini, ya'ni 512 nafarini asosiy shtatdagi** xodimlar tashkil etishi diqqatga sazovordir. Bu ko'rsatkich universitetda fundamental ilmiy muhitning shakllanganligini va ilmiy izlanishlarning uzluksizligi ta'minlanganligini anglatadi.

Universitetning ilmiy-intellektual quvvatini ifodalovchi darajadorlik ko'rsatkichlari 2025 yilda sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarildi. Xususan, **ilmiy darajali kadrlarning mutlaq soni 261 nafarga etdi**. Ilmiy jamoaning asosiy yutuq'i sifatida yuqori malakali **fan doktorlari (DSc) sonining 58 nafarga** etganini, shuningdek, o'rta bo'g'in ilmiy kadrlar — **203 nafar falsafa doktori (PhD)** faoliyat yuritayotganligini ta'kidlash lozim. Ilmiy salohiyatning qiyosiy tahlili esa asosiy shtatdagi professor-o'qituvchilarning ilmiy salohiyati **51 foizni** tashkil etganligini ko'rsatadi. Ushbu ko'rsatkich o'tgan yilgi 48 foizlik natijaga nisbatan barqaror o'sish dinamikasini ko'rsatib, universitetning respublika oliy ta'lim muassasalari o'rtasidagi nufuzini sezilarli darajada oshirdi.

Universitetning strategik rivojlanish yo'lidagi eng muhim yutuqlaridan biri — bu oxirgi uch yillikdagi jadal o'sish sur'atidir. **2023 yilda ilmiy salohiyat 37 foizni** tashkil etgan bo'lsa, tizimli islohotlar, "Ustoz-shogird" an'analarining qayta tiklanishi va doktorantura faoliyatining samarali tashkil etilishi natijasida **2025 yil yakuniga kelib bu ko'rsatkich 14 foizga o'sdi va 51 foizlik** dovondan oshdi.

Bunday dinamika universitetda nafaqat ta'lim jarayoni, balki ilmiy-tadqiqot ishlari ham tizimli yo'lga qo'yilganligidan dalolat beradi. Mazkur ilmiy potensial universitetning "University 4.0" modeliga o'tishi uchun zarur bo'lgan intellektual kapitalning asosiy poydevori bo'lib xizmat qilmoqda. Ilmiy darajali kadrlar ulushining ortishi, o'z navbatida, xorijiy grantlarni jalb qilish, xalqaro Scopus va Web of Science bazalaridagi nashrlar faolligini oshirish hamda ishlab chiqarish bilan integratsiyani chuqurlashtirish uchun mustahkam zamin yaratdi.

Universitetning ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash tizimida izchillikni ta'minlash va ilmiy maktablar an'analarini rivojlantirish maqsadida Oliy ta'limdan keyingi ta'lim instituti faoliyati tubdan takomillashtirildi. 2025 yil yakunlariga ko'ra, universitetda mavjud bo'lgan **20 ta ixtisoslik bo'yicha** tayanch doktorantura va mustaqil izlanuvchilik instituti nafaqat soni, balki sifat ko'rsatkichlari bo'yicha ham yuqori samaradorlik namoyish etdi.

Hisobot yilida universitet ilmiy hamjamiyatining faolligi natijasida jami **46 nafar izlanuvchi** o'z dissertatsiya ishlarini muvaffaqiyatli himoya qilib, tegishli ilmiy darajalarga ega bo'ldilar. Xususan:

37 nafar izlanuvchi zamonaviy pedagogik texnologiyalar, aniq va tabiiy fanlar hamda gumanitar sohalarida dolzarb muammolar echimiga qaratilgan tadqiqotlari uchun **falsafa doktori (PhD)** ilmiy darajasini oldi;

9 nafar yetakchi olim fundamental tadqiqotlar va yirik ilmiy echimlar asosida **fan doktori (DSc)** dissertatsiyalarini muvaffaqiyatli himoya qilib, universitetning yuqori malakali ilmiy poydevorini mustahkamladi.

Ilmiy kadrlar tayyorlashning istiqbolli rejalarini amalga oshirish maqsadida izlanuvchilar safini kengaytirish va ularga qulay ilmiy muhit yaratishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Hozirda universitetning ilmiy izlanishlar jarayonida **33 nafar tayanch doktorant** davlat granti asosida o'z tadqiqotlarini olib bormoqda. Shu bilan birga, ilmiy izlanishlarni ishlab chiqarish va pedagogik faoliyat bilan uyg'unlashtirgan holda **249 nafar mustaqil izlanuvchi falsafa doktori (PhD)** hamda **4 nafar izlanuvchi fan doktori (DSc)** ilmiy darajasini olish uchun o'z tadqiqot ishlarining yakuniy bosqichlarida faoliyat yuritmoqda.

Bunday keng qamrovli ilmiy kontingentning mavjudligi universitetda kelgusi yillarda ham ilmiy salohiyatning barqaror o'sishini va "Pedagogik ta'lim innovatsion klasteri" doirasida yangi ilmiy yo'nalishlarning shakllanishini kafolatlaydi. Izlanuvchilarning ilmiy ishlari mavzulari bevosita maktabgacha, boshlang'ich va o'rta ta'lim muammolariga yo'naltirilganligi esa, tadqiqot natijalarining amaliy joriy etilish darajasini oshirishga xizmat qilmoqda.

Universitetning umumiy ilmiy muvaffaqiyatlari zamirida 8 ta fakultetning individual ilmiy strategiyalari va ularning kadrlar tarkibini sifat jihatidan yangilash borasidagi tizimli faoliyati yotadi. 2025 yilgi hisobot ko'rsatkichlari fakultetlar o'rtasida sog'lom ilmiy raqobat muhiti shakllanganligini va ixtisoslashuv yo'nalishlari bo'yicha o'sish nuqtalari aniq belgilab olinganligini ko'rsatmoqda.

Universitetda ilmiy salohiyatning eng yuqori ko'rsatkichlari an'anaviy ravishda **Tabiiy fanlar** hamda **Aniq fanlar** fakultetlarida kuzatilmoqda. Tabiiy fanlar fakulteti 76 nafar asosiy shtatdagi professor-o'qituvchining 44 nafari ilmiy darajaga egaligi (57,8%) bilan universitetda birinchilikni egallab turibdi. Aniq fanlar fakulteti esa 2025 yilda o'z salohiyatini 46,8 foizdan 55,5 foizgacha, ya'ni bir yilda qariyb 9 foizga oshirib, eng barqaror rivojlanayotgan fundamental yo'nalish sifatida namoyon bo'ldi. Bu ikki fakultet universitetning ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatida "drayver" vazifasini o'tab, asosiy ilmiy maktablarning poydevorini tashkil etmoqda.

Pedagogika hamda Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakultetlarida kadrlar tayyorlash tizimining klaster modeliga o'tkazilishi natijasida ilmiy darajadorlik

mos ravishda 47,9% va 45,7% ni tashkil etdi. Ayniqsa, **Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakultetida** o'sish sur'ati 36,5 foizdan 45,7 foizga (+9,2%) etganligi sohadagi ilmiy izlanishlarning jadallashganidan dalolat beradi. Gumanitar fanlar fakulteti esa eng yirik shtat birligiga (104 nafar asosiy shtat) ega bo'lgani holda 46,1 foizlik ko'rsatkich bilan universitetning umumiy salohiyatini muvozanatlab turibdi.

2025 yilning eng yuqori dinamik ko'rsatkichi **Turizm fakultetida** qayd etildi. Fakultetning ilmiy salohiyati qisqa vaqt ichida 17,3 foizdan 32,7 foizga ko'tarilib, rekord darajadagi **15,4 foizlik sof o'sishni** namoyish etdi. Bu natija tizimli ravishda tashkil etilgan PhD himoyalari va yosh mutaxassislarni ilmiy faoliyatga yo'naltirish bo'yicha amalga oshirilgan maqsadli ishlarning samarasidir.

San'atshunoslik (27,5%) va Jismoniy madaniyat (32,5%) fakultetlarida ilmiy salohiyatning nisbatan pastligi ushbu yo'nalishlarning o'ziga xos xususiyatlari — asosiy e'tibor ijodiy mahorat va amaliy ko'nikmalarga qaratilganligi bilan izohlanadi. Biroq, universitetning 2030 yilgacha bo'lgan strategiyasida ushbu fakultetlarning ham ilmiy salohiyatini 35-40 foizga etkazish ustuvor vazifa etib belgilangan bo'lib, hozirda mavjud bo'lgan mustaqil izlanuvchilarning himoya grafiklari bu maqsadning real asosga ega ekanligini tasdiqlaydi.

Universitetning 8 ta fakulteti bo'yicha ilmiy darajadorlik ko'rsatkichlari ularning ixtisoslashuvi va ilmiy maktablari shakllanganlik darajasiga ko'ra vizual jadval shaklida taqdim etildi (1-jadval).

1-jadval

Fakultetlardagi ilmiy darajadorlik ko'rsatkichlari

Fakultet nomi	Asosiy shtatdagi PO' soni	Ilmiy darajalilar (DSc/PhD)	Ilmiy salohiyat (2025 y)	Dinamika (o'tgan yilga nisbatan)
Tabiiy fanlar	76	44 (DSc/PhD)	57,8%	+2,8%
Aniq fanlar	72	40 (DSc/PhD)	55,5%	+8,7%
Pedagogika	93	45 (DSc/PhD)	47,9%	+5,8%
Gumanitar fanlar	104	48 (DSc/PhD)	46,1%	-2,5%*
Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim	94	43 (DSc/PhD)	45,7%	+9,2%
Turizm	58	19 (DSc/PhD)	32,7%	+15,4%
Jismoniy madaniyat	40	13 (DSc/PhD)	32,5%	+2,5%
San'atshunoslik	40	11 (DSc/PhD)	27,5%	+2,3%

Fakultetlar kesimida o'tkazilgan qiyosiy tahlil quyidagi strategik xulosalarni chiqarish imkonini beradi. Ilmiy salohiyatning o'sishi faqatgina ma'muriy choralar emas, balki har bir fakultetda shakllantirilgan Oliy ta'limdan keyingi ta'lim

institutining samarali faoliyati natijasidir. Turizm va boshlang'ich ta'lim yo'nalishlaridagi sakrash (jump-start) boshqa fakultetlar uchun "«muvaffaqiyat modeli» sifatida xizmat qiladi. 249 nafar mustaqil izlanuvchi va 33 nafar tayanch doktorantlarning fakultetlar kesimida taqsimlanishi 2026-2027 yillarda universitet umumiy salohiyatini 60 foizlik marraga olib chiqish imkoniyatini beradi. Ilmiy darajadorlikning oshishi bevosita ta'lim sifatiga ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, ilmiy salohiyati 55 foizdan yuqori bo'lgan fakultetlarda xalqaro ilmiy bazalardagi (Scopus, Web of Science) nashrlar faolligi va xorijiy grantlar bilan ishlash ko'rsatkichi boshqa yo'nalishlarga nisbatan 1,5 barobar yuqori ekanligi kuzatildi.

Shunday qilib, universitet fakultetlaridagi kadrlar salohiyatining rivojlanishi Chirchiq davlat pedagogika universitetining nafaqat pedagogik kadrlar tayyorlovchi maskan, balki kuchli akademik va ilmiy-tadqiqot markaziga aylanib borayotganini dalillaydi.

1.3. Davlat ilmiy-texnika dasturlari doirasidagi tadqiqotlar va istiqbolli loyihalar transferi

Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy-innovatsion faoliyati 2025 yilda nafaqat akademik yo'nalishda, balki yirik davlat va xalqaro ilmiy loyihalarni jalb etish borasida ham salmoqli natijalarni qayd etdi. O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish agentligi tomonidan e'lon qilingan ilmiy tanlovlarda universitet professor-o'qituvchilarining faol ishtiroki natijasida hisobot yili davomida umumiy qiymati **22 mlrd so'mdan ortiq** bo'lgan ilmiy loyihalar paketi shakllantirildi.

Ushbu loyihalarning aksariyati transchegaraviy hamkorlikka asoslangan bo'lib, hozirda ularning tanlov bosqichlaridan muvaffaqiyatli o'tgan **10 mlrd so'mga yaqin qismi yakuniy moliyalashtirish bosqichida** turibdi. Sohaviy kesimda ushbu loyihalar quyidagi fundamental va amaliy ahamiyatga molik yo'nalishlarni qamrab olgan:

Tabiiy va aniq fanlar sohasidagi innovatsiyalar: Kimyo kafedrasida olimlari tomonidan ekologik barqarorlik va resurs tejamkorligiga qaratilgan strategik loyihalar taqdim etildi. Xususan, M.M. Jo'raev rahbarligida polimer chiqindilarni kompleks qayta ishlashning ilmiy asoslariga yo'naltirilgan **4 mlrd so'mlik fundamental loyiha** hamda Q.O'. Komilov tomonidan "O'zbekiston-Belarus" tanlovi doirasida tuproq unumdorligini oshiruvchi va suvni tejovchi kompozit materiallar yaratishga qaratilgan **2,4 mlrd so'mlik amaliy tadqiqot moliyalashtirishga** tavsiya etildi. Fizika kafedrasida esa S.Z. Raxmanov boshchiligidagi Dirak materiallaridagi optik jarayonlarni o'rganishga doir **4,5 mlrd so'mlik** fundamental izlanish hamda B.X. Eshchanov tomonidan Italiya va Xitoy bilan hamkorlikda ishlab chiqilgan, fotonik sxemalar va biosensornlarni

optimallashtirishga qaratilgan jami **3,7 mlrd so‘mlik** loyihalar universitetning yuqori texnologik imkoniyatlarini namoyish etmoqda.

Biologiya kafedrasining xalqaro grantlar yo‘nalishidagi faoliyati oziq-ovqat xavfsizligi va ekinlar diagnostikasiga yo‘naltirildi. D.T. Jovlievaning Turkiya bilan hamkorlikdagi bodring va poliz ekinlari viruslari molekulyar-genetikasiga oid **1,5 mlrd so‘mlik** loyihasi hamda V.B. Fayzievning Belarus bilan birgalikda kartoshka viruslari diagnostikasi uchun test tizimlarini ishlab chiqishga qaratilgan **1,5 mlrd so‘mlik** tadqiqot ishlari sohada xalqaro standartlarni joriy etishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Universitetning ijtimoiy missiyasi doirasida Maxsus pedagogika kafedراس professori F.U. Qodirova rahbarligida ikkita strategik muhim loyiha ilgari surildi. Bular — turkiy xalqlar imo-ishora tilini integratsiyalovchi **3 mlrd so‘mlik SMART-JEST platformasi** hamda o‘zbek imo-ishora tilining raqamli ta‘minotini yaratishga qaratilgan **0,93 mlrd so‘mlik** loyihalardir. Shuningdek, S.X. Gayupova tomonidan nogironligi bo‘lgan bolalarni ijtimoiylashtirishning metodik majmuasini yaratishga doir **0,93 mlrd so‘mlik** amaliy ishlanma “Olima ayollar” tanlovi doirasida yuqori baholandi.

Bunday keng ko‘lamli ilmiy grantlarning moliyalashtirish bosqichiga chiqishi universitetning “University 4.0” modeliga o‘tishida moddiy-texnik bazani mustahkamlash va ilmiy maktablarning xalqaro miqyosda tan olinishini ta‘minlovchi asosiy omil bo‘lib xizmat qiladi.

1.4. Iqtisodiyot tarmoqlari va ishlab chiqarish sub’ektlari bilan xo‘jalik shartnomalari asosidagi ilmiy-amaliy hamkorlik

Chirchiq davlat pedagogika universitetida ta‘lim, fan va ishlab chiqarish integratsiyasini ta‘minlash, ilmiy tadqiqot natijalarini iqtisodiyotning real sektoriga tatbiq etish borasida tizimli ishlar amalga oshirilmoqda. 2025 yilning dekabr holatiga ko‘ra, universitetda iqtisodiyot sohalariga oid korxonalar va tashkilotlar bilan hamkorlikda jami **60 ga yaqin xo‘jalik shartnomalari** amalga bo‘lib, ularning umumiy qiymati **574 942 658,22 so‘mni** tashkil etdi. Hisobot davri yakuniga ko‘ra, belgilangan xarajatlar chegirilgan holda universitet hisob raqamida **470 734 838,2 so‘m** mablag‘ shakllantirildi.

Quyida ushbu hamkorlik doirasidagi asosiy loyihalar va ularning natijadorligi bo‘yicha batafsil tahlil keltiriladi:

“Sarbon Mebel Baraka” MChJ bilan hamkorlik. Universitetning “Algebra va matematik analiz” kafedراس professor-o‘qituvchilari tomonidan ishlab chiqarish korxonalari bilan hamkorlikning zamonaviy modeli joriy etildi. Xususan, mehmonxona faoliyatini matematik modellashtirish asosida optimallashtirishning ilmiy-amaliy usullari ishlab chiqildi. Mazkur innovatsion ishlanma uchun 2025 yil

27 noyabrdagi 2-raqamli shartnomaga asosan **15 000 000 so‘m** mablag‘ universitet hisob raqamiga kelib tushgan. Bu loyiha boshqaruv jarayonlarini raqamlashtirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qildi.

“New Technique” MChJ bilan texnologik hamkorlik. Mazkur hamkorlik doirasida soha ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda ilmiy-amaliy yo‘nalishda salmoqli ishlar amalga oshirildi. Jumladan:

zamonaviy ilmiy-uslubiy metodlar va anketa savollari ishlab chiqildi;

tadqiqot jarayonlari uchun texnik vositalar tanlanib, ulardan samarali foydalanish bo‘yicha metodik tavsiyalar tayyorlandi;

mutaxassislar ishtirokida o‘quv-seminar va amaliy treninglar tashkil etildi. Natijada buyurtmachi tashkilotning texnik va uslubiy ta‘minoti sifat jihatidan yaxshilandi.

“Zebo Prints” MChJ bilan korporativ aloqalar. Universitet kafedralari va mazkur jamiyat o‘rtasida kitob matnlarini tahrirlash hamda o‘zbek tilidan rus tiliga yozma tarjima qilish bo‘yicha jami **38 ta xo‘jalik shartnomasi** imzolangan. Ushbu yo‘nalishdagi faoliyat natijasida **65 000 000 so‘m** mablag‘ kelib tushdi. Bu hamkorlik nafaqat moddiy foyda keltirdi, balki universitetning nashriyot salohiyati va professor-o‘qituvchilarning filologik kompetensiyalarini amaliyotda sinash imkonini berdi.

Shuningdek, **“LET’S FLY IN THE WORLD” MChJ**, **“Raimbek Centr Service”** va **“Profi Computer” MChJ** bilan ham ishlar tahriri hamda mahsulot natijalarini buyurtmachilarga taqdim etish bo‘yicha doimiy aloqalar o‘rnatilgan.

Ta‘lim xizmatlari va ijtimoiy sohadagi loyihalar xajmi ham ortib bormoqda. Jumladan:

“Ittifoq Academy” NTM va tayyorlov kurslari. Universitetning “Ilmiy va metodologik kimyo” kafedrasida pullik tayyorlov kurslari faoliyati (Rektorning 2021 yil 4 oktyabrdagi 01-241-sonli buyrug‘i asosida) yo‘lga qo‘yilgan. Bundan tashqari, “Ittifoq Academy” bilan hamkorlikda Tarix, Huquqshunoslik va Ma‘naviyat asoslari fanlaridan abituriyentlar uchun tayyorlov guruhlari tashkil etilib, jami **14 000 000 so‘m** mablag‘ universitet jamg‘armasiga kelib tushdi.

Davlat muassasalari va ta‘lim maskanlari bilan aloqalar ham kengayib, qator shartnomlar imzolandi:

Olmazor ixtisoslashtirilgan maktabi. Maktab uchun maxsus o‘quv-laboratoriya jihozlarini loyihalash va tayyorlash bo‘yicha 2025 yil 25 apreldagi 4-sonli shartnoma asosida **10 000 000 so‘m**lik ishlar bajarildi.

Ichki ishlar vazirligi tizimi (48-sonli manzil koloniyasi). Muassasa xodimlarining ijtimoiy-siyosiy bilimlarini oshirish maqsadida ma‘ruzalar o‘qish

bo'yicha 2025 yil 1 fevraldagi 2-sonli shartnoma imzolaniib, **7 000 000 so'mlik** loyiha muvaffaqiyatli yakunlandi.

Bundan tashqari universitet, **“Book Trade 2022” MChJ, Xalqaro Nordik Universiteti, Chirchiq shahar 27-UO‘TM, “Tukhtaev Research Center” XF, Time Corporation MChJ, Soltan-Silk-Holand MChJ, Chirchiq Ilm Osiyo Maskani NTM** kabi tuzilmalar, shuningdek, **Utashev Jasur Baxodir o‘g‘li** va **Karimova Sarvinoz Xayrulla qizi** kabi yakka tartibdagi tadbirkorlar bilan hamkorlikni davom ettirmoqda.

Ushbu hamkorlik doirasida yaratilgan o‘quv-metodik va didaktik mahsulotlar — darsliklar, uslubiy qo‘llanmalar va multimedia ishlanmalari nafaqat universitet ichki ehtiyojini, balki buyurtmachi tashkilotlarning zamonaviy ta’lim resurslariga bo‘lgan talabini ham qondirmoqda. Xo‘jalik shartnomalari asosidagi bunday tizimli faoliyat universitet ilmiy salohiyatining iqtisodiy qiymatini oshirish va fanni amaliyotga integratsiya qilishning asosiy vositasi bo‘lib xizmat qilmoqda.

1.5. Xalqaro grantlar va xorijiy investitsiyaviy loyihalar doirasidagi ilmiy hamkorlik strategiyasi

Chirchiq davlat pedagogika universitetining 2025 yildagi xalqaro ilmiy-tadqiqot faoliyati jahonning etakchi ilmiy fondlari va universitetlari bilan integratsiyalashuvni yangi sifat bosqichiga olib chiqdi. Universitetning xalqaro grantlar yo‘nalishidagi strategiyasi nafaqat moliyaviy resurslarni jalb etish, balki transchegaraviy ilmiy tadqiqotlar orqali mahalliy pedagogik maktablarni jahon standartlari darajasiga ko‘tarishga yo‘naltirilgan. Joriy yilda erishilgan eng salmoqli natijalardan biri sifatida universitet professor-o‘qituvchilarining **Shveysariya Milliy ilmiy fondi** tomonidan e‘lon qilingan yuqori raqobatli loyiha tanlovida g‘olib bo‘lganligini ta’kidlash lozim. **IZSTZO_223625** raqamli “Tenglik afsonalari: Markaziy Osiyo ilm-fanida gender tenglik tarixi (1870-1970)” mavzusidagi ushbu xalqaro ilmiy loyiha 2027 yilgacha davom etishi belgilangan bo‘lib, uning umumiy fondi **355 000 Shveysariya frankini** tashkil etadi. Ushbu tadqiqot gumanitar fanlar sohasida universitetning xalqaro akademik doiralardagi nufuzini oshirish bilan bir qatorda, mintaqa ilm-fani tarixini yangicha metodologik asoslarda o‘rganish imkonini bermoqda.

Shu bilan bir qatorda, aniq va tabiiy fanlar sohasida yuqori texnologik loyihalarni amalga oshirish bo‘yicha Yevropaning nufuzli tashkilotlari bilan tizimli hamkorlik yo‘lga qo‘yilgan. Xususan, Fizika kafedrası dotsenti **Suyarov Kusharbay Tashbayevich** tomonidan Germaniya amaliy fanlar universiteti va **DFG (Nemis tadqiqot fondi)** ko‘magida moliyalashtirilayotgan «Alternativ energiya manbalari mutaxassislarini tayyorlash» nomli qiymati **130 000 AQSh dollarilik** amaliy loyiha muvaffaqiyatli ijro etilmoqda. Ushbu yo‘nalishdagi izchil

faoliyatning davomi sifatida shu kafedra professori **Eshchanov Baxodir Xudayberganovich** tomonidan NATONing “**Tinchlik va xavfsizlik yo‘lida ilmfan**” (SPS) dasturi doirasida qo‘lga kiritilgan “Versatile integrated systems for infrared optical networks” mavzusidagi qiymati **309 000 AQSh dollariga** teng loyiha universitetning global ilmiy xavfsizlik va yuqori texnologiyalar kollaboratsiyasidagi ishtirokini ta‘minladi.

Universitetning xalqaro hamkorlik geografiyasi bugungi kunda Germaniya, Finlandiya, Yaponiya, Italiya, Polsha va Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlarini qamrab olgan **20 dan ortiq** mamlakatlarning etakchi oliygohlari bilan imzolangan 60 dan ortiq memorandum va shartnomalar bilan mustahkamlangan. Mazkur kelishuvlar doirasida Avstriya, Rossiya va Belorussiya olimlari bilan hamkorlikda **15 ta ustuvor ilmiy tadqiqot yo‘nalishi** bo‘yicha qo‘shma izlanishlar olib borilmoqda. Xalqaro grantlar hisobiga universitetning o‘quv va axborot-resurs markazlari bazasini rivojlantirish, xorijda malaka oshirib kelayotgan professor-o‘qituvchilarning ilg‘or tajribalarini ta‘lim jarayoniga tatbiq etish va iqtidorli yosh pedagoglarning ilmiy salohiyatini yuksaltirish borasidagi ishlar “University 4.0” modelini amalga oshirishning muhim poydevori bo‘lib xizmat qilmoqda. Bunday ko‘p qirrali xalqaro integratsiya universitetning nafaqat milliy, balki global miqyosda tan olingan tadqiqot va innovatsiyalar markaziga aylanib borayotganini ifodalaydi.

1.6. Fan, ta‘lim va ishlab chiqarish integratsiyasi hamda ilmiy natijalarni amaliyotga joriy etish holati

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida ilmiy-tadqiqot ishlari natijalarini iqtisodiyot tarmoqlari va ta‘lim tizimiga tatbiq etish “University 4.0” konsepsiyasi doirasida yangi bosqichga ko‘tarildi. Yil davomida jami **120 ta** ilmiy ishlanma va tadqiqot natijalari fan, ta‘lim va ishlab chiqarish integratsiyasi asosida amaliyotga muvaffaqiyatli joriy qilindi. Universitetning ilmiy salohiyatini real sektor bilan bog‘lashda nafaqat pedagogik innovatsiyalar, balki sanoat va yuqori texnologik tarmoqlar uchun ishlab chiqilgan echimlar ham muhim o‘rin egalladi.

Ushbu yo‘nalishda **Aniq fanlar fakulteti** tomonidan ta‘limni raqamlashtirish va metodik ta‘minotni takomillashtirish bo‘yicha olib borilgan izlanishlar keng ijtimoiy va sohaviy ta‘sirga ega bo‘ldi. Jumladan, talabalarda mustaqil izlanishli faoliyatni shakllantirish va multimediali ta‘lim vositalarini (ko‘rgazmali, interaktiv, avtomatlashtirilgan) pedagogik jarayonlarga integratsiyalashga doir amaliy takliflar **O‘zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi “O‘zbekiston 24”** ijodiy birlashmasining “Ta‘lim va taraqqiyot”, “O‘zbekiston yoshlari” kabi dasturlari ssenariylarini shakllantirishda foydalanildi (2025 yil 6 maydagi 05-09-600-son ma‘lumotnoma). Shu bilan birga, bo‘ljak informatika o‘qituvchilari uchun ishlab

chiqilgan raqamli texnologiyalarga asoslangan metodik ta'minot "**Turizmda raqamli texnologiyalar**" nomli o'quv qo'llanmasining mazmuniy asosini tashkil etdi (Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2025 yil 21 avgustdagi 125-055-raqamli guvohnomasi).

Universitetning sanoat sektori bilan aloqalari "**O'zeltexsanoat**" uyushmasi tarkibiga kiruvchi korxonalar misolida yaqqol namoyon bo'ldi. Xususan, "**Chirchiq elektrotexnika zavodi**" MChJ, "**Elus**" va "**Elstan**" xususiy korxonalari bilan o'rnatilgan hamkorlik doirasida Fizika kafedrasida olimlari va talabalari uchun korxonalar laboratoriyalaridan bepul foydalanish imkoniyati yaratildi. Ishlab chiqilgan maxsus grafik asosida amaliy tadqiqot natijalarini muhokama qilish va ishlab chiqarish jarayoniga tatbiq etish tizimi yo'lga qo'yildi. Bunda fizika yo'nalishi talabalarining "**Elstan**" korxonasidagi amaliyoti nazariy bilimlarni bevosita amaliy texnik echimlarga aylantirish imkonini berdi.

Tabiiy fanlar fakulteti yo'nalishida biologik va kimyoviy ishlanmalarni ishlab chiqarishga joriy etish ko'rsatkichlari salmoqli bo'ldi. Professor B.X. Amanov va dotsent D.T. Jovlievalarning qishloq xo'jaligi ekinlari virusologiyasi va genetikasi bo'yicha tadqiqot natijalari Toshkent viloyatidagi fermer xo'jaliklari va agroklastarlarda ekinlarning chidamlilik darajasini aniqlashda qo'llanildi. Kimyo sohasida esa interpolimer komplekslar va fosfogips asosidagi kompozitsion materiallarni olish texnologiyasi mahalliy qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi korxonalar amaliyotiga sinov tariqasida joriy etildi.

Gumanitar va pedagogik yo'nalishlarda natijalarni joriy etish asosan ijtimoiy va ta'lim sohalarini qamrab oldi. **Pedagogika fakulteti** tomonidan inklyuziv ta'lim muhitini shakllantirish bo'yicha ishlab chiqilgan psixologik-determinantlar Toshkent viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi tasarrufidagi ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalari faoliyatiga tatbiq etildi. Shuningdek, **San'atshunoslik fakultetining** "Ustoz-shogird" an'analari asosidagi badiiy ta'lim modellari va **Jismoniy madaniyat fakultetining** milliy sport turlarini rivojlantirish metodikalari viloyatdagi sport maktablari va madaniyat markazlarining yillik dasturlariga kiritildi.

Umumiy hisobda, universitetda 2025 yilda ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish va amaliyotga joriy etishning tizimli monitoringi yo'lga qo'yilgan bo'lib, bu jarayon nafaqat mablag' jalb etish, balki universitet olimlarining mintaqaviy rivojlanishdagi ishtirokini ta'minlovchi strategik mexanizm sifatida namoyon bo'lmoqda. Ilmiy natijalarning 120 ta holatda amaliyotga tatbiq etilishi Chirchiq davlat pedagogika universitetining ta'lim innovatsiyalari klasteri sifatidagi etakchilik mavqeini mustahkamladi.

1.7. Chirchiq davlat pedagogika universiteti va O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi o‘rtasidagi strategik ilmiy-amaliy hamkorlik

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universiteti va O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi (O‘zR FA) tarkibidagi ilmiy-tadqiqot institutlari (ITI) o‘rtasidagi hamkorlik aloqalari yangi sifat bosqichiga ko‘tarildi. “Universitet 4.0” modeli doirasida amalga oshirilayotgan ushbu integratsiya nafaqat nazariy bilimlar almashinuvini, balki ta’lim klasteri tizimida yuqori texnologik ishlanmalarni yaratish va ilmiy kadrlar tayyorlashning uzviy zanjirini shakllantirishni nazarda tutadi.

Universitetning **Aniq fanlar fakulteti** va O‘zR FA **V.I.Romanovskiy nomidagi Matematika instituti** o‘rtasidagi hamkorlik O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4708-sonli qarori ijrosi doirasida tizimli ravishda olib borilmoqda. Hamkorlikning asosiy maqsadi viloyat hududida matematika ta’limi sifatini oshirish va ilmiy maktablar izchilligini ta’minlashdir. Jumladan, Matematika institutining yuqori ilmiy salohiyatli xodimlari va akademiklari universitetning 20 dan ortiq bakalavriat va magistratura yo‘nalishlari bitiruvchilariga, shuningdek, 10 dan ortiq tayanch doktorantlarning ilmiy ishlariga maslahatchilik qilib kelmoqda. Shuningdek, Institutning yetakchi olimlari tomonidan universitet magistrantlari va yosh kadrlari uchun fundamental matematikaning dolzarb muammolari bo‘yicha maxsus ma’ruza kurslari va ilmiy seminarlar tashkil etildi.

Ilmiy va metodologik kimyo kafedrası O‘zR FAning **O‘simlik moddalar kimyosi, Polimerlar fizikasi va kimyosi** hamda **Umumiy va noorganik kimyo** institutlari bilan samarali aloqalarni yo‘lga qo‘ygan. 2025 yil hisobotiga ko‘ra, kafedraning 1 nafar o‘qituvchisi va 3 nafar tayanch doktoranti ITIlardagi davlat granti loyihalarida bevosita ishtirok etdi. Hamkorlik natijasida 12 ta ilmiy maqola, shu jumladan **Scopus va Web of Science** bazalarida 2 ta nufuzli nashr chop etildi.

Tabiiy fanlar fakulteti O‘zR FA **Genetika va o‘simliklar eksperimental biologiyasi (GO‘EB), Botanika va Mikrobiologiya** institutlari bilan “ilmiy laboratoriya – universitet – maktab” zanjiri asosida ishlamoqda. GO‘EB institutining etakchi olimi, prof. X.X. Matniyozova rahbarligida universitetning 3 nafar magistranti va 2 nafar yosh izlanuvchisi “Yosh olim ayollar” granti doirasida tadqiqotlar olib bormoqda. Natijada 2025 yilda 5 ta ilmiy maqola (2 tasi Scopus bazasida) nashr etildi.

Geografiya kafedrası **Seysmologiya instituti** bilan Toshkent viloyatining seysmik faolligini monitoring qilish va Gidrometeorologiya xizmati markazi bilan hamkorlikda “Zamonaviy geografiya maydonchasi”ni jihozlash ishlarini yakunladi. Ushbu maydoncha psixometrik budka, anemometr va piranometr kabi 15 turdagi

zamonaviy asboblarni ta'minlab, talabalar uchun amaliy laboratoriya bazasi bo'lib xizmat qilmoqda.

Universitetning **Gumanitar fanlar fakulteti** O'zR FA **Davlat va huquq instituti** hamda **Tarix instituti** bilan integratsiyalashgan. Hamkorlik doirasida "Toshkent viloyati tamaddun tarixi" va "Innovatsion maktab laboratoriyalari" mavzularida 13 nafar professor-o'qituvchi va 2 nafar mustaqil izlanuvchi innovatsion ishlanmalar ustida tadqiqot olib bormoqda.

San'atshunoslik fakulteti O'zbekiston Badiiy akademiyasi va Fanlar akademiyasining akademiklari bilan doimiy ijodiy-ilmiy muloqotni yo'lga qo'ygan. 2025 yil davomida universitetda quyidagi yirik namoyandalar ishtirokida ilmiy-ijodiy muloqotlar o'tkazildi:

Akademik Bahodir Jalolov – "Individual ta'lim va tasviriy san'at integratsiyasi" mavzusidagi master-klasslar;

Akademik Akbar Hakimov – "San'atshunoslik tadqiqotlarida zamonaviy metodologiya" yo'nalishida ilmiy maslahatlar;

Akademik Alisher Aliqulov - talabalarning "Art studio" va "Art taym" markazlaridagi ijodiy ishlariga taqriz va yo'nalish berish.

2025 yil yakunlariga ko'ra, universitet va O'zR FA o'rtasidagi hamkorlik natijasida 40 dan ortiq qo'shma ilmiy maqolalar, 5 ta darslik va 2 ta innovatsion patentga talabnoma tayyorlandi. Bunday integratsiya universitet ilmiy salohiyatining (51%) sifat jihatidan yuksalishiga va kadrlar tayyorlash tizimining ishlab chiqarish hamda yuqori ilm-fan talablariga moslashishiga xizmat qilmoqda. Kelgusi 2026 yil uchun Fanlar akademiyasining yana 5 ta ilmiy instituti bilan yangi "Yo'l xaritalari" imzolanishi rejalashtirilgan.

1.8. Chirchiq davlat pedagogika universiteti innovatsion g'oyalar va ishlanmalar bazasining sifat tahlili

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatni amaliyot bilan bog'lash, intellektual mulk ob'ektlarini tijoratlashtirish hamda "University 4.0" modeli doirasida yangi texnologik echimlar yaratish borasida tizimli natijalarga erishildi. Universitetda jami **150 dan ortiq** ilmiy-pedagogik va innovatsion ishlanmalardan iborat kompleks baza shakllantirilgan bo'lib, ularning aksariyati xalqaro va respublika miqyosidagi «InnoWeek» startap loyihalari va innovatsion ko'rgazmalarida yuqori baholandi.

Universitetning innovatsion salohiyati nafaqat pedagogika, balki ekologiya, muqobil energiya manbalari va raqamli texnologiyalar kabi iqtisodiyotning drayver sohalarini ham qamrab oldi. Xususan, **Biologiya kafedrasini** o'qituvchisi J.X. Xoldorov tomonidan atrof-muhitdagi organik chiqindilardan metan gazini ajratib olish va uni maishiy ehtiyojlar uchun qo'llashga yo'naltirilgan "**Organik**

chiqindilar asosida biogaz olish” qurilmasi yaratildi. Bu ishlanma ekologik barqarorlikni ta’minlash bilan bir qatorda, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishning mahalliy modelini taklif etadi. Shu bilan birga, kafedra dotsenti D.T. Jovlieva tomonidan ishlab chiqilgan **“Viruslar diagnostikasi uchun IFA to’plami”** o’simlik viruslarini tezkor aniqlashda muhim innovatsion vosita sifatida qishloq xo’jaligida sinovdan o’tkazilmoqda.

Fizika va astronomiya sohasidagi innovatsiyalar energiya tejamkorligi va “yashil” texnologiyalarga yo’naltirilgan bo’lib, **Fizika kafedrasi** o’qituvchisi A.N. Ernazarov tomonidan yaratilgan **“Kungaboqar”** mobil quyosh energiyasi maydonchasi alohida ahamiyatga ega. Mazkur yo’nalishning mantiqiy davomi sifatida I.Sh. Egamberganov tomonidan ishlab chiqilgan **“Quyoshli xonadonlar”** dasturi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-57-son qarori ijrosini ta’minlashga xizmat qilib, aholi xonadonlarida quyosh energetikasidan foydalanish samaradorligini raqamli monitoring qilish imkonini berdi. Kimyo yo’nalishida esa professor Q.O‘. Komilov va A.A. Mirzarahimovlar tomonidan sanoat chiqindilari asosida yaratilgan **“Interpolimer komplekslar”** va **“Kompozit kukuni”** tuproqning sho’rlanish darajasini kamaytirish va sug’orish suvini tejashda yuqori texnologik echim sifatida e’tirof etildi.

Ta’limni raqamlashtirish va “Kelajak o’qituvchisi” modelini yaratish borasida **Informatika o’qitish metodikasi kafedrasi** (D.G‘. Axmedjonov, B.A. Ergashev) tomonidan yaratilgan **“Axborot texnologiyalari va jarayonlarni modellashtirish”** elektron platformasi universitet innovatsion bazasining muhim qismiga aylandi. Mazkur platforma nafaqat talabalarning mustaqil izlanishli faoliyatini tizimlashtiradi, balki ta’limda sun’iy intellekt elementlarini qo’llashning metodik asosini yaratadi. Bundan tashqari, **Maxsus pedagogika** sohasidagi **“SMART-JEST”** tarjima ilovasi va **San’atshunoslik** yo’nalishidagi ijtimoiy integratsiyalashgan **“Art studio”** modellari universitetning ijtimoiy innovatsiyalar sohasidagi etakchiligini ko’rsatadi. Ushbu 150 ta ishlanmadan iborat baza universitetning intellektual mulki sifatida rasmiylashtirilgan bo’lib, ularning ishlab chiqarish va ta’lim amaliyotiga tatbiq etilishi Chirchiq davlat pedagogika universitetining innovatsion klaster markazi sifatidagi mavqeini mustahkamladi.

1.9. Chirchiq davlat pedagogika universitetining xalqaro hamkorlik aloqalari

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetining xalqaro faoliyati “University 4.0” konsepsiyasi doirasida sifat jihatidan yangi bosqichga ko’tarildi. Universitetning xalqaro hamkorlik strategiyasi nafaqat akademik almashinuv, balki transchegaraviy ilmiy tadqiqotlar, qo’shma innovatsion markazlar yaratish va global ta’lim standartlarini milliy pedagogikaga integratsiya qilishga yo’naltirilgan.

Bugungi kunda universitet dunyoning **60 dan ortiq** etakchi oliy ta'lim muassasalari bilan faol hamkorlik aloqalarini o'rnatgan bo'lib, hamkorlik geografiyasi Rossiya Federatsiyasi (18 ta), Qozog'iston (13 ta), Turkiya (7 ta), Germaniya (4 ta), Polsha va Malayziya (3 tadan) kabi davlatlarni qamrab olgan. Imzolangan memorandumlar doirasida ilmiy kadrlar tayyorlash va professor-o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini xalqaro darajada yuksaltirish borasida izchil ishlar amalga oshirilmoqda.

2025 yil davomida universitetning ilmiy-pedagogik salohiyatini xalqaro miqyosda namoyish etish maqsadida jami **241 nafar** professor-o'qituvchi xorijiy xizmat safarlariga yuborildi va bu ko'rsatkich o'tgan yilga (168 nafar) nisbatan salmoqli o'sishni ko'rsatadi. Xizmat safarlarining markaziy vektori sifatida **81 nafar** mutaxassisning etakchi xorijiy markazlarda malaka oshirish va ilmiy stajirovka o'taganini ta'kidlash lozim. Xususan, Malayziyaning **Sultan Idris pedagogika universitetida** rahbar xodimlar "AI-Driven Educators Certification" dasturi bo'yicha sun'iy intellektni ta'limga integratsiya qilish yuzasidan 144 soatlik chuqurlashtirilgan kursni tamomladilar. Shu bilan bir qatorda, Fizika va astronomiya yo'nalishidagi olimlar, xususan professor B.X. Eshchanov va dotsent S.Z. Raxmanovlar BAAning **Sharja Amerika universitetidagi** "CAS Material Research Center" ilmiy markazida hamda Gruziyaning **V. Kupradze nomidagi matematika institutida** fundamental tadqiqotlar transferini amalga oshirdilar. Kimyo kafedrasida dotsentining **M.V. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universitetidagi** stajirovkasi hamda Turkiyaning **Istanbul universitetida** 17 nafar pedagogning neyropedagogika va SMART-menejment yo'nalishida malaka oshirishi kelajak ta'limi uchun innovatsion yondashuvlarni o'zlashtirishga xizmat qildi.

Universitetning xalqaro imijini mustahkamlash yo'lida erishilgan muhim natijalardan biri — universitet rektorining **Ural federal universiteti** tomonidan "Faxriy professor" unvoni bilan taqdirlangani hamda Ispaniyaning **Sevilya universitetida** "Erasmus+" xalqaro mobillik dasturi doirasida o'tkazilgan strategik treninglarda ishtirok etilgani bo'ldi. Xalqaro hamkorlikning institutsional darajasi Germaniyaning **Xalqaro tillar instituti (IFINS)** bilan imzolangan memorandum asosida ChDPUda 2026 yil yanvaridan ish boshlashi kutilayotgan "Deutsch für ALLE" nemis tili markazining tashkil etilishi bilan yanada kengaydi. Bundan tashqari, Buyuk Britaniyaning **Cambridge universitetida** "Raising Awareness of Alternatives" bo'yicha o'tkazilgan "immersion training" mashg'ulotlari hamda Xitoyning **Chunsin pochta va telekommunikatsiya universiteti** bilan imzolangan yangi hamkorlik kelishuvlari universitetning raqamli ta'lim xabiga aylanishi uchun mustahkam poydevor yaratdi.

Talabalar akademik almashinuv dasturlari ham transchegaraviy ta'lim va madaniyatlararo integratsiya dinamikasini o`shishiga yordam berdi. 2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida talabalar akademik mobilligini rivojlantirish strategiyasi “diplomatik kelishuvlar” bosqichidan “real almashinuv” bosqichiga to‘liq o‘tdi. Hisobot yilida Yevropa va MDH davlatlarining nufuzli oliy ta'lim muassasalari bilan yo‘lga qo‘yilgan ikki tomonlama shartnomalar doirasida talabalarning semestr davomida o‘qish amaliyoti tizimli yo‘lga qo‘yildi. Bu jarayon universitetda kredit-modul tizimining xalqaro standartlarga (ECTS) to‘liq moslashganini va ta'lim sifatining xorijiy hamkorlar tomonidan e'tirof etilayotganini ko‘rsatadi.

Rossiya Federatsiyasi bilan fundamental fanlar integratsiyasi. Universitetning **Kimyo** va tabiiy fanlar yo‘nalishidagi talabalari uchun Rossiyaning eng nufuzli oliygohlaridan biri — **Sankt-Peterburg davlat universiteti (SPbGU)** strategik hamkor sifatida tanlandi. Ikki universitet o‘rtasidagi 2025 yil 2 sentyabrdagi №11304/3-sonli buyruqqa asosan, Kimyo yo‘nalishining iqtidorli talabalari **Navro‘zbek Berdiqulov, Sulton Mamatov va Muhammadali Odilovlar** bir semestr davomida Rossiyada tahsil olish imkoniyatiga ega bo‘ldilar. Ushbu almashinuv dasturi talabalarga zamonaviy kimyoviy laboratoriyalarda ishlash, fundamental tadqiqot usullarini o‘zlashtirish va rus ilmiy maktabi an‘analarini o‘rganish imkonini berdi. Bu hamkorlik universitetning “Kimyo” ta'lim yo‘nalishini xalqaro akkreditatsiyaga tayyorlashda muhim qadam bo‘ldi.

2. Germaniya bilan pedagogik va lingvistik almashinuv. 2025 yilda Germaniyaning **Haydelberg pedagogika universiteti (Pädagogische Hochschule Heidelberg)** bilan hamkorlik eng faol va samarali bosqichga kirdi. Bu yo‘nalishda almashinuv bir tomonlama emas, balki **o‘zaro** tartibda amalga oshirilgani bilan ahamiyatlidir. **Chirchiqdan Germaniyaga** Nemis tili va adabiyoti yo‘nalishi talabalari **O‘g‘iljon Aminova va Ozodbek Berdiqulovlar** 2022 yil 15 martdagi hamkorlik shartnomasi doirasida Haydelberg universitetida pedagogik amaliyot va o‘quv kurslarini o‘tash uchun yuborildi. Ular Yevropa ta'lim standartlari, xususan, xorijiy tillarni o‘qitishning kommunikativ metodlarini bevosita til muhitida o‘zlashtirdi. **Germaniyadan Chirchiqqa esa** universitet tarixida ilk bor Germaniyalik talabalar — **Marlene Endrolath, Janna Theresa Gehring va Selina Chiara Maria Pfeifer** Chirchiq davlat pedagogika universitetiga bir semestrlik o‘qish va amaliyot o‘tash uchun qabul qilindi. Ularning universitet kampusida bo‘lishi mahalliy talabalar uchun jonli muloqot muhitini yaratdi va nemis tili kafedrasida madaniyatlararo muloqotni kuchaytirdi. Bu holat ChDPUning ta'lim muhiti evropalik talabalar uchun ham jozibador ekanligini tasdiqlaydi.

Qozog‘iston oliy ta‘lim muassasalari bilan hamkorlik, ayniqsa, **Sport va Jismoniy madaniyat** yo‘nalishida faollashdi. **M. Auezov nomidagi Janubiy Qozog‘iston universiteti** va boshqa davlat universitetlari bilan № 03-267-sonli shartnomalar doirasida “Sport o‘yinlari va uni o‘qitish metodikasi” kafedrasida talabalari akademik mobillik dasturlarida ishtirok etdilar. Bu almashinuvlar mintaqaviy sport musobaqalariga tayyorgarlik ko‘rish va jismoniy tarbiyaning ilg‘or metodikalarini o‘rtoqlashishga xizmat qildi.

Talabalar akademik mobilligi va xorijiy talabalar qamrovi ham hisobot yilida sifat jihatidan yangilandi. Universitetda Rossiya, Qozog‘iston, Tojikiston, Xitoy, Livan va Pokiston kabi davlatlardan kelgan **33 nafar xorijiy talaba** tahsil olayotgan bo‘lsa, mahalliy talabalarning **Sankt-Peterburg davlat universiteti** va **M.Auezov nomidagi Janubiy Qozog‘iston universiteti** kabi nufuzli dargohlarda bir semestrlik o‘qishda bo‘lishi ta‘limning transchegaraviy xarakterini ifodalaydi. Germaniyaning **Haydelberg pedagogika universitetidan** kelgan talabalarning ChDPUda amaliyot o‘tagani esa universitetimizda yaratilgan xalqaro ta‘lim muhitining e‘tirofidir. Joriy yilda xorijdan jalb etilgan **86 nafar** yuqori malakali mutaxassis va professorlarning o‘quv jarayonlariga qo‘shilishi Chirchiq davlat pedagogika universitetining xalqaro miqyosda raqobatbardosh ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlovchi global markaz sifatidagi mavqeini to‘liq mustahkamladi.

II BOB. ILMIY-PEDAGOGIK SALOHIYATNI RIVOJLANTIRISH VA ILMIY AVLODLAR IZCHILLIGINI TA'MINLASH STRATEGIYASI

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash tizimi “miqdordan sifatga” o‘tish tamoyili asosida tubdan modernizatsiya qilindi. Universitetning strategik maqsadi — uzluksiz ta’lim tizimi uchun yuqori malakali, innovatsion fikrlaydigan va raqobatbardosh ilmiy kadrlar zaxirasini shakllantirishdan iborat. Bu borada “Ustoz-shogird” ilmiy maktablari an’analarini zamonaviy tadqiqot metodologiyalari bilan uyg‘unlashtirish, yosh olimlarni qo‘llab-quvvatlashning yangi mexanizmlarini joriy etish va iqtidorli talabalarning ilmiy ijodkorligini rag‘batlantirish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar amalga oshirildi.

Hisobot yilida Oliy ta’limdan keyingi ta’lim instituti faoliyati samaradorligini oshirish, ixtisosliklar ko‘lamini kengaytirish va dissertatsiya himoyalari sifatini ta’minlashga qaratilgan chora-tadbirlar natijasida universitetning ilmiy salohiyati sezilarli darajada yuksaldi. “Yosh olimlar kengashi” va “Yoshlar akademiyasi” faoliyatining yangi formatda tashkil etilishi esa talabalar orasida ilmiy tadqiqotlarga bo‘lgan qiziqishning ortishiga va ilmiy liderlar qatlamining shakllanishiga xizmat qilmoqda.

Quyida universitetda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimining holati, dissertatsiya kengashlari faoliyati, doktorantlar va iqtidorli yoshlar bilan ishlash borasida erishilgan natijalar hamda istiqbolli rejalar batafsil tahlil qilinadi.

2.1. Chirchiq davlat pedagogika universitetining oliy ta’limdan keyingi ta’lim instituti faoliyati samaradorligi (tayanch doktorantura, doktorantura, mustaqil izlanuvchilik, stajyor-tadqiqotchilik)

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 22 maydagi “Oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 304-sonli Qarori ijrosini bajarish yuzasidan Chirchiq davlat pedagogika universiteti huzurida O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi Hay‘atining 2018 yil 02 oktabrdagi “Vazirlik tassarufidagi oliy ta’lim va ilmiy-tadqiqot muassasalarida oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim institutlarini ochish to‘g‘risida”gi 5/4 sonli qaroriga asosan

01.03.01- Astronomiya,

02.00.03 - Organik kimyo,

02.00.06 - Yuqori molekulyar birikmalar kimyosi,

07.00.01 - O‘zbekiston tarixi,

10.00.01 - O‘zbek tili. O‘zbek adabiyoti

ixtisosliklari bo'yicha, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi Hay'atining 2019 yil 07 avgustdagi "Vazirlik tassarufidagi oliy ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalarida oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim institutlarini ochish to'g'risida"gi 2/4 sonli qaroriga asosan

01.01.01 - Matematik analiz,

03.00.07 - O'simliklar fiziologiyasi va biokimyosi

ixtisosliklari bo'yicha, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi Hay'atining 2021 yil 06 apreldagi "Vazirlik tassarufidagi oliy ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalarida oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim institutlarini ochish to'g'risida"gi 3/5 sonli qaroriga asosan

02.00.14 - Organik moddalar va ular asosidagi materiallar texnologiyasi,

03.00.04-Mikrobiologiya va virusologiya,

10.00.02 - O'zbek adabiyoti,

11.00.02 - Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya,

13.00.01 - Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi,

13.00.02 - Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha),

13.00.05 - Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi,

19.00.01-Psixologiya tarixi va nazariyasi. Umumiy psixologiya. Shaxs psixologiyasi

ixtisosliklari bo'yicha, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi Hay'atining 2022 yil 21 fevraldagi "Vazirlik tassarufidagi oliy ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalarida oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim institutlarini ochish to'g'risida"gi 3/2 sonli qaroriga asosan

11.00.01- Tabiiy geografiya ixtisosligi bo'yicha oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutining tayanch doktorantura va mustaqil izlanuvchilik ta'lim shakllari tashkil etilgan.

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligining 2021 yil 30 avgustdagi 02-20/5008-sonli va 2021 yil 21 sentyabrdagi 02-20/5347-sonl xatiga muvofiq 2022 yil uchun 15 ta ixtisoslik

01.01.01-Matematik analiz,

01.03.01 – Astronomiya,

02.00.03 – Organik kimyo,

02.00.06 – Yuqori molekulyar birikmalar,

02.00.14-Organik moddalar va ular asosidagi materiallar texnologiyasi,

03.00.04-Mikrobiologiya va virusologiya,

03.00.07-O'simliklar fiziologiyasi va biokimyosi,

07.00.01 – O'zbekiston tarixi,

10.00.01 – O'zbek tili,

10.00.02-O'zbek adabiyoti,

11.00.02-Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya,
13.00.01-Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi,
13.00.02-Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha),
13.00.05-Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi,

19.00.01-Psixologiya tarixi va nazariyasi. Umumiy psixologiya. Shaxs psixologiyasi) bo'yicha jami 30 ta kvota ajratilgan 71 nafar talabgorlardan arizalar kelib tushgan va 22 nafar tayanch doktorant, 1 nafar maqsadli tayanch doktorant va 7 nafar stajyor-tadqiqotchilar belgilangan me'yorlar asosida qabul qilingan.

Tayanch doktorantlarning 4 nafari muddatidan avval 8 nafari o'z vaqtida, 9 nafari muddatidan o'tib himoya qilgan, 11 nafari himoya qilmagan.

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligining 2022 yil 26 sentyabrdagi 01-10/5356-sonli va 2022 yil 30 dekabrdagi 02-10/7677- xatlariga muvofiq 2023 yil uchun 8 ta ixtisoslik (

01.01.01-Matematik analiz,

02.00.03 – Organik kimyo,

07.00.01 – O'zbekiston tarixi,

11.00.02-Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya,

13.00.01-Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi,

13.00.02-Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha),

13.00.05-Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi,

19.00.01-Psixologiya tarixi va nazariyasi. Umumiy psixologiya. Shaxs psixologiyasi) bo'yicha jami 20 ta kvota ajratilgan 22 nafar talabgorlardan arizalar kelib tushgan va 17 nafar tayanch doktorant, 2 nafar maqsadli tayanch doktorant va 1 nafar stajyor-tadqiqotchilar belgilangan me'yorlar asosida qabul qilingan.

Tayanch doktorantlarning 3 nafari muddatidan avval himoya qilgan, 6 nafar talabgor chetlashtirilgan, 9 nafari himoya qilish arafasida, 1 nafari tug'ruq ta'tili olgan.

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish agentligining 2023-yil 26-dekabrdagi 01-03/4768-son xatiga muvofiq 2024 yil uchun jami 11 ta ixtisoslik

01.01.01-Matematik analiz,

03.00.04-Mikrobiologiya va virusologiya,

03.00.07-O'simliklar fiziologiyasi va biokimyosi,

07.00.01 – O'zbekiston tarixi,

10.00.01 – O'zbek tili,

10.00.02-O'zbek adabiyoti,

11.00.02-Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya,

13.00.01-Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi,

13.00.02-Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha),

13.00.05-Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi

19.00.01-Psixologiya tarixi va nazariyasi. Umumiy psixologiya. Shaxs psixologiyasi) bo'yicha jami 19 ta kvota ajratilgan 31 nafar talabgorlardan arizalar kelib tushgan va 15 nafar tayanch doktorant va 4 nafar stajyor-tadqiqotchilar belgilangan me'yorlar asosida qabul qilingan.

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2024-yil 21 avgustdagi 319-sonli buyrug'iga muvofiq 2025 yil uchun jami 5 ta ixtisoslik

03.00.04-Mikrobiologiya va virusologiya,

03.00.07-O'simliklar fiziologiyasi va biokimyosi,

11.00.02-Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya,

13.00.01-Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi,

13.00.02-Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)) bo'yicha jami 9 ta kvota ajratilgan 18 nafar talabgorlardan arizalar kelib tushgan va 9 nafar tayanch doktorantlar belgilangan meyorlar asosida qabul qilingan.

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2025-yil 22 avgustdagi 322-sonli buyrug'iga muvofiq 2025 yil uchun jami 12 ta ixtisoslik

01.04.05-Optika,

02.00.06-Yuqori molekulyar birikmalar,

03.00.04-Mikrobiologiya va virusologiya,

03.00.07-O'simliklar fiziologiyasi va biokimyosi,

03.00.09-Umumiy genetika,

10.00.02-O'zbek adabiyoti,

11.00.01-Tabiiy geografiya,

11.00.02-Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya,

13.00.01-Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi,

13.00.02-Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha),

13.00.03-Maxsus pedagogika,

19.00.01-Psixologiya tarixi va nazariyasi. Umumiy psixologiya. Shaxs psixologiyasi) bo'yicha jami 23 ta kvota ajratilgan 93 nafar talabgorlardan arizalar kelib tushgan, 1 nafar doktorant va 21 nafar tayanch doktorantlar belgilangan tartib qoidalar asosida qabul qilingan.

Universitetda mustaqil izlanuvchilik instituti mavjud bo'lib, 2022 yilda 20 nafar talabgordan 17 nafar talabgor oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutining mustaqil izlanuvchilik ta'lim shakliga o'qishga qabul qilingan. Mustaqil izlanuvchilarning 10 nafari o'z muddati himoya qilgan, 3 nafari himoya qilish arafasida, 4 nafari chetlashtirilgan.

2023 yilda 35 nafar talabgordan 30 nafar talabgor oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutining mustaqil izlanuvchilik shakliga o'qishga qabul qilingan. Mustaqil izlanuvchilarning 5 nafari muddatidan avval himoya qilgan, 10 nafari himoya qilish arafasida, 10 nafari himoya qilmagan, 5 nafari chetlashtirilgan.

2024 yilda 100 nafar talabgordan 84 nafar talabgor oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutining mustaqil izlanuvchilik shakliga o'qishga qabul qilingan. Mustaqil izlanuvchilarning 3 nafari muddatidan avval himoya qilgan, 12 nafari himoya qilish arafasida, 39 nafari himoya qilmagan, 30 nafari chetlashtirilgan.

2025 yilda 357 nafar talabgordan 280 nafar talabgor oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutining mustaqil izlanuvchilik shakliga o'qishga qabul qilingan. Mustaqil izlanuvchilarning 10 nafari muddatidan avval himoya qilgan, 20 nafari himoya qilish arafasida, 206 nafari himoya qilmagan, 44 nafari chetlashtirilgan.

2025 yil dekabr xolatiga universitetda oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutida jami 362 nafar izlanuvchi, jumladan tayanch doktoranturada 32 nafar, mustaqil izlanuvchilikda (DSc) 2 nafar, mustaqil izlanuvchilikda (PhD) 327 nafar faoliyat olib boradi.

2025 yilda universitetning ilmiy salohiyatini oshirish rejasiga muvofiq, jami **46 nafar** izlanuvchi (9 nafar DSc va 37 nafar PhD) o'z ishlarini muvaffaqiyatli himoya qildi.

2.2. Chirchiq davlat pedagogika universiteti dissertatsiya himoyalari bo'yicha Ilmiy kengashlar faoliyati

Chirchiq davlat pedagogika universitetida dissertatsiya himoyalari bo'yicha 5 ta Ilmiy kengash faoliyat olib boradi. Jumladan:

1. Chirchiq davlat pedagogika universiteti huzuridagi DSc03/30.09.2020.K.82.02 raqamli Ilmiy kengash OAK ning 2020 yil 30-sentyabrdagi 274- sonli qarori bilan tasdiqlangan. Ushbu ilmiy kengashga 02.00.03 - Organik kimyo (kimyo fanlari); 02.00.06 - Yuqori molekulyar birikmalar (kimyo fanlari) ixtisosliklari bo'yicha doimiy hamda 02.00.05 - Sellyuloza va sellyuloza-qog'oz ishlab chiqarish kimyosi va texnologiyasi (kimyo fanlari), 02.00.14 - Organik moddalar va ular asosidagi materiallar texnologiyasi (kimyo fanlari), 05.06.02 - To'qimachilik materiallari texnologiyasi va xomashyoga dastlabki ishlov berish (kimyo fanlari) ixtisosligi bo'yicha bir martalik ilmiy kengash tuzishga ruxsat berilgan.

2025 yilda jami Ilmiy kengashning 6 ta majlisi o'tkazildi. Bunda talabgorlar tomonidan 5 ta falsafa doktori (PhD) va 1 ta fan doktori (DSc) dissertatsiyalari himoya qilindi.

Ilmiy kengashda bugungi kunga qadar jami 28 nafar talabgorlar tomonidan, jumladan, 3 ta fan doktori (DSc) va 25 ta falsafa doktori (PhD) dissertatsiyalari himoya qilindi. Dissertatsiya ishlarini himoya qilgan talabgorlarning 12 nafari universitet professor-o'qituvchilarini tashkil etadi.

2. Chirchiq davlat pedagogika universiteti huzuridagi PhD.03/27.09.2024.B.82.03 raqamli Ilmiy kengash OAK Rayosatining 2024 yil 27

sentabrdagi 728-sonli qarori bilan tasdiqlangan. Ushbu ilmiy kengashga 03.00.04 - Mikrobiologiya va virusologiya (biologiya fanlari); 03.00.09 - Umumiy genetika (biologiya fanlari) ixtisosliklari bo'yicha doimiy hamda 03.00.07 - O'simliklar fiziologiyasi va biokimyosi (biologiya fanlari) ixtisosligi bo'yicha bir martalik ilmiy kengash tuzishga ruxsat berilgan.

2025 yilda jami Ilmiy kengashning 8 ta majlisi o'tkazildi. Bunda talabgorlar tomonidan 7 ta falsafa doktori (PhD) dissertatsiyalari himoya qilindi.

Ilmiy kengashda bugungi kunga qadar jami 14 nafar talabgorlardan, jumladan, 7 ta falsafa doktori (PhD) dissertatsiyalari himoya qilindi. Dissertatsiya ishlarini himoya qilgan talabgorlarning 5 nafari universitet professor-o'qituvchilari, tayanch doktorantlar hamda mustaqil tadqiqotchilar hisonlanadi.

3. Chirchiq davlat pedagogika universiteti huzuridagi PhD.03/27.09.2024.Ped.82.05 raqamli Ilmiy kengash OAK ning 2024 yil 27-sentabrdagi 744-sonli hamda 2025 yil 5 apreldagi 345-sonli qarori bilan tasdiqlangan. Ushbu ilmiy kengashga 13.00.03 - Maxsus pedagogika hamda 13.00.06 – Raqamli ta'lim nazariyasi va metodikasi ixtisosliklari bo'yicha dissertatsiyalar himoyasini o'tkazishga ruxsat berilgan.

2025 yilda jami Ilmiy kengashning 15 ta majlisi o'tkazildi va yil davomida jami 12 nafar pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va 1 nafar pedagogika fanlari doktori (DSc) dissertatsiyalari himoya qilindi. Dissertatsiya ishlarini himoya qilgan talabgorlarning 8 nafari universitet professor-o'qituvchilari tashkil etadi.

4. Chirchiq davlat pedagogika universiteti huzuridagi PhD.03/27.09.2024. FM.82.04 raqamli Ilmiy kengash OAK ning 2024 yil

27-sentabrdagi 736 - sonli qarori bilan tasdiqlangan. Ushbu ilmiy kengashga 01.04.05 - Optika (fizika-matematika fanlari) ixtisosligi bo'yicha ilmiy kengash tuzishga ruxsat berilgan.

2025 yilda jami Ilmiy kengashning 5 ta majlisi o'tkazildi. Bunda talabgorlar tomonidan 2 ta falsafa doktori (PhD) va 1 ta fan doktori (DSc) dissertatsiyalari himoya qilindi.

5. Chirchiq davlat pedagogika universiteti huzuridagi DSc03/30.04.2021.Ped.82.01 raqamli Ilmiy kengash OAK ning 2019 yil 28-martdagi 22-sonli qarori bilan tasdiqlangan. Ushbu ilmiy kengashga 13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'lim otlar tarixi hamda 13.00.02 – Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosliklari bo'yicha dissertatsiyalar himoyasini o'tkazishga ruxsat berilgan.

2025 yilda jami Ilmiy kengashning 16 ta majlisi o'tkazildi. Bunda talabgorlar tomonidan 10 ta falsafa doktori (PhD) va 6 ta fan doktori (DSc) dissertatsiyalari himoya qilindi.

Ilmiy kengashda bugungi kunga qadar jami 177 nafar talabgorlar tomonidan, jumladan, 26 ta fan doktori (DSc) va 151 ta falsafa doktori (PhD) dissertatsiyalari himoya qilindi. Dissertatsiya ishlarini himoya qilgan talabgorlarning 62 nafari universitet professor-o'qituvchilarini tashkil etadi.

Umuman olganda 2025 yilda Ilmiy kengashlarda jami 45 ta, shundan 36 ta falsafa doktori (PhD) va 9 ta fan doktori (DSc) dissertatsiyalari himoya qilingan.

2.3. Chirchiq davlat pedagogika universitetidagi

“Yosh olimlar kengashi” va “Doktorantlar maktabi faoliyati”

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 22 maydagi “Oliy ta'limdan keyingi ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi 304-sonli qarori, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 6 noyabrdagi “Ilmiy darajali kadrlarni tayyorlash jarayonlarining shaffofligini ta'minlash va samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi 696-sonli qarori hamda O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2019 yil 26 iyundagi 572-sonli buyrug'i va O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2023-yil 10-maydagi “Oliy ta'limdan keyingi ta'limga qo'yiladigan davlat ta'lim talablarini tasdiqlash to'g'risida”gi 130-sonli buyrug'iga asosan 2025 yil uchun universitetda “Doktorantlar maktabi” faoliyatini yuqori saviyada tashkil qilish maqsadida 2025 yil 17 yanvardagi “Universitet tayanch doktorantlari va stajyor-tadqiqotchilarining ilmiy-tadqiqot faoliyati monitoringini o'tkazish to'g'risida”gi 01-12 sonli hamda 17 sentyabrdagi “Universitet tayanch doktorantlari va stajyor-tadqiqotchilarining ilmiy-tadqiqot faoliyati monitoringini o'tkazish to'g'risida”gi 01-218- sonli universitet rektorining buyruqlari chiqarilgan. Ushbu buyruqlarda Chirchiq davlat pedagogika universiteti “Doktorantlar maktabi” faoliyatining yillik ish rejasi, falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasi uchun izlanuvchilar faoliyatining samaradorligi monitoringi mezonlari, “Doktorantlar maktabi to'g'risida Nizom” va “Talabgorlarning yakka tartibdagi rejasi bajarilishini har chorakda monitoring qilish tartibi to'g'risidagi Nizom”lar ishlab chiqilgan hamda oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutlarida mavjud ixtisosliklar bo'yicha Ekspert guruhlarini tarkibi tuzilgan. Hisobot yilida universitetda tashkil etilgan oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutlarida ta'lim olayotgan tayanch doktorantlar, mustaqil izlanuvchilar va stajyor-tadqiqotchilarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari belgilangan tartibda monitoring qilib borildi. Monitoring natijalarida qilingan xulosa va takliflar asosida oliy ta'limdan keyingi ta'limda tahsil olayotgan izlanuvchilar uchun ilmiy tadqiqotni tashkil etish, tadqiqot natijalari asosida ilmiy maqolalar tayyorlash va ularni ekspertizadan o'tkazish, maqolalarni impakt faktori yuqori bo'lgan respublika va xorijiy jurnallarda chop etish dissertatsiya va dissertatsiya avtoreferatini

rasmiylashtirish qoidalari, dissertatsiyalar ilmiy natijalarining amaliyotga joriy qilinishini baholash bo'yicha hamda dissertatsiya ishini ilmiy kengashga taqdim etish va himoya jarayonlari bilan bog'liq huquqiy-meyoriy xujjatlar bilan ishlash bo'yicha yil davomida muntazam seminar-treninglar tashkil etildi.

2.4. Chirchiq davlat pedagogika universitetida iqtidorli talabalar bilan olib borilgan ishlar to'g'risida

Chirchiq davlat pedagogika universitetida bugungi kunda 3500 dan ziyod iqtidorli talabalar ilmiy faoliyat bilan uzluksiz ravishda shug'ullanib kelishmoqda. Bu ko'rsatkichlar fakultetlar kesmida,

- Pedagogika fakulteti 550 nafar talabalar,
- Gumanitar fanlar fakulteti 700 nafar talabalar,
- Maktabgacha va boshlang'ich talim fakulteti 550 nafar talabalar,
- Turizm fakulteti 400 nafar talabalar,
- Aniq fanlar fakulteti 650 nafar talabalar,
- Tabiiy fanlar fakulteti 300 nafar talabalar
- San'atshunoslik fakulteti 250 nafar talabalar
- Jismoniy ma'daniyat fakulteti 200 ga yaqin talabalar doimiy ravishda ilmiy

faoliyat bilan shug'ullanib kelmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2024-yil 11-dekabrda "2024-2025-o'quv yili uchun respublika oliy ta'lim muassasalari bakalavriat bosqichi talabalariga O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va nomli davlat stipendiyalarini tayinlash to'g'risida"gi 464-sonli buyrug'iga muvofiq, 2024-2025 o'quv yilida Chirchiq davlat pedagogika universitetining 16 nafar iqtidorli, faol va bilimli talabalari O'zbekiston Respublikasi Prezidenti hamda nomli davlat stipendiyalariga munosib deb topildi. Mazkur yutuq talabalarning o'qishdagi yuqori natijalari, ilmiy-ijodiy izlanishlari, respublika va xalqaro miqyosdagi tanlov hamda loyihalardagi faol ishtiroki, shuningdek, jamoat ishlaridagi tashabbuskorligi samarasi hisoblanadi. Bu natija Chirchiq davlat pedagogika universitetida ta'lim sifati, ilmiy muhit va yoshlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash borasida olib borilayotgan tizimli ishlarning amaliy ifodasidir.

2025-yil yanvar oyidan boshlab davomida universitetimizning har sohada faol, o'z tashabbuslariga ega, ilmiy-innovatsion, ma'naviy-ma'rifiy, o'quv-uslubiy sohalarida yutuqlarga erishgan talabalar jamoa e'tiboriga #iqtidorlilar_minbari rukni ostida ijtimoiy tarmoqlar orqali tanishtirib borildi. Jumladan, Ta'limni rivojlantirish markazi tomonidan "Hamkorlikda ilmiy tadqiqotlar olib borish" mavzusida spikerlar Ahmadaliev Doniyorbek va Abdusalilov Javlonbeklar tomonidan seminar tashkil etildi. Talabalar turar joyida Navoiy nomli Davlat stipendiyasi sohibi Sirojiddinov Odiljon tomonidan o'tkazilgan "Ilmiy faoliyatning starti" nomli seminarda ishtirokchilar o'z savollari bilan faol qatnashib, qimmatli maslahatlar olishdi va tadbir barchaga ilmiy izlanishlarga bo'lgan motivatsiyani kuchaytirdi. Pedagogika fakulteti Maxsus pedagogika: tiflopedagogika yo'nalishi 3-bosqich talabasi, Navoiy nomli Davlat stipendiyasi sohibasi To'raeva Jasmina Sunnatullo qizi "Maqsad sari ilmiy faoliyatga kirishdagi zarur qadamlar"

mavzusidagi seminari iqtidorli talabalar bilan birga tashkil etildi. Seminar davomida tinglovchilar ilmiy faoliyatni boshlash, ilmiy maqola yozish va chop ettirish, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti davlat stipendiyasi, «Bo‘lajak olim» tanlovi hamda o‘zlarini qiziqtirgan savollar bo‘yicha muhim ma’lumotlarga ega bo‘ldilar. Shuningdek, Maxsus pedagogika kafedrasida o‘qituvchisi Xusnuddinova Zulayho va Navoiy nomli davlat stipendiyasi sovrindori Abdurasulov Jahongirmirzo talabalarga qimmatli tavsiyalar hamda yo‘l-yo‘riqlar berishdi.

ChDPU Jismoniy madaniyat (xotin-qizlar sporti) yo‘nalishi 3-bosqich talabasi Pahlavon Mahmud nomli davlat stipendiyasi sohibasi Pardabaeva Madinabonu “Ilmiy faoliyatga kirish uchun zarur qadamlar” mavzusida seminar o‘tkazdi. Seminarda talabalar universitetda beriladigan imkoniyatlar, ilmiy faoliyatni boshlash va bu yo‘lda ilmiy rahbar tanlash hamda davlat stipendiyalariga hujjat topshirish jarayonlari haqida muhim ma’lumotlarga ega bo‘ldilar.

Navoiy nomli davlat stipendiyasi sohibalari Ximmatova Gulnora Aliqul qizi tomonidan “Maqsad sari” loyihasi doirasida “Ilmiy maqola qanday yoziladi?” mavzusida, Adilbaeva Gulsaya Yerkin qizi tomonidan Maktabgacha ta’lim yo‘nalishi talabalari uchun “Ilmiy faoliyat sari qadam: maqola qanday yoziladi?” mavzusida seminar-trening o‘tkazilib, talabalar bilan ilmiy maqola yozish bosqichlari, manbalar bilan ishlash, mavzu tanlash hamda ilmiy fikrlashni rivojlantirish bo‘yicha muhim ma’lumotlar bilan o‘rtoqlashildi. Davlat stipendiantlari Maktabgacha ta’lim yo‘nalishi talabalari uchun ilmiy faoliyatni boshlashda kerakli tavsiyalar berib o‘tdi va ularning qiziqtirgan savollariga javob berdi.

Navoiy nomli davlat stipendiyasi sohibasi Kuganova Anjela Alimardon qizi tomonidan 3-sonli Talabalar turar joyida istiqomat qiluvchi talabalar uchun “Ilmiy faoliyat sari muvaffaqiyatli ayol” mavzusida seminar-trening o‘tkazildi. Seminar davomida talabalar bilan ilmiy maqola yozish bosqichlari, manbalar bilan ishlash, mavzu tanlash hamda ilmiy fikrlashni rivojlantirish, eng muhimi davlat stipendiyalari uchun kerakli bo‘lgan hujjatlar to‘plami va baholash tizimi bo‘yicha muhim ma’lumotlar bilan o‘rtoqlashildi. Davlat stipendianti 3-sonli Talabalar turar joyida istiqomat qiluvchi talabalarni qiziqtirgan savollarga javob berdi. Shu bilan birgalikda, talabalarni ilmiy sohaga qiziqtirib, ularga kerakli tavsiyalar berib o‘tdi.

Navoiy nomli davlat stipendiyasi sohibasi Abduraxmanova Asem Ergali qizi tomonidan “Maqsad sari” loyihasi doirasida “Maqola turlari. Talabalarda ilmiy maqola yozish ko‘nikmalarni shakllantirish bosqichlari” mavzusida seminar o‘tkazildi. Jarayonda talabalar maqola yozish talablari, usullari, vaqtni to‘g‘ri taqsimlash hamda maqolaning turlari bo‘yicha bilimlarga ega bo‘lishdi.

Joriy yilning mart oyida Bobur nomli davlat stipendiyasi sohibi Mirislomov Mirdavlat Miraziz o‘g‘li tomonidan “Prezident va nomli davlat stipendiyalari

tanlovi uchun muvaffaqiyatli hujjat topshirish va ideal talaba portfoliosi” mavzusida tashkil etilgan seminarda, 2025-yil 17-aprelda o‘tkazilgan “Stipendiant va talaba yoshlar Forumi” da universitet talabalari O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti va nomli davlat stipendiyasi sohiblarining ilmiy tadqiqot ishlari bilan tanishib, o‘zlarini qiziqtirgan savollariga stipendiantlardan batafsil javob olishdi.

2025-2026-o‘quv yilidan boshlab yangi joriy etilgan Abdulla Avloniy nomli davlat stipendiyasi yuzasidan fakultetlarda targ‘ibot ishlari olib borildi. Chirchiq davlat pedagogika universitetida “Mirzo Ulug‘bek” vorislari o‘quv kurslariga bag‘ishlangan seminar bo‘lib o‘tdi. Tadbirda Aniq fanlar fakulteti va boshqa fakultetlardan mazkur sohaga qiziquvchi talabalar faol ishtirok etishdi.

2025-2026-o‘quv yili uchun rektor stipendiyasi yuzasidan fakultetlarda Iqtidorli talabalarining ilmiy tadqiqot faoliyatini tashkil etish bo‘limi, Yoshlar akademiyasi hamda stipendiantlar jamoasi tomonidan targ‘ibot ishlari amalga oshirildi.

Universitetimizning har bir fakultetida doimiy ravishda shu kabi targ‘ibot tadbirlari o‘tkazilib kelinmoqda. Ushbu targ‘ibotlarning natijasi 2025-o‘quv yilida allaqachon o‘z natijasini ko‘rsatdi.

2024-o‘quv yilida **50 ga** yaqin iqtidorli talabalar Prezident va nomli davlat stipendiyalariga talabgor bo‘lib chiqqan bo‘lsa bu ko‘rsatkich 2025-yilda sal kam 3 barobarga oshdi, yani **130 dan** ziyod iqtidorli talabalar Prezident va nomli davlat stipendiyalariga ariza topshirishda ulardan 80 nafari universitet bosqichiga o‘tishdi. Universitet bosqichiga qabul qilingan talabalar iliy ishlari ishchi guruh tomonidan organilib 16 ta stipendiya kvotasi uchun jami 43 nafar talabgor vazirlikga tavsiya qilindi.

2025-yilda universitet iqtidorli talabalarni yanada qo‘llab quvvatlash maqsadida quyidagi forumlar o‘tkazildi.

“Stipendiant va talaba yoshlar” 2-an‘anaviy forumi,

“Stipendiant va talaba yoshlar” 3-an‘anaviy forumi,

“Kembrij talabalari” forumi

ushbu forumlarda 1000 ga yaqin talabalarni qamrab oldi va talabalarimizning ilmiy faoliyatda erishgan yutuqlari ko‘rgazmasi bo‘lib o‘tdi. Forumlar orqali ilmiy faoliyatga qiziquvchan talabalar soni keskin oshdi.

Iqtidorli talabalarni yanada qo‘llab quvvatlash maqsadida universitetimiz rektorining buyrug‘iga asosan **“Iqtidor tanlovi”** (Rektor stipendiyasi) tashkil etildi. Ushbu tanlov dastlabki yilda (2024-yilda) **40 nafar** talabalarni qamrab oldi va 4 ta nominatsiya bo‘yicha 8 nafar talaba g‘olib deya topilib tegishli tartibda taqdirlandi.

2025-yilda Tanlovning targ‘ibot ishlari jadal davom etdi. Jumladan universitet rasmiy kanallari, har bir fakultet 3-bosqich talabalari bilan umumiy yig‘ilishlar,

stipendiant talabalarining doimiy targ'ibotlari amalga oshirildi va natijada ushbu o'quv yilda **100 dan** ziyod arizalar kelib tushdi va hozrgi kunda jarayonlar davom etmoqda.

Iqtidor tanlovi universitet talabalarini ilmiy faoliyatga yanada qiziqishlarini oshirish ularni ilmiy faoliyatga jalb qilish hamda doimiy ilmiy faoliyatda bo'lishlariga zamin yaratadi.

Bugungi kunda universitetimiz professor-o'qituvchilari va talabalarining tizimli ish olib borishlari maqsadida har bir talaba ilmiy raxbarga bilan birga faoliyat olib bormoqda. 2025-yilda **100 nafar** professor-o'qituvchilarga **1000 ga** yaqin talaba biriktirildi hamda ular bilan doimiy ravishda ilmiy ishlar olib borilayotganligi tekshirib borildi.

Universitetimizda talabalar bilan tizimli ish olib borilayotganligining yaqqol namunasi sifatda 2023-2024-o'quv yilda Prezident va nomli davlat stipendiyalari **11 nafar** sohiblarning **7 nafari** 2025-yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetiga magistratura bosqichida o'qishlarini davom ettirmoqda.

Stipendiant talabalarimiz **Abdullaeva Ozoda, Ozodqulov Olimjon** universitetimizda magistratura bosqichini tamomlab kasbiy faoliyatini ham ChDPU da davom ettirmoqda, va aynan ushbu hodimlarimiz 2025-yilda tayanch doktoranturaga qabul qilinganligi universitetimiz talabalarini bilan tizimli faoliyat olib borishining yaqqol namunasi.

Universitetimizda 2025-yilda **“Kadrda universitet”, “Mening birinchi maqolam”, “Konstitutsiya bilimdoni”** kabi tanlovlar o'tkazildi.

Eng yaxshi maqola shu va shu kabi tanlovlar o'tkazilib bu tanlovlar orqali talabalar doimiy ilmiy faoliyat bilan shug'ullanib borishlariga imkon yaratildi.

ChDPU magistri xalqaro konferensiyada “Eng yaxshi ilmiy asoslangan maqola” nominatsiyasi bilan taqdirlandi. Bu haqida ToshDO'TAU “Yosh Filolog Olimlar jamiyati” sahifasi xabar berdi. Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universitetida o'tkazilgan “Filologiya masalalari yosh tadqiqotchilar nigohida” IX xalqaro ilmiy-amaliy anjumanida yosh tadqiqotchilar zoom orqali masofadan ishtirok etib, o'zlari yozgan maqolalarni ustozlar nazaridan o'tkazib olishdi. Konferensiya ishtirokchilari orasidan Chirchiq davlat pedagogika universitetining 2-kurs magistranti Safartosheva Shalolaning “Qayg'usiz abdolning “Vujudnoma” asari va unda uchraydigan tasavvufiy timsollar tahlili” nomli maqolasi “Eng yaxshi ilmiy asoslangan maqola” nominatsiyasiga loyiq deb topildi.

Qozog'iston Respublikasi “Qos qanat” yozuvchilar uyushmasi tomonidan tashkil etilgan xalqaro forumda O'zbekistonlik talabalar faol ishtirok etib, yutuqlarga erishdilar. Mazkur forumda Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi yo'nalishi 23/1-guruh talabasi Baxromova Dilfuza Akramjonovna o'zining faol ishtiroki bilan ajralib turdi va buning natijasida u “Ahmad Yassaviy” ko'krak

nishoni bilan taqdirlandi. Bu yuksak mukofot uning ijodiy va ilmiy faoliyatiga berilgan e'tirof bo'ldi. Shuningdek, Homidov O'tkirbek, Qurbonmurodova Sevara va Rixsiboev Sa'dullo ushbu forumda faol ishtirok etgani uchun sertifikatlar bilan taqdirlandilar. Bu yosh ijodkorlarning xalqaro miqyosdagi yutuqlari ularning izlanishlari va mehnati samarasi, universitetda iqtidorli talabalar bilan ishlash tizimining natijasi ekanligini ko'rsatadi

Joriy yilning 5-mart kuni iste'dodli yoshlarni kashf qilish va ularni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan "Mirzo Ulug'bek vorislari" ko'rik-tanlovining Chirchiq shahar bosqichi o'tkazildi. Ushbu tanlovda Chirchiq davlat pedagogika universiteti Pedagogika fakulteti Amaliy psixologiya yo'nalishi 2-bosqich talabasi Abdusattorova Zilola Abdurazzoq qizi tuman(shahar) bosqichida 1-o'rin sohibasi bo'ldi.

Hindiston Respublikasida o'tkazilgan "Picasso" Xalqaro rassomchilik tanlovida (online) "Interer dizayni" 1-bosqich talabasi Mirtolipov Mirvohid Mirzohid o'g'li o'z ijodiy ishi bilan ishtirok etdi. "Start artist" nominatsiyasida g'olib bo'lib, maxsus sertifikatga ega bo'ldi

Bundan tashqari qator tanlovlarda tegishli o'rin sohiblariga aylanishdi.

Universitet talabalarini ilmiy faoliyatga yo'naltirish, ularda innovatsion fikrlarini shakllantirish, mutaxassisliklar bo'yicha yangi innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish va amalda joriy qilish bo'yicha har bir iqtidorli talabaga kafedralar kasimida ilmiy rahbarlar birlashtirilgan bo'lib muntazam ravishda ilmiy-tadqiqotlar olib borilmoqda. Talabalarda yangi g'oya va tashabbuslarni shakllantirish, talabalarni ilmiy faoliyatga yo'naltirish, ularda innovatsion fikrlashni shakllantirish hamda "Ustoz-shogird" maktabini tizimli tashkil etish maqsadida haftaning har chorshanba va juma kunlari "**Ilmiy yuksalish**" kuni deb belgilandi. Bunda talabalarning ilmiy tadqiqot faoliyatini tashkil etishga oid master-klass, uchrashuv hamda ilmiy mavzular muhokamasiga qaratilgan munozaralar tashkil etildi. Ushbu uchrashuvlar quyidagi mavzularda o'tkazilgan:

Respublika hamda xalqaro miqyosdagi jurnal va konferensiyalarga ilmiy maqola va tezislar tayyorlash;

Yoshlar akademiyasi va uning iqtidorli talabalarning ilmiy tadqiqot faoliyatidagi o'rni;

Respublika va xalqaro miqyosdagi grandlar;

Universitet iqtidorli talabalarini qo'llab-quvvatlash uchun ta'sis etilgan "Iqtidor" tanlovi Nizomi bilan tanishirish;

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va nomli davlat stipendiyalari;

Talabalarning ilmiy tadqiqot faoliyatiga doir foydali ma'lumotlar berish;

2025-o'quv yilida universitetimiz iqtidorli talabalarini qo'llab quvvatlash maqsadida universitet rektorining **2025-yil 17-noyabrdagi 01-282-son** buyrug'iga

asosan universitetda **Milliy istiqbol Markazi** tashkil etildi. Ushbu markaz talabalarning iqtidorlarini namoyish etish ularni har tomonlama etuk kadr sifatida tayyorlash maxoratlarini oshirish hamda o‘zlarida mavjud imkoniyatlardan to‘liq foydalanish ularni sahna madaniyati nutq erkinligi, fikrlarini bilkdira olish va turli sohalarda rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu markaz tashkil etilganligiga ko‘p bo‘lmasaham hozrgi kunda **200 dan** ziyod iqtidorli talabalarni o‘z ichiga jamladi va faoliyat olib bormoqda. Markazda teatr, media, zakovat va turli intellektual o‘yinlar, QVZ hamda startuplar uchun to‘liq imkoniyatlarga ega.

Markaz orqali kelgusi yillarda 2000 ga yaqin iqtidorli talabalarni qamrab olish, ular bilan tizimli ishlar olib borish, universitetimiz talabalarini ilmiy faoliyat bilan birga universitet imijini rivojlantirishga aqaratilgan ishlarga ham qamrab olish rejalashtirilgan

Universitetimizda 2025-yilda 9 ta xalqaro miqyosidagi ilmiy ilmiy-texnik tadbirlar o‘tkazildi va bunda talabalarimiz faol ishtirok etib **5000 nafar** ga yaqin talabalarimiz o‘zlarining 8000 ta maqolasi bilan ishtirok etdi.

2.5. Chirchiq davlat pedagogika universiteti Yoshlar akademiyasi faoliyati to‘g‘risida

Yoshlar akademiyasi universitetda dastlab Chirchiq davlat pedagogika universiteti rektorining 2023-yil 31-yanvardagi “Universitetda talabalarni individual yondashuv asosida ilmiy-tadqiqot ishlariga jalb etish to‘g‘risida”gi 01-17-sonli buyrug‘i asosida universitet tizimidagi barcha kafedralar qoshida “Pedagogik ta’limda innovatsion klaster” dasturi va tegishli fan yo‘nalishlari bo‘yicha “Talabalar akademiyasi” tarzida tashkil etilgan. Uga ko‘ra universitetda talabalarni individual yondashuv asosida ilmiy-tadqiqot ishlariga keng jalb etish va ularni ilmiy faoliyatga yo‘naltirish maqsadida “Talabalar akademiyasi” kafedraning strategik yo‘nalishi sifatida belgilangan.

Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2023-yil 8-avgustdagi “Yoshlar akademiyasi faoliyatini rivojlantirish to‘g‘risida”gi 349-son buyrug‘i bilan yanada rivojlantirilgan. Mazkur buyruqda Yoshlar akademiyasi faoliyatini oliy ta’lim muassasalarida tashkil etish maqsadida 1-ilovaga muvofiq oliy ta’lim muassasalari rahbarlari bilan birgalikda “Yoshlar akademiyasi lideri” tizimini yo‘lga qo‘yilishi belgilab qo‘yilgan. Lekin ushbu buyruq bilan tasdiqlangan 1-ilovada Chirchiq davlat pedagogika universiteti “Yoshlar akademiyasi lideri” tizimi yo‘lga qo‘yiladigan oliy ta’lim muassasalari ro‘yxatida mavjud emas edi. Chirchiq davlat pedagogika universiteti Yoshlar akademiyasi lideri Diyorbek Turg‘unpo‘latovning bevosita taklif bilan 2024-yil 18-dekabrda Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vaziri K.A.Sharipovga murojaat yo‘llandi. Natijada, Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2025-yil 22-yanvardagi ma’lumot xatiga muvofiq Chirchiq davlat

pedagogika universiteti Yoshlar akademiyasi lideri tizimi yo'lga qo'yilgan oliy ta'lim muassasalari qatoriga qo'shildi.

Xozirgi kunda Chirchiq davlat pedagogika universiteti Yoshlar akademiyasining 16 nafar faollari Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Yoshlar akademiyasining **rasmiy a'zolik guvohnomalariga ega bo'lishdi**

Yoshlar akademiyasi lideri Diyorbek Turg'unpo'latov tashabbusi bilan Yoshlar akademiyasi faoliyatini targ'ib qilish, talaba yoshlarni ilmiy-innovatsion g'oyalari, loyihalari va ishlanmalarini rivojlantirish maqsadida 2025-yilning 28-mayida **“Yoshlar akademiyasining Birinchi an'anaviy Forumi”** o'tkazildi. Dastlab Akademiyasining a'zolari tomonidan o'zlari yaratgan loyihalar, erishilgan yutuqlar jamoatchilikka taqdim etildi. **“Yoshlar akademiyasining Birinchi an'anaviy Forumi”**ga 450 ga yaqin talabalar qamrab olindi. Buning natijasida yoshlarning ilmiy faolligi oshdi, yangi tashabbuslar shakllandi.

Yoshlar akademiyasi doirasida talabalarni ilmiy tadqiqot faoliyatiga yo'naltirish, xususan, ularda tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish, moddiy va ma'naviy manfaat beruvchi tanlov hamda stipendiyalar yuzasidan ma'lumotlar berishga qaratilgan **90 dan oshiq seminar va treninglar o'tkazildi**. Yoshlar akademiyasi doirasida talabalarni ilmiy tadqiqot faoliyatiga yo'naltirish natijasida **3900 dan ortiq talaba** ilmiy maqola va tezislar tayyorlash jarayoniga jalb etildi, ularning tadqiqotchilik ko'nikmalari shakllandi, ilmiy yozuv madaniyati rivojlandi hamda respublika va xalqaro miqyosdagi ilmiy nashrlar va konferensiyalarda ishtirok etish faolligi oshdi.

2025-yil 18-martida “Ilmi qizlar hamjamiyati”, “Yoshlar akademiyasi” hamda “Phoenix Publication” tashkilotlari tomonidan Xitoy, Angliya va O'zbekiston bilan hamkorlikda “Top izlanuvchi” xalqaro tanlovi bo'lib o'tdi. Tanlovga 4000 dan ortiq hujjatlar kelib tushgan va 300 ga yaqini saralab olingan. Ushbu tanlovda ishtirok etgan Chirchiq davlat pedagogika universiteti jamoasi “Eng yaxshi hamkor” sifatida e'tirof etildi. Yoshlar akademiyasining **55 nafar faollari tanlov g'olibiga** aylandi. Bundan tashqari “Yosh jadidlar” ilmiy tadqiqot markazi tomonidan 2025-yil 10-mayida “Ilmiy tadqiqot va startaplar” xalqaro Forumi o'tkazildi. Ushbu xalqaro Forumda Yoshlar akademiyasining **38 nafar faollari tanlov g'olibiga** aylandi.

2025-yil hisobida Yoshlar akademiyasi qoshida **6 ta klub faoliyati yo'lga qo'yildi**. Ular quyidagilar:

Tadqiqotchi liderlar klubi;

Yosh innovatorlar klubi;

Ilmiy yozuv va akademik nashrlar klubi;

Startup va loyiha tashabbuslari klubi;

Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt klubi;

Mentorlik va akademik hamkorlik klubi.

Har bir klubning Nizomi, ish rejalari va faoliyat dasturlari tasdiqlangan bo'lib, ularning **570 nafar talaba jalb etildi.**

2025-yilning 17-dekabrda Chirchiq davlat pedagogika universitetida **Toshkent viloyati Yoshlar akademiyasining 1-sonli kengaytirilgan seminari** tashkil etildi. Seminar doirasida viloyatdagi 17 ta oliy ta'lim muassasasidan tashrif buyurgan liderlar dastlab Gumanitar fanlar fakultetida yaratilgan zamonaviy sharoitlar bilan yaqindan tanishdilar. Fakultet liderlari tashabbusi bilan tashkil etilgan loyiha va startaplar ko'rgazmasida yoshlarning ilmiy-innovatsion g'oyalari, amaliy ishlanmalari va istiqbolli tashabbuslari namoyish etildi.

Yoshlar akademiyasi Toshkent viloyati hududiy lideri **Odiljon Sirojiddinov** akademiyaning kelgusidagi ish rejalari, faoliyat jarayonlarini raqamlashtirish, hisobot tizimini takomillashtirish hamda ijtimoiy tarmoqlardagi faollikni oshirish bo'yicha muhim vazifalar yuzasidan takliflar ilgari surdi. Yoshlar akademiyasi lideri **Diyorbek Turg'unpo'latov** esa Chirchiq davlat pedagogika universiteti misolida akademiyaning 2024/2025 o'quv yilidagi faoliyati, erishilgan natijalar va ilg'or tajribalar bilan o'rtoqlashdi. Seminar yakunida faol ishtirok etgan 40 ga yaqin liderlar universitet rektorining maxsus sertifikatlari va esdalik sovg'alari bilan taqdirlandilar.

3-iyul kuni Toshkent shahridagi Inha universiteti qoshida tashkil etilgan "Mirzo Ulug'bek vorislari" tayyorlov o'quv kursining 2024/2025-o'quv yili bitiruvchilariga sertifikatlar topshirildi. Ushbu kurs bitiruvchilari ichida universitetimizning Pedagogika fakulteti talabasi Sirojiddinov Odiljon va Matematika va informatika fakulteti talabalari Berdiqulova Munisa, Panjiyeva Gulhayo, Jabborov Jahongir va Xasanova Mohichehralar ham kursni muvaffaqiyatli tamomladi va kurs yakunida dasturlash va ingliz tilidan xalqaro darajadagi sertifikatlar bilan taqdirlandi.

2025-yilning 15-noyabrda Toshkent davlat texnika universitetida o'zbek tiliga davlat tili maqomi berilganining 36 yilligi munosabati bilan "Til bilimdonlari" respublika tanlovining final bosqichi o'tkazildi. 102 mingdan ortiq yoshlarni qamrab olgan tanlovda hududiy bosqich g'oliblari bo'lgan 48 nafar ishtirokchi test va insho yo'nalishida bellashdi. Unga ko'ra Chirchiq davlat pedagogika universiteti talabasi **A'loxon Hasanova 3-o'rinni qo'lga kiritdi.**

Tabiiy fanlar fakultetida Yoshlar akademiyasi lideri Boymuratova O'g'iloy Qaxramon qizi "Geografiya fanida tizimli yondashuv: nazariya, eksperiment, amaliyot va ta'lim" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyada "Zafarobod tumani ijtimoiy-iqtisodiy sohaları" nomli maqolasi bilan ishtirok etib, "Eng yaxshi maqola" nominatsiyasi g'olib bo'ldi.

Jismoniy madaniyat fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri Murodova Ruxshona Muzaffar qizi “Oltin qalam-2025” sohibasi bo‘ldi.

Turizm fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri Radjapova Nasiba Maxmudjonovnaning “Xalqaro turizm menejmentini takomillashtirish” nomli monografiyasi chop etildi.

Aniq fanlar fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri Sattarov Sarvar Nug‘mon o‘g‘li “Aqlli uy” (Smart Home) loyihasi muallifi — uy sharoitida energiya tejamkorligi, xavfsizlik va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlarini yaratishga qaratilgan innovatsion fizika – IT kombinatsiyasiga asoslangan loyihani ishlab chiqdi.

Pedagogika fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri Sirojiddinov Odiljon Ilxomjonovich Yoshlar akademiyasining **Toshkent viloyati hududiy lideri** etib tayinlandi.

Pedagogika va psixologiya mutaxassisligi 2-bosqich magistranti Ozodqulov Olimjon Bahodir o‘g‘li “Mirzo Ulug‘bek vorislari” respublika tanlovida **“DRON TANK” loyihasi** bilan ishtirok etib, g‘oliblikni qo‘lga kiritdi.

2025-yil 6-dekabrda Ilm-fan va ta‘lim-tarbiyani rivojlantirish fondi tomonidan tashkil etilgan “ZiyoFest”da Jo‘raqulova Marjona tomonidan ijtimoiy faollik bo‘yicha ochiq sessiya o‘tkazildi. Ishtirokchilar ijtimoiy faoliyat, yoshlar ishtiroki va shaxsiy rivojlanish yo‘llari haqida qiziqarli ma‘lumotlarga ega bo‘ldilar. Chirchiq davlat pedagogika universitetining 33 nafar talaba qizlari ishtirok etdi.

Psixologiya kafedrasining professor-o‘qituvchilari hamda Yoshlar akademiyasining 19 nafar faollari “ZiyoFest”ning “Mard o‘g‘lon” davlat mukofoti: oliy ta‘limdagi imkoniyatlar va yutuqqa erishish yo‘li” hamda “Yoshlar akademiyasi – g‘oyangizni daromadga aylantiring!” mavzularidagi seminarlarda faol ishtirok etishdi.

Chirchiq davlat pedagogika universitetida o‘tkazilgan “Eng faol yil talabasi – 2025” respublika ko‘rik tanlovida Gumanitar fanlar fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri Xusanov Jamoliddin Shaxobiddin o‘g‘li “Yilning eng faol targ‘ibotchi talabasi” nominatsiyasi bo‘yicha **1-o‘rin**, Yoshlar akademiyasi a‘zosi Turg‘unboyeva Parvina Ashirov qizi “Yilning eng faol targ‘ibotchi talabasi” nominatsiyasi bo‘yicha **2-o‘rin**, Pedagogika fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri Sirojiddinov Odiljon Ilxomjonovich “Yilning eng faol ixtirochi-innovator talabasi” nominatsiyasi bo‘yicha **2-o‘rin**, Yoshlar akademiyasi a‘zosi Ismatova Iroda Qurbonmurod qizi “Yilning o‘z mutaxassisligi bo‘yicha eng bilimdon talabasi” nominatsiyasi bo‘yicha **3-o‘rinni** egalladi.

Yoshlar akademiyasi Aniq fanlar fakulteti lideri Sarvar Sattorov “Ilmiy fikrlash — zamonaviy yoshning eng kuchli quroli” mavzusidagi amaliy seminar o‘tkazdi.

Turizm fakultetida Navoiy nomli davlat stipendiyasi sohibalari Anjela Alimardon qizi va Parvina Ashirboy qizi tomonidan «Stipendiya sari: muvaffaqiyatlarim va to‘plagan saboqlarim» mavzusida seminar o‘tkazdi.

2025-yil “Chumoli” talabalar media jamoasi hamda Yoshlar akademiyasi tashabbusi bilan amalga oshirilayotgan “Uyg‘oq fikr” podkasti o‘z faoliyatini boshladi.

2025-yil 17-aprelida Hilton Tashkent City mehmonxonasida IT va innovatsiyalar sohasiga bag‘ishlangan “Tech Horizon 2025: IT va innovatsiyalar sammiti” xalqaro konferensiyasida Pedagogika fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri Sirojiddinov Odiljon va Matematika va informatika fakulteti talabarlari Berdiqulova Munisa, Panjiyeva Gulhayo, Jabborov Jahongir va Xasanova Mohichehralar ishtirok etdi.

Yoshlar akademiyasi lideri Diyorbek Turg‘unpo‘latov tashabbusi bilan “Talaba tadqiqotlarini qo‘llab-quvvatlash va mentorlik asosida kelajak o‘qituvchilarini tayyorlash akademiyasi” o‘z faoliyatini boshladi. 4 ta platforma asosida zamonaviy, dolzarb va amaliy tadqiqot yo‘nalishlari taklif etildi.

2025-yil 13-mayida Gumanitar fanlar fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri Gulnora Ximmatova «Portfolio tayyorlash - g‘alabaning birinchi qadami» mavzusida seminar o‘tkazdi.

2025-yil 14-mayida Chirchiq davlat pedagogika universiteti Yoshlar akademiyasi lideri va faollari Toshkent davlat agrar universitetida yoshlar o‘rtasida ilmiy-innovatsion faoliyatni yanada rivojlantirish, ikki universitet talabalarining hamkorligini yangi bosqichga ko‘tarish maqsadida tajriba almashish dasturini o‘tadi.

2025-yil 17-iyunida “Bentley Hotel Tashkent” mehmonxonasida o‘tkazilgan navbatdagi innovatsion treningda Chirchiq davlat pedagogika universiteti Matematika va informatika fakulteti Yoshlar akademiyasi lideri – **Sotibjonov Muhibulloh** ishtirokchilarga zamonaviy biznes muhitida raqamli tafakkur, sun‘iy intellekt va texnologik echimlardan foydalanish bo‘yicha interaktiv mashg‘ulot o‘tkazdi.

Yoshlar akademiyasining fakultetlar kesimidagi qamrov darajasi:

Jismoniy madaniyat fakulteti – 280 nafardan ortiq;

San’atshunoslik fakulteti – 290 nafarga yaqin

Aniq fanlar fakulteti – 420 nafardan ortiq

Tabiiy fanlar fakulteti – 250 nafardan ortiq

Gumanitar fanlar fakulteti – 890 nafardan ortiq

Turizm fakulteti – 360 nafardan ortiq

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti – 690 nafarga yaqin

Natijada 4000 ga yaqin talabalar Yoshlar akademiyasi doirasiga jalb qilindi. Talabalarning ilmiy dunyoqarashi shakllanishidan tortib, muvaffaqiyatga erishgan etuk mutaxassis darajasigacha bo'lgan jarayon seminar-trening, master klasslar doirasida qamrab olindi:

ilmiy dunyoqarashni shakllantirish;

ilmiy faoliyatga kirishishda ilmiy rahbar tanlash;

ilmiy faoliyatga dastlabki qadam: ilmiy maqola qanday yoziladi?

tezisning talaba ilmiy faoliyatidagi o'rni;

ilmiy ishlarni chop etish: nimalarga ahamiyat berish lozim? (“Yirtqich”, “Xishnik”, “G'irrom” deb topilgan jurnallar haqida ma'lumot);

ilmiy tadqiqot faoliyatini tashkil etishda raqamli savodxonlik: axborot xati bilan ishlash metodikasi haqida bilasizmi?

moddiy va ma'naviy manfaat beruvchi tanlovlar haqida tushuncha: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti davlat stipendiyasi va nomli davlat stipendiyalari, “Hokim stipendiyasi”, “Islohotlar bilimdoni”, “Yil talabasi”, “Mirzo Ulug'bek vorislari”, “XXI asr ayoli” va ChDPU iqtidorli talabalarini rag'batlantirish maqsadida o'tkaziladigan “Iqtidor” tanlovi va boshqa tanlovlar;

talaba shaxsiy portfoliosi: qanday shakllantirilishi kerak?

2025-yil Yoshlar akademiyasi tashabbusi bilan “Maxsus rakurs” loyihasi o'z faoliyatini boshladi.

III BOB. ILMIY-TADQIQOT ISHLARI SAMARADORLIGI

2025 yil Chirchiq davlat pedagogika universiteti (ChDPU) faoliyatida ilmiy-tadqiqot jarayonlarini tubdan modernizatsiya qilish va global ilmiy makonga integratsiyalashuv davri bo'ldi. Universitetning strategik maqsadi — faqat bilim beruvchi muassasadan ilmiy bilimlarni yaratuvchi va tijoratlashiruvchi innovatsion markazga aylanish yo'lida amaliy qadamlar qo'yildi. Hisobot yilida erishilgan natijalar tahlili shuni ko'rsatadiki, universitetda fundamental va amaliy tadqiqotlar o'rtasidagi mutanosiblik ta'minlanib, ilmiy faoliyatning barcha jabhalarida — grant loyihalaridan tortib, nufuzli nashrlar va ixtirolargacha bo'lgan zanjirda barqaror o'sish sur'atlari qayd etildi.

Quyida universitet ilmiy salohiyatining asosiy indikatorlari bo'yicha erishilgan natijalar va sifat o'zgarishlari batafsil yoritiladi.

3.1. Grant faoliyati va loyihaviy boshqaruv: Ilm-fanni moliyalashtirishning yangi mexanizmlari

Ilmiy tadqiqotlarni diversifikatsiya qilish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash universitetning ustuvor vazifasi hisoblanadi. 2025 yilda universitet olimlari nafaqat davlat ilmiy dasturlari doirasida, balki nufuzli xalqaro jamg'armalar grantlarini jalb qilishda ham yuqori natijalarga erishdilar. Ushbu bo'limda amalga oshirilgan yirik xalqaro va milliy loyihalar, ularning ilmiy qimmatini va moliyaviy samaradorligini tahlil qilinadi.

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy-tadqiqot faoliyatini moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish va tadqiqot ko'lamini kengaytirish strategiyasi yuqori samaradorlikni namoyon etdi. Universitet olimlari tomonidan nafaqat respublika miqyosidagi maqsadli grantlar, balki jahonning nufuzli ilmiy jamg'armalari mablag'larining jalb etilishi «University 4.0» modeli doirasida universitetning tadqiqot universitetiga aylanish yo'lidagi dadil qadamlaridan biri bo'ldi. Hisobot yilida amalga oshirilgan loyihalar portfeli universitetning xalqaro gumanitar fanlar va fundamental biologiya yo'nalishlaridagi salohiyatini yangi bosqichga ko'tardi.

Universitetning xalqaro ilmiy makondagi nufuzini oshirishda Shveysariya Milliy ilmiy fondi (SNSF) tomonidan moliyalashtirilayotgan, umumiy byudjeti **355 000 Shveysariya frankini** tashkil etuvchi **IZSTZ0_223625** raqamli grant loyihasining ijrosi markaziy o'rin tutdi. **“Tenglik afsonalari: Markaziy Osiyo ilm-fanida gender tenglik tarixi (1870-1970)”** mavzusidagi ushbu fundamental tadqiqot loyihasi mintaqa tarixini yangi metodologik yondashuvlar asosida

o'rganishga qaratilgan. Loyihaning samarali ijrosini ta'minlash maqsadida universitet rektorining 2024 yil 13 avgustdagi №01-157 sonli buyrug'i bilan mustahkam tashkiliy-huquqiy baza yaratildi, xususan, tadqiqotchilar guruhi uchun alohida bank hisob raqamlari ochilib, xalqaro standartlarga mos ilmiy infratuzilma shakllantirildi.

2025 yil davomida loyiha doirasida moliyaviy va ilmiy resurslarni boshqarish yuqori darajada tashkil etildi. Birinchi bosqich uchun ajratilgan **276 480 869 so'm** (21 410 Shveysariya franki) miqdoridagi mablag' to'liq va maqsadli o'zlashtirilib, uning asosiy qismi inson kapitalini rivojlantirishga yo'naltirildi. Jumladan, tadqiqotchilarning ilmiy mehnatini rag'batlantirish uchun **148 890 000 so'm** ish haqi va byudjetga **37 222 500 so'm** ijtimoiy to'lovlar amalga oshirildi. Loyiha doirasida ilmiy mobillik va xalqaro kommunikatsiyaga alohida e'tibor qaratilib, Samarqand shahrida o'tkazilgan nufuzli **“ESCAS 2025”** mintaqaviy konferensiyasida universitetning 4 nafar olimi ishtirok etdi (sarflangan mablag': 4 367 000 so'm va 240 evro). Shuningdek, yosh olimlarda arxivshunoslik va og'zaki tarix (oral history) ko'nikmalarini shakllantirish maqsadida 2025 yil aprel oyida tashkil etilgan xalqaro vorkshop (xarajatlari 6 000 000 so'm) ilmiy metodologiyani takomillashtirishga xizmat qildi. Loyihaning birinchi bosqichidagi muvaffaqiyatli natijalar asosida 2026 yil uchun **34 870 Shveysariya franki** miqdoridagi ikkinchi transh mablag'larining qabul qilinishi xalqaro hamkorlarning universitetga bo'lgan ishonchidan dalolat beradi.

Universitetda yosh olimlarning innovatsion g'oyalarini qo'llab-quvvatlash tizimi ham yangi sifat bosqichiga ko'tarildi. 2025 yilda Davlat ilmiy tashkilotlarining noyob laboratoriyalaridan foydalanish imkonini beruvchi «Akademik harakatchanlik» dasturi doirasida universitetning 8 nafar tadqiqotchisi ishtirok etib, **Tabiiy fanlar fakultetining** ikki nafar tayanch doktoranti g'oliblikni qo'lga kiritdi va jami **157 million so'mlik** grant mablag'larini universitetga olib kirdi.

Ushbu loyihalar qishloq xo'jaligi biotexnologiyasi sohasidagi dolzarb muammolar echimiga qaratilganligi bilan ahamiyatlidir. Xususan, tadqiqotchi **N.B. Fayzieva** tomonidan amalga oshirilgan, qiymati **82 million so'm** bo'lgan **“Loviya oddiy mozaikasi virusining (BCMV) genetik xilma-xilligini aniqlash”** loyihasi doirasida universitet tajriba maydonida loviyaning 12 ta navi introduksiya qilinib, bir zanjirli RNK molekulasidan barqaror kDNK sintezlash texnologiyasi o'zlashtirildi. Zamonaviy molekulyar markerlar (SW13, SBD5, ROC11) yordamida o'tkazilgan tahlillar virusga chidamli yangi genotiplarni yaratish imkonini berdi. Ikkinchi g'olib, **E.E. Bekmatov**ning **75 million so'mlik “Gilos bargining buralishi virusini (CLRv) molekulyar identifikatsiyasi”** loyihasi doirasida esa TT-PZR (RT-PCR) usuli va Primer3Plus dasturiy ta'minoti

yordamida virusning filogenetik shajarasi yaratilib, uning hududiy tarqalish xaritasi ishlab chiqildi.

Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, 2025 yilda amalga oshirilgan ushbu xalqaro va milliy loyihalar Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy profilini kengaytirib, uni nafaqat pedagogik kadrlar tayyorlash markazi, balki fundamental tarixiy va biotexnologik tadqiqotlar olib boruvchi zamonaviy ilmiy xabga aylantirmoqda.

3.2. Chirchiq davlat pedagogika universitetining patent, guvohnoma va litsenziyalar bazasi

Ilmiy tadqiqot natijalarini amaliyotga joriy etishning birinchi bosqichi — bu ularning mualliflik huquqini himoya qilishdir. Universitetda yaratilgan ixtirolar, foydali modellar va dasturiy mahsulotlar (DGU) sonining ortishi ilmiy izlanishlarning pragmatik xarakterga ega ekanligidan dalolat beradi.

Chirchiq davlat pedagogika universitetida 2025 yil davomida ilmiy-tadqiqot ishlari natijalarini huquqiy himoya qilish va ularni tijoratlashtirish maqsadida jami **150 dan ortiq intellektual mulk ob'ektlari**, jumladan, ixtiro va foydali modellar uchun patentlar hamda EHM uchun dasturiy mahsulotlarga mualliflik guvohnomalari qo'lga kiritildi. Intellektual mulk bazasining bunday jadal kengayishi universitetning innovatsion klaster modeli doirasida olib borilayotgan tadqiqotlarning amaliy samaradorligidan dalolat beradi. Ayniqsa, **Tabiiy fanlar fakulteti** olimlari tomonidan agrar sektor va biotexnologiya sohasida erishilgan natijalar davlat patentlari bilan mustahkamlandi. Jumladan, Biologiya fanlari doktori, professor B. X. Amanov tomonidan g'o'za seleksiyasi va genetikasi sohasidagi ko'p yillik fundamental izlanishlar asosida ekstremal iqlim sharoitlariga, sho'r va qurg'oqchilikka chidamli yangi g'o'za navi uchun mualliflik patenti olindi. Shu bilan birga, fakultetning iqtidorli tadqiqotchisi A. Bo'ronov tomonidan kimyoviy texnologiyalar va o'simliklarni himoya qilishning innovatsion vositalari yo'nalishida mahalliy xomashyo asosida yaratilgan yangi kompozit materiallar sintezi uchun ixtiro patenti rasmiylashtirildi. Ushbu patentlar nafaqat universitet ilmiy nufuzini oshiradi, balki qishloq xo'jaligi klasterlari bilan to'g'ridan-to'g'ri tijorat shartnomalarini tuzish uchun mustahkam huquqiy poydevor yaratadi.

Universitetning raqamli ta'lim va STEAM-texnologiyalari yo'nalishida ham mualliflik huquqlarini himoya qilish jarayoni izchil davom ettirildi. **Aniq fanlar** hamda **Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakultetlari** professor-o'qituvchilari tomonidan ishlab chiqilgan 120 dan ortiq elektron darsliklar, virtual laboratoriyalar va ta'lim jarayonini monitoring qilish tizimlari uchun EHM dasturlariga guvohnomalar olindi. Ushbu dasturiy mahsulotlar «University 4.0» strategiyasi

doirasida ta'lim sifatini nazorat qilish va individual ta'lim traektoriyalarini boshqarishda asosiy vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Innovatsion ishlanmalarni tijoratlashtirish mexanizmi doirasida yaratilgan ushbu litsenziya va guvohnomalar universitetning byudjetdan tashqari mablag'larini shakllantirishda hamda ishlab chiqarish korxonalarini bilan «fan-ta'lim-ishlab chiqarish» zanjirini mustahkamlashda drayver vazifasini o'tamoqda.

Universitetda ilmiy nashrlar sifatini oshirish va jahon ilmiy hamjamiyatiga integratsiyalashish maqsadida doktorantlar, mustaqil izlanuvchilar va iqtidorli talabalar uchun xalqaro ilmiy-texnik ma'lumotlar bazalari bilan ishlash tizimi yo'lga qo'yilgan. 2025 yil davomida **Web of Science, Scopus, EBSCO, Agris, GeoRef, ScienceDirect** va **Science Research Portal** kabi global bazalarga kirish va ulardan samarali foydalanish bo'yicha turkum seminarlar tashkil etildi. Xususan, Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining xalqaro bazalar bo'yicha konsultanti **D. Allanazarova** tomonidan universitet professor-o'qituvchilari uchun tashkil etilgan master-klasslar ilmiy maqolalarni tayyorlash metodologiyasini sifat jihatidan yangiladi. Bundan tashqari, universitet olimlari vazirlik tomonidan tashkil etilgan **Thomson Reuters** va **e-library** tizimlari bo'yicha seminarlarda muntazam ishtirok etib, o'zlarining bibliometrik ko'rsatkichlarini yaxshilash borasidagi ko'nikmalarini mustahkamladilar. Bunday kompleks yondashuv natijasida universitet olimlarining xalqaro jurnallardagi nashr faolligi 2025 yilda o'tgan yilga nisbatan sezilarli darajada oshib, universitetning xalqaro reytinglardagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qildi.

3.3. Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy nashrlar faoliyati va xalqaro bibliometrik bazalar bilan integratsiyasi

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida ilmiy tadqiqot natijalarini mahalliy va xalqaro miqyosda ommalashtirish, ilmiy jurnallar nufuzini oshirish hamda professor-o'qituvchilarning bibliometrik ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha tizimli islohotlar amalga oshirildi. Universitetning ilmiy nashrlar siyosati "University 4.0" konsepsiyasiga muvofiq, nafaqat ma'lumot tarqatish, balki xalqaro ilmiy hamjamiyat bilan faol muloqot o'rnatish mexanizmi sifatida shakllandi. Bu borada universitet huzurida 2021 yil sentyabr oyidan buyon faoliyat yuritayotgan, Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligining maxsus guvohnomasi asosida nashr etiluvchi "**Central Asian Journal of the Geographical Researches**" xalqaro ilmiy jurnali geografiya, ekologiya va barqaror rivojlanish sohalarida mintaqaviy ilmiy xab vazifasini o'tab kelmoqda. Jurnalning xalqaro talablarga moslashuvi natijasida 2025 yilda unda e'lon qilinayotgan xorijiy mualliflar ulushi va maqolalarning iqtiboslilik darajasi sezilarli darajada ortdi.

Universitetning 8 ta fakulteti kesimida ilmiy nashrlar sifatini oshirish maqsadida global ilmiy-texnik ma'lumotlar bazalari bilan ishlash jarayoni yuqori saviyada tashkil etildi. Professor-o'qituvchilar, doktorantlar va iqtidorli talabalar uchun **Web of Science, Scopus, ScienceDirect, EBSCO, Agris, GeoRef, Science Research Portal** va **Thomson Reuters** kabi dunyoning eng nufuzli bazalaridan foydalanish bo'yicha doimiy amaliy seminarlar o'tkazildi. Xususan, Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining xalqaro bazalar bo'yicha konsultanti **D. Allanazarova** tomonidan o'tkazilgan master-klasslar fakultetlardagi ilmiy jarayonlarning xalqaro standartlarga integratsiyalashuviga turtki bo'ldi. Bunday tadbirlar natijasida, ayniqsa, **Aniq fanlar** va **Tabiiy fanlar** fakultetlarida yuqori impakt-faktorli jurnallarda maqola e'lon qilish ko'rsatkichi 2024 yilga nisbatan 18 foizga o'sdi.

Har bir fakultetning o'ziga xos ilmiy yo'nalishlaridan kelib chiqib, ixtisoslashgan bazalar bilan ishlash samaradorligi ta'minlandi. **Gumanitar fanlar** va **Pedagogika** fakultetlarida ijtimoiy fanlarga ixtisoslashgan **e-library** va **Ingenta** tizimlaridan foydalanish kengaygan bo'lsa, **Turizm** va **San'atshunoslik** fakultetlarida kreativ industriya va SMART-turizmga oid xalqaro tadqiqotlar monitoringi yo'lga qo'yildi. **Jismoniy madaniyat** hamda **Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim** fakultetlarida esa zamonaviy pedagogik texnologiyalar va sport antropologiyasi bo'yicha xalqaro bazalardan olingan ma'lumotlar asosida 2025 yilda jami 400 dan ortiq ilmiy maqola va tezislar nashrga tayyorlandi.

Universitet olimlarining xalqaro ilmiy-texnik ma'lumotlar bazalarida muntazam ishtirok etishi vazirlik va Innovatsion rivojlanish agentligi tomonidan tashkil etilgan forumlar bilan uyg'unlikda olib borilmoqda. Bu esa o'z navbatida, universitetning ichki ilmiy jurnallari, jumladan, universitetning bosh ilmiy nashri hamda sohaviy to'plamlarining xalqaro bazalarga (Scopus, Web of Science) kirish istiqbollari mustahkamlamoqda. 2025 yil yakuni bo'yicha universitet ilmiy jurnallari tahririyati tomonidan maqolalarni taqriz qilishning "Double-blind peer review" tizimi to'liq joriy etildi, bu esa Chirchiq davlat pedagogika universitetining akademik nashriyat madaniyatini yangi bosqichga olib chiqdi.

3.4. O'quv va ilmiy adabiyotlar nashr etish ko'rsatkichlari: Yangi avlod darslik va o'quv qo'llanmalari tahlili

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida o'quv jarayonini sifatli, ilmiy asoslangan va amaliyotga yo'naltirilgan adabiyotlar bilan ta'minlash universitet strategiyasining ustuvor yo'nalishi sifatida belgilandi. Universitet professor-o'qituvchilari tomonidan yaratilgan yangi avlod darsliklari va o'quv qo'llanmalari nafaqat davlat ta'lim standartlari talablariga, balki xalqaro kredit-modul tizimining mazmuniy mezonlariga ham to'liq mos keladi. Hisobot yilida **8**

ta fakultet kesimida nashr etilgan adabiyotlarning salmog‘i va sifat ko‘rsatkichlari quyidagicha tahlil qilindi.

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida o‘quv adabiyotlarini yaratish jarayoni strategik rejalashtirish va maqsadli indikatorlar asosida amalga oshirildi. Universitet Ilmiy bo‘limi va O‘quv-metodik boshqarmasi tomonidan shakllantirilgan yagona reestr ma‘lumotlariga ko‘ra, hisobot yilida professor-o‘qituvchilar tomonidan jami **153 nomdagi** yangi avlod darsliklari nashr etildi. Ushbu ko‘rsatkich o‘tgan 2024 yilga nisbatan **1,4 barobarga** o‘sgan bo‘lib, universitetning o‘quv-metodik salohiyati sezilarli darajada mustahkamlanganini ko‘rsatadi. Nashr qilingan barcha darsliklar (100%) O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligining Muvofiqlashtiruvchi kengashi guvohnomasiga ega bo‘lib, davlat ta‘lim standartlari talablariga to‘liq javob beradi.

Darsliklarning ta‘lim yo‘nalishlari (klassifikator shifrlari) kesimidagi tahlili universitetda fundamental va ijtimoiy-gumanitar sohalar o‘rtasidagi mutanosiblik ta‘minlanganini ko‘rsatmoqda:

1. **Pedagogika va Psixologiya yo‘nalishi:** Umumiy nashrlarning eng katta ulushi — **32 foizi** (49 ta darslik) aynan shu sohaga to‘g‘ri keladi. Bu universitetning pedagogik maqomidan kelib chiqqan holda, «Boshlang‘ich ta‘lim», «Maktabgacha ta‘lim» va «Pedagogika va psixologiya» yo‘nalishlarining metodik bazasini yangilash zarurati bilan izohlanadi.

2. **Gumanitar fanlar va Filologiya:** Nashrlarning **28 foizini** (43 ta darslik) tashkil etib, asosiy e‘tibor o‘zbek va rus tilshunosligi, adabiyotshunoslik hamda tarix yo‘nalishlaridagi ixtisoslik fanlariga qaratilgan.

3. **Aniq va Tabiiy fanlar:** Umumiy ulushning **25 foizi** (38 ta darslik) matematika, fizika, kimyo, biologiya va geografiya yo‘nalishlariga to‘g‘ri keladi. Bu yo‘nalishdagi darsliklarning aksariyati zamonaviy laboratoriya ishlari va raqamli texnologiyalarni (STEM) integratsiya qilgani bilan ajralib turadi.

4. **Sport va San‘at:** Qolgan **15 foiz** (23 ta darslik) jismoniy madaniyat, musiqa va tasviriy san‘at yo‘nalishlarini qamrab olgan bo‘lib, ixtisoslik fanlarining amaliy-metodik ta‘minotini yaxshilashga xizmat qilmoqda.

2025 yilda yaratilgan darsliklarning sohaviy taqsimoti tahlil qilinganda, asosiy e‘tibor pedagogik ta‘limning metodologik asoslarini mustahkamlash va ixtisoslik fanlarini chuqurlashtirishga qaratilgani ma‘lum bo‘ladi.

Ijtimoiy-gumanitar blokda yaratilgan darsliklar orasida **“Rivojlanish psixologiyasi va differensial psixologiya”** (Muallif: S.M. Yuldasheva, Guvohnoma № 794148) darsligining yaratilishi ta‘lim tizimidagi strategik ahamiyatga ega voqelik bo‘ldi. Ushbu darslik avvalgi nashrlardan farqli o‘laroq, o‘quvchi shaxsining yosh davrlariga xos xususiyatlarini va individual farqlarni (differensial yondashuv) yaxlit tizim sifatida yoritib berdi. Boshlang‘ich ta‘lim

yoʻnalishida esa **“Boʻlajak boshlangʻich sinf oʻqituvchilarini ijodiy faoliyatga tayyorlash texnologiyalarini takomillashtirish”** (Muallif: O.N. Farmonov) darsligi anʻanaviy oʻqitishdan kreativ pedagogikaga oʻtish mexanizmini ilmiy-metodik jihatdan taʼminlab berdi.

Tilshunoslik yoʻnalishidagi darsliklar tarkibida ikki xil tendensiya kuzatildi. Birinchidan, rus filologiyasi boʻyicha **“Chasti rechi sovremennogo russkogo yazıka i morfologiya”** (Muallif: M.T. Yunusova) darsligi tilning grammatik qurilishini fundamental darajada tahlil qilib, nazariy bazani mustahkamladi. Ikkinchidan, davlat tili siyosatini amalga oshirish doirasida **“Amaliy oʻzbek (rus tili). Davlat tilida ish yuritish”** (Muallif: I.K. Abdirimova) darsligining nashr etilishi rus tilli guruhlarda oʻzbek tilini oʻqitish hamda rasmiy ish yuritish koʻnikmalarini shakllantirishdagi mavjud defitsitni toʻliq bartaraf etdi.

Aniq va tabiiy fanlar blokida fanni oʻqitish metodikasiga urgʻu berildi. Xususan, **“Geografiya oʻqitish metodikasi”** (Muallif: O.U. Abdimurotov) darsligi geografiya taʼlimida zamonaviy GAT (GIS) texnologiyalaridan foydalanishning didaktik asoslarini yoritib berdi. Texnologik taʼlim yoʻnalishida esa **“Kasbga yoʻnaltirish diagnostikasi”** (Muallif: M.Yu. Yakubova) darsligi oʻquvchilarni kasbga yoʻnaltirishning psixodiagnostik vositalaridan foydalanish malakasini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Sport yoʻnalishida **“Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi”** (Muallif: A.R. Abdulaxatov) darsligi sohadagi tarqoq metodik manbalarni yagona tizimga solish va jismoniy tarbiya jarayonini ilmiy asosda tashkil etish boʻyicha bazaviy manba vazifasini bajarmoqda.

2025 yilda yaratilgan **153 ta** darslik universitetning Axborot-resurs markazi fondini mazmunan boyitishga va taʼlim yoʻnalishlarining maxsus adabiyotlar bilan taʼminlanganlik darajasini **92 foizga** etkazishga bevosita xizmat qildi. Reestrda barcha darsliklarning (100%) vazirlik guvohnomasiga ega ekanligi va HEMIS tizimidagi fan dasturlari (sillabuslar) bilan toʻliq uygʻunlashtirilganligi universitetda taʼlim sifatini yangi bosqichga olib chiqdi.

(Ilova 1. 2025 yilda ChDPU professor-oʻqituvchilari tomonidan nashr etilgan va Vazirlik guvohnomasiga ega boʻlgan darsliklar roʻyxati).

Oʻquv qoʻllanmalar va metodik taʼminotning takomillashuvi ham ortib bormoqda.

2025 yilda universitetda oʻquv jarayonini didaktik jihatdan qoʻllab-quvvatlash va talabalarning mustaqil taʼlim olish koʻnikmalarini rivojlantirish strategiyasi doirasida keng qamrovli ishlar amalga oshirildi. Kredit-modul tizimining asosiy talabi boʻlgan «talaba markazli» taʼlimni resurslar bilan taʼminlash maqsadida, fakultetlar kesimida yangi avlod oʻquv qoʻllanmalarini yaratish dinamikasi yuqori surʼatlarda oʻsdi. Tahlillarga koʻra, yaratilgan qoʻllanmalarning 90 foizi

vazirlikning muvofiqlashtiruvchi kengashi guvohnomasiga ega bo'lib, ular fanlarning fundamental asoslarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan integratsiya qilgan.

O'quv adabiyotlarini yaratish borasida **Tabiiy fanlar fakulteti** yetakchi drayver vazifasini bajarmoqda. Xususan, Biologiya kafedrasida professori **Ye.V. Abdrashitova** tomonidan bir yilning o'zida tayyorlangan ikkita fundamental qo'llanma – **“Sistematika va yashaydigan rasteniylar”** (Vazirlikning 316-sonli buyrug'i, Guvohnoma № 200988) va **“O'simliklar fiziologiyasi”** (Vazirlikning 387-sonli buyrug'i, Guvohnoma № 906389) sohadagi eng so'nggi ilmiy yangiliklarni qamrab olgan. Ushbu manbalar talabalarga o'simliklar dunyosining evolyusion rivojlanishi va fiziologik jarayonlarini zamonaviy molekulyar biologiya yutuqlari asosida o'rganish imkonini beradi.

Aniq fanlar fakultetida esa mavhum matematik tushunchalarni amaliy ko'nikmalarga aylantirishga urg'u berildi. Algebra va matematik analiz kafedrasida o'qituvchisi **M.R. Yusupovning “Matematik analiz”** qo'llanmasi (Vazirlikning 136-sonli buyrug'i, Guvohnoma № 144188) matematik tahlilning murakkab bo'limlarini mantiqiy ketma-ketlikda va algoritmik yondashuv asosida yoritib bergani bilan ajralib turadi.

Ijtimoiy-gumanitar fanlar blokida arxivshunoslik va manbashunoslikdagi bo'shliqlarni to'ldirishga qaratilgan ishlar amalga oshirildi. Gumanitar fanlar fakulteti professor-oqituvchilar hammuallifligida yaratilgan **“Arxivovedenie”** o'quv qo'llanmasi (Vazirlikning 258-sonli buyrug'i, Guvohnoma № 127045) arxiv ishini raqamlashtirish va hujjatlar bilan ishlashning zamonaviy standartlarini o'zida mujassam etgan.

Pedagogik ta'limni modernizatsiya qilish yo'nalishida **Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti** olimi **A.A. Abdullaevning “Jismoniy madaniyatni o'qitishda innovatsion texnologiyalar va loyihalashtirish”** qo'llanmasi (Guvohnoma № 5022) muhim ahamiyat kasb etdi. Mazkur ish boshlang'ich ta'limdayoq bolalar salomatligini mustahkamlashda loyihaviy ta'lim (Project-Based Learning) texnologiyalarini qo'llash mexanizmlarini ochib bergan.

San'atshunoslik va Sport yo'nalishlaridagi metodik ta'minot milliy qadriyatlar va xalqaro standartlar sinteziga asoslandi. Musiqa kafedrasidan **O.G'. Yunusovning “O'zbek xalq musiqa ijodi”** (Guvohnoma № 632082) qo'llanmasi milliy musiqa merosini ilmiy-nazariy jihatdan tizimlashtirgan bo'lsa, Jismoniy madaniyat nazariyasi kafedrasidan **A.S. Yusupbaevaning “Futbol mashg'uloti nazariyasi va uslubiyati”** qo'llanmasi bevosita **Sport vazirligining** maxsus buyrug'i (01/1195-A/F) asosida yaratilib, futbolchilarni tayyorlashning ilg'or metodikalarini amaliyotga tatbiq etdi.

(Ilova 2. 2025 yilda ChDPU professor-o‘qituvchilari tomonidan nashr etilgan o‘quv qo‘llanmalar reestri).

Umumiy hisobda, 2025 yil davomida universitet jamoasi tomonidan yaratilgan ushbu darslik va o‘quv qo‘llanmalari ta’lim yo‘nalishlarining maxsus adabiyotlar bilan ta’minlanish darajasini **92 foizga** etkazdi. Nashr etilgan adabiyotlarning barchasi vazirlikning tegishli muvofiqlashtiruvchi kengashlari ekspertizasidan o‘tgan va rasmiy nashr ruxsatnomalariga ega bo‘lib, bu universitet ilmiy-pedagogik salohiyatining sifat jihatidan yuksalib borayotganidan dalolat beradi.

3.5. Chirchiq davlat pedagogika universitetidagi o‘quv-uslubiy komplekslar, ilmiy-amaliy markazlar va innovatsion laboratoriyalar faoliyati: Infratuzilmaviy transformatsiya va klaster integratsiyasi

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida “Pedagogik ta’lim innovatsion klasteri” va “University 4.0” modellarining amaliy ijrosini ta’minlash maqsadida ta’lim, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasini o‘zida mujassam etgan noyob infratuzilma — o‘quv-uslubiy komplekslar, ilmiy-tadqiqot markazlari va innovatsion laboratoriyalar ekotizimi to‘liq shakllantirildi. Ushbu tuzilmalar talabalarni dual ta’lim tamoyili asosida kasbga tayyorlash, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish va mintaqaviy ijtimoiy muammolarga echim topishda strategik ahamiyat kasb etmoqda. Hisobot yilida universitetning barcha fakultetlari kesimida faoliyat yuritayotgan markazlarning samaradorligi quyidagi tizimli tahlillarda o‘z aksini topdi.

Maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim fakulteti huzurida tashkil etilgan infratuzilma universitetning “nazariya va amaliyot birligi” tamoyilini eng yorqin namoyon etuvchi namunasiga aylandi. Fakultet qoshida faoliyat yuritayotgan **“Xumo” davlat-xususiy sheriklik asosidagi innovatsion maktabgacha ta’lim tashkiloti (bog‘cha-laboratoriya)** talabalar uchun noyob tajriba maydonchasi vazifasini o‘tamoqda. Ushbu laboratoriya-bog‘chada talabalar bevosita mashg‘ulotlar jarayonida bolalar psixologiyasini o‘rganish, pedagogik texnologiyalarni sinovdan o‘tkazish va metodik ishlanmalarni aprobatsiya qilish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. 2025 yilda “Xumo” laboratoriyasida sinovdan o‘tgan “Ilk qadam” dasturining takomillashtirilgan variatsiyalari respublika miqyosida ommalashtirishga tavsiya etildi.

Shuningdek, fakultetda zamon talablariga mos ravishda **“Robototexnika va STEAM ta’lim markazi”** ishga tushirilgan bo‘lib, u bo‘lajak pedagoqlarda muhandislik tafakkuri va raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Markaz “Lego Education” va zamonaviy konstruktorlar bilan jihozlangan bo‘lib, u erda talabalar bolalarda mantiqiy fikrlash va texnik

ijodkorlikni shakllantirish metodikasini o'zlashtirmoqdalar. Bundan tashqari, fakultet qoshidagi **“Bolalar psixologiyasi va korreksion pedagogika markazi”** (Psixologik markaz) nafaqat talabalar, balki hududdagi ota-onalar va tarbiyachilar uchun konsultativ xizmat ko'rsatuvchi ijtimoiy loyiha sifatida faoliyat yuritmoqda. Markazda tashkil etilgan **“Montessori”** va **“Sensor xonasi”** kabi maxsus jihozlangan xonalar inklyuziv ta'lim muhitini yaratish va rivojlanishida nuqsoni bor bolalar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim baza hisoblanadi.

Gumanitar fanlar fakultetida tarixiy xotirani tiklash va huquqiy madaniyatni yuksaltirishga qaratilgan ixtisoslashgan komplekslar faoliyati yo'lga qo'yilgan. Fakultet huzuridagi **“Tarix va etnografiya” o'quv-ilmiy markazi** bazasida **“Toshkent vohasi tarixi va madaniyati” muzey-laboratoriyasi** tashkil etilgan. Ushbu muzeyda universitet arxeologik ekspeditsiyalari davomida topilgan 400 dan ortiq noyob eksponatlar, numizmatik kolleksiyalar va etnografik materiallar saqlanmoqda. Talabalar ushbu laboratoriyada muzeyshunoslik, arxiv ishi va manbashunoslik bo'yicha amaliy ko'nikmalarini mustahkamlamoqdalar.

Yurisprudensiya va huquqiy ta'lim yo'nalishida esa **“Yuridik klinika”** va **“Huquqiy savodxonlik markazi”** faoliyat ko'rsatmoqda. Markaz tarkibidagi **“Mock Trial” (Sahnalashtirilgan sud zali)** talabalarga sud majlislarini simulyatsiya qilish, protsessual hujjatlarni rasmiylashtirish va advokatura faoliyati asoslarini o'rganish uchun real muhit yaratib bergan. Shuningdek, klinika qoshida aholiga bepul huquqiy maslahat berish xizmati yo'lga qo'yilgan bo'lib, bu talabalarning kasbiy ijtimoiylashuviga xizmat qilmoqda.

San'atshunoslik fakultetida tashkil etilgan markazlar **“Ustoz-shogird”** an'analarni yangicha, innovatsion formatda davom ettiruvchi ijodiy xabga aylangan. Fakultet qoshidagi **“Art Studio” ijodiy markazi** tasviriy san'at, amaliy bezak san'ati va dizayn yo'nalishlarida talabalarning ijodiy potensialini ro'yobga chiqarishga xizmat qiladi. Markazda tashkil etilgan **“Liboslar dizayni laboratoriyasi”** va **“Kulolchilik ustaxonasi”** talabalarga milliy hunarmandchilik sirlarini o'rganish bilan birga, o'z ijod mahsullarini tijoratlashtirish (Start-up loyihalar) imkoniyatini bermoqda.

Shuningdek, **“Art Taym” musiqa va vokal markazi** milliy maqom san'ati va estrada yo'nalishlarida iste'dodli yoshlarni kashf etish, ularni xalqaro tanlovlarga tayyorlash va musiqa terapiyasi bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borish maydoni sifatida faoliyat yuritmoqda. Ushbu markazlarning faoliyati natijasida 2025 yilda talabalar tomonidan yaratilgan 50 dan ortiq ijodiy ishlar respublika ko'rgazmalarida namoyish etildi.

Tabiiy fanlar fakultetida fundamental tadqiqotlar va amaliy tajribalarni uyg'unlashtiruvchi **“Bio-Geo-Chem”** integral laboratoriya majmuasi faoliyat ko'rsatmoqda. Ushbu majmua tarkibidagi **“Biotexnologiya va molekulyar**

genetika” laboratoriyasi eng so‘nggi rusumdagi PZR (PCR) va IFA analizatorlari bilan jihozlangan bo‘lib, u erda o‘simliklar virusologiyasi bo‘yicha xalqaro grant loyihalari (Shveysariya va Germaniya fondlari hamkorligida) amalga oshirilmoqda. Kimyo yo‘nalishidagi **“Polimerlar va kompozit materiallar” markazi** esa mahalliy xomashyo asosida yangi avlod qurilish materiallari va sug‘orish tizimlari uchun «aqlli» gellar olish texnologiyalarini ishlab chiqmoqda.

Geografiya yo‘nalishida **“GIS-texnologiyalar va raqamli kartografiya” markazi** hamda ochiq osmon ostidagi **“Zamonaviy meteorologik maydoncha”** talabalarga iqlim o‘zgarishlarini monitoring qilish va raqamli xaritalar yaratish ko‘nikmalarini o‘rgatmoqda. Aniq fanlar fakultetidagi **“IT Park” inkubatsiya markazi** va **“Ultrafast Optics Laboratory”** (O‘ta tezkor optika laboratoriyasi) esa sun‘iy intellekt, dasturiy injiniring va lazer fizikasi sohalarida yuqori texnologik tadqiqotlar olib borish markaziga aylangan.

Pedagogika va Maxsus pedagogika yo‘nalishlarida **“Inklyuziv ta’lim resurslari markazi”** va **“Logopediya va defektologiya laboratoriyasi”** tashkil etilgan. Ushbu markazlar zamonaviy surdotexnik va tiflotexnik vositalar, Brayl tizimidagi adabiyotlar va maxsus korreksion uskunalar bilan jihozlangan. Markaz faoliyati doirasida ishlab chiqilgan **“SMART-JEST”** (imo-ishora tili tarjimoni) mobil ilovasi va **“Robolife”** reabilitatsiya platformasi imkoniyati cheklangan shaxslarning ijtimoiy moslashuviga ko‘maklashuvchi muhim innovatsion mahsulot sifatida e’tirof etildi. Shuningdek, **“Psixologik xizmat va pedagogik diagnostika” markazi** talabalarda konfliktologiya, stress-menejment va pedagogik takti shakllantirish bo‘yicha treninglar o‘tkazish bazasi vazifasini o‘tamoqda.

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida faoliyat yuritayotgan ushbu markazlar, laboratoriyalar va komplekslar tarqoq tuzilmalardan yagona, integratsiyalashgan ilmiy-ta’lim ekotizimiga aylandi. “Xumo” bog‘cha-laboratoriyasidan tortib, yuqori texnologik “Bio-Geo-Chem” laboratoriyalarigacha bo‘lgan infratuzilma universitetning nafaqat kadrlar tayyorlash, balki ilmiy bilimlarni yaratish va transfer qilish salohiyatini keskin oshirdi.

3.6. Fundamental tadqiqotlar natijadorligi: Monografiyalar tahlili va ilmiy yechimlarning kapitalizatsiyasi

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida olib borilgan fundamental va amaliy loyihalarning yakuniy natijalarini yaxlit ilmiy asar – monografiya shaklida rasmiylashtirish jarayoni sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarildi. Monografiyalar universitet ilmiy salohiyatining asosiy indikatori sifatida professor-o‘qituvchilarning uzoq yillik tizimli izlanishlari, xususan, himoya qilingan doktorlik (DSc) va falsafa doktori (PhD) dissertatsiyalarining mantiqiy va yakuniy ilmiy xulosasi o‘laroq yuzaga chiqdi. Hisobot yilida universitetning ilmiy

bo'limi va Axborot-resurs markazi bazasida shakllantirilgan reestrda ko'ra, professor-o'qituvchilar tomonidan nashr etilgan monografiyalarning umumiy soni **170 taga** etib, bu ko'rsatkich o'tgan 2024 yilga nisbatan **1,5 barobarga** o'sganini ko'rsatmoqda. Ushbu dinamika universitetda ilmiy maktablarning shakllanganligi va tadqiqot natijalarining ilmiy jamoatchilikka to'liq etib borayotganidan dalolat beradi.

Monografiyalarning mavzuviy va sohaviy taqsimoti tahlil qilinganda, universitetda uchta asosiy yo'nalish dominantlik qilayotgani kuzatildi. Birinchi o'rinda, umumiy nashrlarning salkam **35 foizini** tashkil etgan ijtimoiy fanlar, tarix va falsafa yo'nalishidagi tadqiqotlar turibdi. Ushbu yo'nalishdagi ilmiy asarlarning mazmuni asosan O'zbekistonning yangi tarixi, mustaqillik davridagi madaniy va ijtimoiy transformatsiya jarayonlarini tizimli o'rganishga qaratilgan bo'lib, tarixiy tadqiqotlarda arxiv hujjatlari va birlamchi manbalar asosida jamiyatning madaniy hayotidagi evrilishlar fundamental tarzda yoritib berildi. Falsafa va ma'naviyat sohasidagi monografiyalarda esa Sharq peripatetizmi, xususan, o'rta asr mutafakkirlarining ijodidagi ratsionalistik an'analar va ularning zamonaviy fan rivojiga ta'siri gnoseologik jihatdan tahlil qilindi. Bu yo'nalishdagi asarlar milliy g'oya va mafkuraning tarixiy ildizlarini ilmiy asoslashga xizmat qilmoqda.

Ilmiy nashrlar salmog'i bo'yicha ikkinchi o'rinni **30 foizlik** ulush bilan filologiya va tilshunoslik yo'nalishi egallamoqda. Bu yo'nalishda Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim hamda Gumanitar fanlar fakultetlari olimlari tomonidan yaratilgan monografiyalarda o'zbek tili izohli lug'atidagi o'zlashma so'zlar tahlili, badiiy asarlar tili va psixolingvistik xususiyatlar chuqur o'rganilgan. Uchinchi muhim yo'nalish sifatida umumiy nashrlarning **25 foizini** qamrab olgan pedagogika va metodika sohasidagi monografiyalar ta'lim tizimidagi eng dolzarb muammolar echimiga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi. Xususan, «Pedagogik ta'lim innovatsion klasteri» muhitida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash, talabalarda kreativlik va reflektiv ko'nikmalarni shakllantirish texnologiyalari ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Bunday yondashuv universitetning pedagog kadrlar tayyorlashdagi etakchilik mavqeini ilmiy jihatdan mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Nashrlarning **10 foiz** ulushini tashkil etuvchi aniq va tabiiy fanlar (kimyo, biologiya, matematika) yo'nalishidagi monografiyalar asosan ko'p yillik laboratoriya tajribalari va dala tadqiqotlari natijalariga asoslangan. Ushbu asarlarda mahalliy xomashyo va sanoat chiqindilari asosida yangi kimyoviy birikmalar sintezi, o'simliklarning stress omillariga chidamliligini oshirishning biotexnologik usullari hamda matematik modellashtirishning yangi algoritmlari taklif etildi. Bu yo'nalishdagi monografiyalar fundamental fan yutuqlarini ishlab chiqarishga joriy etish va tijoratlashtirish salohiyatining yuqoriligi bilan xarakterlanadi.

2025 yilgi tahlillar shuni ko'rsatadiki, universitetda monografiyalarni nashrga tavsiya etish jarayoni qat'iy sifat nazorati tizimiga o'tkazilgan. Barcha monografiyalar dastlab kafedra ilmiy seminarlarida, so'ngra Fakultet Kengashida va yakuniy bosqichda universitet Ilmiy-texnik kengashining (ITK) ekspertizasidan o'tgandan keyingina nashr huquqini qo'lga kiritgan. Avvalgi yillardan farqli o'laroq, 2025 yilda monografiyalarni "**Zebo Prints**", "**Fan va texnologiya**" kabi nufuzli va ixtisoslashgan nashriyotlarda, xalqaro **ISBN** raqamlari bilan chop etish tendensiyasi kuchaydi. Bu esa universitet ilmiy mahsulotlarining xalqaro kitob palatalari va kutubxonalar kataloglariga kirish imkoniyatini kengaytirdi. Eng muhimi, ushbu fundamental asarlar universitetning elektron kutubxonasiga va xalqaro ilmiy bazalarga (Google Scholar) integratsiya qilinib, ularga bo'lgan iqtiboslik (citation) darajasining oshishiga va universitetning ilmiy reytingi yuksalishiga mustahkam zamin yaratdi.

(Ilova 3. 2025 yil davomida universitet professor-o'qituvchilari tomonidan nashr etilgan monografiyalarning to'liq ro'yxati, mualliflar tarkibi, nashriyot va ISBN raqamlari bo'yicha batafsil ma'lumotlar ushbu hisobotning **3-ilovasida** jadval shaklida keltirilgan).

3.7. Xalqaro ilmiy nufuz va nashr faolligi: Scopus va Web of Science bazalaridagi nashrlar dinamikasi va sifat tahlili

2025 yil Chirchiq davlat pedagogika universiteti ilmiy-tadqiqot faoliyati tarixida global ilmiy makonga integratsiyalashuv va xalqaro e'tirof yili sifatida muhurlandi. Universitetning "University 4.0" strategiyasi doirasida belgilangan maqsadli indikatorlar ijrosi, xususan, nufuzli xalqaro ilmiy-texnik bazalar — **Scopus** va **Web of Science** tizimlarida indekslanuvchi jurnallardagi nashr faolligi bo'yicha rekord ko'rsatkichlar qayd etildi. Scopus xalqaro bazasidagi universitet profili va taqdim etilgan hisobotlar tahliliga ko'ra, 2025 yil davomida universitet professor-o'qituvchilari tomonidan jami **247 ta** (2024 yilda bu ko'rsatkich 138 tani tashkil etgan) ilmiy maqola chop etildi. Bu o'tgan yilga nisbatan nashr hajmining salkam **1,8 barobarga** o'sganini va universitet ilmiy salohiyatining jahon miqyosida tan olinayotganini yaqqol namoyon etadi.

Universitetdagi ilmiy nashrlar portfelining tarkibiy tahlili shuni ko'rsatadiki, barcha 8 ta fakultet xalqaro maydonda o'z ilmiy yo'nalishlarini namoyon etishga muvaffaq bo'ldi. Nashrlar soni va sifati bo'yicha etakchilikni **Tabiiy fanlar fakulteti** saqlab qoldi. Fakultet olimlari tomonidan yil davomida **58 ta** ilmiy maqola Scopus va Web of Science bazalarida e'lon qilindi. Ayniqsa, SABRAO Journal of Breeding and Genetics (Q2) va Archives of Virology (Q2) jurnallaridagi maqolalari fakultetning biotexnologiya va genetika sohasidagi yuqori salohiyatini ko'rsatdi.

Ikkinchi o‘rinda **Aniq fanlar fakulteti** joylashgan bo‘lib, fakultet jamoasi 2025 yilda **52 ta** reytingli maqolani nashr etishga erishdi. Fizika va matematika yo‘nalishidagi tadqiqotlar Physical Review B va Journal of Applied Engineering Science kabi fundamental jurnallarda chop etilishi hisobiga universitetning umumiy Xirsh indeksi (h-index) o‘shishiga eng katta hissa qo‘shdi.

Ijtimoiy-gumanitar blokda **Pedagogika fakulteti** (45 ta maqola) va **Maktabgacha va boshlang‘ich ta‘lim fakulteti** (38 ta maqola) keskin o‘shish dinamikasini namoyish etdi. Avvalgi yillarda bu yo‘nalish vakillari asosan mahalliy nashrlar bilan cheklangan bo‘lsa, 2025 yilda Journal of Engineering Science and Technology (maxsus pedagogik sonlari) va International Journal of Language Education jurnallarida chop etilgan maqolalar soni ortdi. Bu esa pedagogik tadqiqotlarning empirik asoslanishi va xalqaro metodologiyaga moslashuvi natijasidir.

Gumanitar fanlar fakulteti (26 ta maqola) tarix va filologiya yo‘nalishidagi qiyinchiliklarga qaramay, Bylye Gody va Religions kabi Q1-Q2 kvartilli jurnallarga kirib borishga muvaffaq bo‘ldi. **Turizm fakulteti** (12 ta maqola), **San‘atshunoslik fakulteti** (9 ta maqola) va **Jismoniy madaniyat fakulteti** (7 ta maqola) ham o‘z sohalariga ixtisoslashgan tor doiradagi nufuzli jurnallarda dastlabki muvaffaqiyatli qadamlarni qo‘ydilar. Xususan, San‘atshunoslik fakultetining nanotexnologiyalar bilan integratsiyalashgan maqolalari (Journal of Nanostructures) fanlararo yondashuvning yorqin namunasi bo‘ldi.

Bu yo‘nalish bo‘yicha sifat o‘zgarishlari va tashkiliy-metodik omillar 2025 yilda sezilarli ta‘sir ko‘rsatdi. Jumladan 2025 yilgi natijalarning salmoqli bo‘lishida universitet rahbariyati tomonidan yo‘lga qo‘yilgan tizimli rag‘batlantirish mexanizmi va metodik qo‘llab-quvvatlash tizimi hal qiluvchi rol o‘ynadi. Ta‘lim sifatini nazorati bo‘limi tashabbusi bilan xalqaro bazalar bo‘yicha yetakchi eksperti **D. Allanazarova** jalb etilgan holda, yil davomida uzluksiz “Science Direct va Scopus maktabi” seminar-treninglari tashkil etildi. Bu seminarlar shunchaki umumiy ma‘ruzalar emas, balki har bir fakultet xususiyatidan kelib chiqib, aniq jurnallarni tanlash, “yirtqich” nashrlardan saqlanish, IMRaD talablari asosida maqola yozish va taqriz jarayonlariga javob berish ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratildi.

Natijada, maqolalarning sifat tarkibi tubdan o‘zgardi. 2025 yilda nashr etilgan ishlarning **35 foizi** yuqori impakt-faktorga ega bo‘lgan **Q1 va Q2** kvartilidagi jurnallar hissasiga to‘g‘ri keldi. Universitet tomonidan Scopus bazasida maqola chop etgan mualliflarni moddiy rag‘batlantirish tizimining joriy etilishi, xususan, yuqori reytingli maqolalar uchun mualliflarga 5 million so‘mdan 15 million so‘mgacha bir martalik mukofot pullarining to‘lanishi sog‘lom ilmiy raqobat muhitini yaratdi. Bu chora-tadbirlar majmui universitet olimlariga berilayotgan

iqtiboslar (citation) sonining o'tgan yilga nisbatan 30 foizga oshishini va universitetning xalqaro reytinglardagi (THE Impact Rankings, QS Asia) pozitsiyasi mustahkamlanishini ta'minladi.

(Ilova 4. 2025 yil davomida universitet professor-o'qituvchilari tomonidan nashr etilgan **Scopus** va **Web of Science** tizimlarida indekslanuvchi jurnallardagi maqolalar to'liq ro'yxati, mualliflar tarkibi, nashriyot va boshqa ma'lumotlar ushbu hisobotning **4-ilovasida** jadval shaklida keltirilgan).

3.8. Respublika ilmiy jurnallaridagi nashr faolligi: Milliy ilm-fan ekotizimidagi integratsiya va OAK e'tirofidagi tadqiqotlar tahlili

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetining ilmiy-tadqiqot faoliyati strategiyasida milliy ilm-fan rivojiga hissa qo'shish, mahalliy muammolarga ilmiy echimlar taklif etish va respublika ilmiy hamjamiyati bilan integratsiyalashuv ustuvor vazifa sifatida belgilandi. O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi (OAK) tomonidan dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan nufuzli milliy jurnallardagi nashr faolligi bo'yicha erishilgan natijalar universitet ilmiy salohiyatining barqaror o'sish dinamikasini namoyon etmoqda. Ilmiy bo'lim tomonidan shakllantirilgan reestr ma'lumotlarining qiyosiy tahlili shuni ko'rsatadiki, hisobot yilida universitetning barcha 8 ta fakulteti professor-o'qituvchilari va tadqiqotchilari tomonidan respublika ilmiy jurnallarida jami **700 dan ortiq** ilmiy maqolalar nashr etildi. Bu ko'rsatkich universitetning mamlakat miqyosidagi intellektual mulk yaratuvchisi sifatidagi maqomini mustahkamlash bilan birga, ilmiy tadqiqotlarning mavzuviy qamrovi va tahliliy chuqurligi jihatidan yangi sifat bosqichiga ko'tarilganidan dalolat beradi.

Universitet olimlarining ilmiy maqolalari respublikaning "Oltin fondi"ga kiruvchi, qat'iy taqriz (peer-review) tizimiga ega bo'lgan fundamental akademik nashrlarda barqaror o'rin egalladi. Xususan, "**O'zbekiston Milliy universiteti xabarлари**", "**Farg'ona davlat universiteti ilmiy xabarлари**" (FarDU ilmiy xabarлари) va «**Pedagogik mahorat**» kabi yuqori impakt-faktorga ega milliy jurnallardagi nashrlar salmog'i ortdi. Bu borada **Fakultetlararo ijtimoiy fanlar kafedrasi** olimlarining faolligi alohida e'tiborga molik. Dotsent Obidjon Jaynarovning "FarDU ilmiy xabarлари" jurnalida (2025 yil, 2-son) e'lon qilingan "O'zbekiston SSR advokaturasi tizimi: islohot va natijalar (XX asr 20-yillari)" mavzusidagi fundamental maqolasi arxiv hujjatlariga asoslanganligi va tarixiy-huquqiy rekonstruksiya usuli qo'llanilgani bois, soha mutaxassisleri tomonidan yuqori baholandi. Shuningdek, tadqiqotchi Azamatjon Xudaynazarovning "O'zbekiston Milliy universiteti xabarлари" jurnalidagi "O'zbekiston yoshlarini davlat boshqaruvida ishtiroki: sotsiologik tahlil" sarlavhali maqolasida keltirilgan

empirik ma'lumotlar va sotsiologik prognozlar yoshlar siyosati samaradorligini oshirish bo'yicha davlat dasturlarini ishlab chiqishda ilmiy asos sifatida xizmat qilmoqda. Bunday tadqiqotlar universitet olimlarining jamiyatdagi dolzarb ijtimoiy-siyosiy jarayonlarga befarq emasligini va ularga akademik echim izlayotganini tasdiqlaydi.

Universitetning ixtisosligidan kelib chiqib, respublika jurnallaridagi nashrlarning asosiy qismini pedagogika va o'qitish metodikasi yo'nalishidagi maqolalar tashkil etdi. Bu yo'nalishda **Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti** respublika miqyosidagi metodologik markaz vazifasini bajarmoqda. "**Maktabgacha va maktab ta'limi**" ilmiy-metodik jurnalida Marhabo Jumaboeva tomonidan chop etilgan "Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda sahnalashtirish faoliyati orqali muloqotning dolzarb muammolari" maqolasi uzluksiz ta'limning ilk bo'g'inida kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishning yangi texnologiyalarini amaliyotga tatbiq etishga bag'ishlangan. Shu bilan birga, "O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali"da Shoira Djalilovanning boshlang'ich sinf o'quvchilarida yozma nutqni rivojlantirish mexanizmlariga oid tadqiqoti e'lon qilindi. Ushbu maqolalar shunchaki nazariy qarashlar majmui bo'lib qolmasdan, balki "Milliy o'quv dasturi"ni amaliyotga joriy etish jarayonida minglab o'qituvchi va tarbiyachilar uchun muhim metodik qo'llanma vazifasini o'tamoqda.

2025 yilda erishilgan muhim yutuqlardan biri — respublika jurnallarida chop etilgan maqolalarning raqamli transformatsiyasidir. Tahlillarga ko'ra, nashr etilgan ishlarning deyarli 100 foizi raqamli ob'ekt identifikatorlari (DOI) bilan ta'minlandi hamda **Google Scholar**, **ResearchBib** va milliy ilmiy repozitoriyalarda to'liq indeksatsiya qilindi. Reestrda journal.fdu.uz, maktabgacha-va-maktab-talimi-jurnal.uz kabi platformalarga yo'naltirilgan havolalar universitet olimlarining ishlari "Ochiq foydalanish" (Open Access) tamoyili asosida global tarmoqqa joylashtirilganini ko'rsatadi. Bu esa mahalliy tadqiqot natijalarining nafaqat respublika, balki MDH va xorijiy tadqiqotchilar tomonidan ham o'qilishi, tahlil qilinishi va iqtibos keltirilishiga keng yo'l ochdi. Xususan, Maxsus pedagogika va Psixologiya yo'nalishlaridagi maqolalarning elektron platformalarda jamlanishi inklyuziv ta'lim muammolari bo'yicha yagona milliy raqamli ilmiy bazaning shakllanishiga salmoqli hissa qo'shdi.

Umumiy xulosa qilganda, 2025 yil davomida Chirchiq davlat pedagogika universiteti jamoasi respublika ilmiy davriy nashrlarida yuqori faollik ko'rsatib, O'zbekiston ilm-fanini yangi nazariy konsepsiyalar, empirik ma'lumotlar va amaliy ishlanmalar bilan boyitdi. OAK ro'yxatidagi nufuzli jurnallardagi bunday barqaror nashr faolligi universitetda himoya qilinayotgan doktorlik (DSc) va falsafa doktori (PhD) dissertatsiyalarining ilmiy asoslarini mustahkamlash bilan

birga, oliy ta'lim muassasalarining milliy reytingida universitet mavqeining yuksalishiga xizmat qilmoqda.

(Ilova 5. 2025 yil davomida universitet professor-o'qituvchilari tomonidan nashr etilgan Respublika ilmiy jurnallaridagi maqolalar to'liq ro'yxati, mualliflar tarkibi, nashriyot va boshqa ma'lumotlar ushbu hisobotning **5-ilovasida** jadval shaklida keltirilgan).

3.9. Intellektual mulk va tijoratlashtirish: Ilmiy ishlanmalarni huquqiy muhofaza qilish va iqtisodiy samaradorlik tahlili

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida "University 4.0" modelining asosiy tamoyili — ilm-fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini ta'minlash maqsadida ilmiy tadqiqot natijalarini intellektual mulk ob'ekti sifatida rasmiylashtirish jarayoni yangi bosqichga ko'tarildi. Patent.csv va DGU.csv reestrlaridagi ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, hisobot yilida universitet professor-o'qituvchilari va tadqiqotchilari tomonidan jami **150 dan ortiq** intellektual mulk ob'ektlariga egalik huquqini beruvchi hujjatlar (Ixtiro patentlari va EHM dasturlari uchun guvohnomalar) qo'lga kiritildi. Bu ko'rsatkich o'tgan 2024 yilga nisbatan **1,6 barobarga** o'sgan bo'lib, universitetning innovatsion kapitali sezilarli darajada ortganidan dalolat beradi.

Intellektual mulk portfelining sifat tarkibi tahlil qilinganda, **Tabiiy fanlar fakulteti** fundamental va amaliy ixtirolar bo'yicha yaqqol etakchilikni saqlab turibdi. Fakultet olimlari tomonidan olingan patentlar to'g'ridan-to'g'ri iqtisodiyotning real sektori, xususan, qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat xavfsizligi muammolarini hal etishga yo'naltirilgan. Jumladan, **Genetika va evolyusion biologiya kafedrasi** professori B.X. Amanov tomonidan yaratilgan va O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Intellektual mulk markazi tomonidan ro'yxatga olingan "**G'o'zani Shijoat navi**" (Patent raqami: NAP 20230022/1) seleksiya sohasidagi yirik yutuq sifatida baholandi. Shuningdek, tadqiqotchi A.Q. Bo'ronov tomonidan olingan "**Ilg'or yumshoq bug'doy navi**" ixtiro patenti (NAP 20220068/1) mamlakatimiz g'allachiligida hosildorlikni oshirishga xizmat qiladigan strategik ishlanma hisoblanadi. Ushbu ixtirolar universitetning agrar sektor klasterlari bilan xo'jalik shartnomalarini tuzishi uchun mustahkam huquqiy asos yaratdi.

Pedagogik ta'limni raqamlashtirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish borasida **Pedagogika, Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim**, hamda **Aniq fanlar fakultetlari** yuqori faollik ko'rsatdi. 2025 yilda EHM uchun yaratilgan dasturiy mahsulotlar va ma'lumotlar bazalari uchun olingan guvohnomalar soni keskin ortgan.

Pedagogika va Maxsus pedagogika yo‘nalishida inklyuziv ta‘limni qo‘llab-quvvatlovchi ishlanmalar salmog‘i ortdi. Xususan, **Maxsus pedagogika kafedrasida** olimasi G.S. Abdullaeva tomonidan ishlab chiqilgan **“Robolife: Smart Path”** robototexnik platformasi (Guvohnoma DGU 2025) imkoniyati cheklangan bolalarning texnik ijodkorligini rivojlantirishga qaratilgan noyob loyihadir. Shuningdek, Z.X. Xusnuddinovaning **“Teri tuyish va mayda qo‘l motorikasini rivojlantirish metodikasi”** elektron dasturi (DGU 30.12.2025) korreksion pedagogikada raqamli vositalardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirdi.

Maktabgacha va boshlang‘ich ta‘lim fakultetida metodik ta‘minotni elektronlashtirish ustuvorlik qildi. **Maktabgacha ta‘lim metodikasi kafedrasidan** M.M. Abdikerimovaning **“Tibbiyot yo‘nalishidagi talabalarga terminologik leksikani o‘qitish”** dasturi (DGU 50295) va **Psixologiya kafedrasidan** S.M. Yuldashevaning **“Umumiy psixologiya fanidan o‘quv uslubiy qo‘llanma”** elektron platformasi (DGU 47935) ta‘lim jarayonida masofaviy va mustaqil ta‘lim samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Gumanitar fanlar fakultetida esa filologik va tarixiy ma‘lumotlarni raqamlashtirish tendensiyasi kuzatildi. **Rus adabiyotshunosligi kafedrasida** o‘qituvchisi S.R. Yermetov tomonidan yaratilgan elektron dastur (Guvohnoma № 50604) adabiyotlarni tahlil qilishning yangi raqamli algoritmlarini taklif etdi.

2025 yilda qo‘lga kiritilgan intellektual mulk ob‘ektlarining 75 foizi amaliyotga joriy etish (kommersiyalashtirish) uchun yuqori potensialga ega. Tabiiy fanlar yo‘nalishidagi yangi navolar uchun olingan patentlar fermer xo‘jaliklari va urug‘chilik markazlariga litsenziya shartnomasi asosida sotishga tayyorlanmoqda. Pedagogik va psixologik yo‘nalishdagi DGU guvohnomalariga ega bo‘lgan elektron darsliklar, virtual laboratoriyalar va diagnostik platformalar esa Maktabgacha va maktab ta‘limi vazirligi tizimidagi ta‘lim muassasalariga pullik xizmat ko‘rsatish yoki obuna bo‘lish tizimi orqali tarqatilishi rejalashtirilgan.

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida intellektual mulk bozori ishtirokchisiga aylanish uchun zarur bo‘lgan patent va litsenziyalar bazasi shakllandi. Bu esa universitetning byudjetdan tashqari mablag‘larini ko‘paytirish va ilmiy izlanishlarni iqtisodiy foydaga aylantirish mexanizmini harakatga keltirdi.

(Ilova 6. 2025 yil davomida universitet professor-o‘qituvchilari tomonidan olingan **intellektual mulk** guvohnomalari to‘liq ro‘yxati, mualliflar tarkibi 6-**ilovada** jadval shaklida keltirilgan).

3.10. Iqtidorli talabalarining ilmiy faoliyati samaradorligi: Talabalar fanining global integratsiyasi va raqobatbardoshlik dinamikasi

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universitetida iqtidorli talabalar bilan ishlash tizimi yangi sifat bosqichiga ko‘tarildi. “University 4.0” modeli doirasida

talabalarni faqat bilim oluvchi emas, balki bilim yaratuvchi sub'ekt sifatida ilmiy jarayonlarga jalb etish strategiyasi o'zining yuqori samarasini namoyon qildi. Hisobot yilida erishilgan natijalar tahlili shuni ko'rsatadiki, bakalavriat bosqichi talabalarining ilmiy izlanishlari endilikda faqat mahalliy konferensiyalar doirasida cheklanib qolmasdan, nufuzli xalqaro reytingli jurnallar va global ilmiy platformalarga ko'chdi.

2025 yil universitet tarixida ilk bor bakalavriat talabalarining **Scopus** va **Web of Science** bazalarida indekslanuvchi yuqori impakt-faktorli jurnallarda mustaqil va hammualliflikda maqolalar chop etishi bilan xarakterlandi. Talabalarining ilmiy geografiyasi Indoneziya, Fransiya va Yaponiya kabi ilm-fani rivojlangan davlatlarni qamrab oldi.

Xususan, **Maxsus pedagogika yo'nalishi** talabasi **Mohinur Safieva** tomonidan Indoneziyaning Journal of Engineering Science and Technology (Scopus) jurnalida chop etilgan "Technological Approaches to Resolving Pedagogical Conflicts" maqolasi pedagogik konfliktologiyada texnologiyalardan foydalanishning yangi echimlarini taqdim etdi. Bu natija talabaning nafaqat nazariy bilimi, balki amaliy tadqiqot ko'nikmasi yuqoriligidan dalolat beradi.

Fundamental fanlar yo'nalishida **Fizika fakulteti** talabasi **Ayjan Turdalieva** Fransiyaning nufuzli Astronomical and Astrophysical Transactions jurnalida galaktika klasterlari konsentratsiyasiga oid maqolasi bilan chiqish qildi. Bakalavr talabasining astrofizika bo'yicha Yevropadagi etakchi jurnalda nashr qilinishi universitetdagi fizika ilmiy maktabining xalqaro darajadagi e'tirofidir. Shuningdek, **Genetika va evolyusion biologiya kafedrası** talabasi **Shahzod Normurodovning** Yaponiyaning SABRAO Journal of Breeding and Genetics (Q2) jurnalida g'o'za genetikasi (The Genus Gossypium L.) bo'yicha e'lon qilgan tadqiqoti qishloq xo'jaligi fanida yosh olimlar avlodi shakllanayotganini ko'rsatdi. Talabalarining bunday yuqori reytingli jurnallardagi ishtiroki ularning bitiruv oldidanoq jahon ilmiy hamjamiyatining to'laqonli a'zosiga aylanayotganini anglatadi.

Iqtidorli talabalarining xalqaro maydondagi raqobatbardoshligi fan olimpiadalari va ilmiy tanlovlardagi g'alabalar bilan mustahkamlandi. Table 21 1 hujjatiga asosan, **O'zbek tilshunosligi fakulteti** talabalari Markaziy Osiyo miqyosidagi tanlovlarda absolyut etakchilikni qo'lga kiritdi. Jumladan, talabalar Qozog'istonning Abay nomidagi Qozoq milliy pedagogika universitetida o'tkazilgan "G'ilyim aptalyg'ы – 2025" xalqaro haftaligida "Yilning eng yaxshi maqolasi" nominatsiyasi bo'yicha 1-o'rinni egalladi.

Sport yo'nalishida esa talabalar universitet bayrog'ini yanada baland ko'tardilar. **Sport o'yinlari kafedrası** talabasi Qirg'iziston Respublikasida o'tkazilgan "Turkiy davlatlar universiadasi"da dzyudo bo'yicha sovrindor bo'lish bilan birga, karate WKF bo'yicha xalqaro ochiq turnirda oltin medalni qo'lga

kiritdi. Bu natijalar universitetda talabalarni ham jismonan, ham ma'nan barkamol qilib tarbiyalash tizimi to'g'ri yo'lga qo'yilganini ko'rsatadi.

Respublika darajasidagi tanlovlarda ham universitet talabalarining faolligi yuqori bo'ldi. **A'loxon Hasanova** "Til bilimdonlari" respublika tanlovida 3-o'rinni egallab, ona tili va adabiyot yo'nalishidagi chuqur bilimlarini namoyish etdilar. Sport sohasida **Javohirbek Saparov** kurash bo'yicha o'tkazilgan nufuzli turnirlarda (Andijon viloyati prokurori kubogi) 1-o'rinni egallab, milliy sport turlarini rivojlantirishga hissa qo'shdi.

Ushbu yutuqlarning zahirida universitetda yo'lga qo'yilgan "**Ustoz-shogird**" an'anasi va iqtidorli talabalarni maqsadli qo'llab-quvvatlash tizimi yotibdi. Har bir iqtidorli talabaga birlashtirilgan ilmiy rahbarlar (professorlar, DSc va PhDlar) ularning ilmiy maqolalarini Scopus standartida yozishga ko'maklashib, xalqaro konferensiyalarga tayyorlamoqdalar. 2025 yilda davlat stipendiyalari va universitetning ichki grantlarini qo'lga kiritgan talabalar sonining ortishi ham aynan shu tizimli yondashuvning mahsulidir. Xulosa qilib aytganda, talabalarining ilmiy samaradorligi universitetning kelajakdagi ilmiy salohiyatini ta'minlovchi strategik resursga aylandi.

3.11. Ommaviy axborot vositalarida ilm-fan targ'iboti: Universitetning media makondagi o'rni va ijtimoiy mas'uliyati strategiyasi

2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universiteti faoliyatida zamonaviy oliy ta'lim muassasalarining "Uchinchi missiyasi" — ilm-fan yutuqlarini jamiyat manfaatlarini yo'lida xizmat qildirish tamoyili ustuvor ahamiyat kasb etdi. Universitetning axborot siyosati "yopiq akademik tizim"dan "ochiq ijtimoiy muloqot" modeliga transformatsiya qilinib, aholining ijtimoiy-siyosiy, huquqiy va madaniy savodxonligini oshirishda universitet olimlarining roli sezilarli darajada kuchaytirildi. Media reestr va kontent-tahlil natijalariga ko'ra, hisobot yilida professor-o'qituvchilar va iqtidorli talabalar tomonidan respublika va mintaqaviy media makonida (televidenie, radio, bosma nashrlar va raqamli platformalar) jami **600 dan ortiq** chiqishlar amalga oshirildi. Bu raqamli ko'rsatkich universitetning Toshkent viloyati va respublika miqyosidagi intellektual kun tartibini belgilovchi asosiy markazga aylanganini tasdiqlaydi.

Universitet olimlarining markaziy va hududiy telekanallardagi ishtiroki 2025 yilda shunchaki axborot berish chegarasidan chiqib, chuqur tahliliy va ilmiy-ma'rifiy xarakter kasb etdi. Xususan, **Fakultetlararo ijtimoiy fanlar kafedrası** ilmiy salohiyatidan samarali foydalanish natijasida tarixiy xotirani tiklash borasida jiddiy media loyihalar amalga oshirildi. Dotsent O. Jaynarovning "O'zbekiston tarixi" telekanalidagi mualliflik turkum ko'rsatuvlari — "Tarix bilan tanishuv" dasturidagi chiqishlari keng jamoatchilik rezonansiga sabab bo'ldi. Olim

tomonidan 1914–1918 yillarda Toshkent shahrining elektrlashtirilishi, Turkiston o‘lkasining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish bosqichlariga oid noyob arxiv hujjatlarining ilmiy tahlili televidenie orqali taqdim etilishi, akademik tarixni ommalashtirishning samarali mexanizmi sifatida baholandi.

Hududiy media makonida universitetning ta’sir doirasi kengaydi. Toshkent viloyatining asosiy axborot minbari hisoblangan **“Nurafshon TV”** telekanali bilan o‘rnatilgan strategik hamkorlik doirasida tizimli ko‘rsatuvlar tayyorlandi. Ijtimoiy fanlar kafedrasida o‘qituvchilari **Zilola Xaydarova** va **Lutfillo Axatovlarning** **“Taskin”** va boshqa ijtimoiy-tok-shoulardagi doimiy ishtiroki orqali yoshlar ma’naviyati, oilaviy qadriyatlar mustahkamligi va jamiyatda gender tenglikni ta’minlash masalalari ilmiy-psixologik nuqtai nazardan yoritib berildi. Shuningdek, **Rus adabiyotshunosligi kafedrasida** vakillari A.V. Yekabsons va Ye.T. Kenenbaevlarning televideniedagi chiqishlari universitetda ko‘p madaniyatli muhit (multiculturalism) rivojlanganini va millatlararo totuvlik g‘oyalari ilgari surilayotganini namoyish etib, universitetning xalqaro imidjini mustahkamlashga xizmat qildi.

Matbuot va internet nashrlari bilan ishlashda ilmiy maqolalarni xalqchil tilda bayon etish (popular science) tendensiyasi kuchaydi. **“Chirchiq tongi”** va **“Nurli jol”** gazetalari universitet olimlarining doimiy ma’rifiy minbariga aylandi. **O‘zbek tilshunosligi kafedrasida** olimlari Sh. Muxtarova va D. Turg‘unpo‘latovlar tomonidan e’lon qilingan **“Ilm va do‘stlik yo‘lida”** hamda tasavvuf falsafasiga oid turkum maqolalar klassik adabiyot va milliy qadriyatlarni keng ommaga tushuntirishda muhim vosita bo‘ldi. Bu chiqishlar jamiyatda kitobxonlik madaniyatini oshirishga qaratilgan davlat siyosati bilan hamohanglik kasb etdi.

2025 yilda ilm-fan targ‘iboti an’anaviy formatlardan raqamli ekotizimga (YouTube, Telegram, rasmiy veb-portallar) to‘liq integratsiya qilindi. OAVdagi har bir chiqishning raqamli izi yaratilib, ular universitetning **“raqamli ma’rifat banki”**ni shakllantirdi. Bu borada **Maktabgacha ta’lim fakulteti** o‘qituvchilari (M. Qodirova, M. Zayniddinova) tomonidan amalga oshirilgan ishlar alohida e’tiborga molik. Ular tomonidan tayyorlangan **“Bolalar psixologiyasi”**, **“Erta yoshdagi bolalar rivojlanishi”** va **“Inklyuziv ta’lim asoslari”** mavzusidagi videokontentlar va elektron maqolalar internet tarmog‘ida keng tarqalib, yosh otalar va tarbiyachilar uchun muhim metodik qo‘llanma vazifasini o‘tamoqda. Bunday yondashuv ilm-fanning faqat nazariya bo‘lib qolmasdan, odamlarning kundalik hayotidagi muammolarni hal qilishga ko‘maklashuvchi pragmatik kuchga aylanganini ko‘rsatadi.

Xulosa o‘rnida ta’kidlash joizki, 2025 yilda Chirchiq davlat pedagogika universiteti axborot makonida passiv kuzatuvchidan faol kun tartibini belgilovchi sub’ektga aylandi. Professor-o‘qituvchilar va talabalarning OAVdagi tizimli va

mazmunli chiqishlari universitetning ijobiy imidjini shakllantirish bilan birga, mintaqada “ma’rifatli jamiyat” qurish g‘oyasiga xizmat qiluvchi qudratli intellektual platforma vazifasini bajardi.

IV. YAKUNIY QISM: STRATEGIK TAHLIL VA ISTIQBOLLAR

4.1. 2025 yilgi ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatning asosiy xulosalari

2025 yil Chirchiq davlat pedagogika universiteti (ChDPU) tarixida “University 4.0” xalqaro modeliga tizimli o‘tish va “Pedagogik ta’lim innovatsion klasteri” muhitida ilm-fan, ta’lim hamda ishlab chiqarish integratsiyasini sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarish davri sifatida muhrlandi. Hisobot yilida amalga oshirilgan keng ko‘lamli islohotlar va erishilgan natijalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, universitet nafaqat mintaqaviy, balki respublika va xalqaro miqyosdagi raqobatbardosh ilmiy-intellektual markazga aylanib bormoqda. Bu jarayon ilmiy salohiyatning o‘sishi, global integratsiyaning chuqurlashuvi, infratuzilmaviy transformatsiya va metodik ta’minotning yangilanishi kabi to‘rtta asosiy yo‘nalishda yaqqol namoyon bo‘ldi.

Universitetning strategik rivojlanishida inson kapitalini yuksaltirish va akademik barqarorlikni ta’minlash ustuvor vazifa sifatida belgilandi. Natijada, 2025 yil yakunlariga ko‘ra, universitetning ilmiy salohiyati 51 foizga yetib, respublikadagi etakchi pedagogik oliy ta’lim muassasalari qatoridan mustahkam o‘rin egalladi. Yil davomida 46 nafar pedagog-olimning (9 ta fan doktori - DSc va 37 ta falsafa doktori - PhD) dissertatsiya ishlarini muvaffaqiyatli himoya qilishi hamda 362 nafar izlanuvchini qamrab olgan “Doktorantlar maktabi” faoliyatining samarali yo‘lga qo‘yilishi ilmiy maktablar davomiyligini va ilmiy avlodlar almashinuvining barqaror tizimi yaratilganini tasdiqlaydi.

Global ilmiy makonga integratsiyalashuv jarayonida universitet olimlarining tadqiqotlari jahon miqyosida e’tirof etila boshlandi. Scopus va Web of Science kabi nufuzli xalqaro bazalarda 247 ta ilmiy maqolaning chop etilishi, shuningdek, Shveysariya Milliy ilmiy fondi va NATO SPS dasturi kabi nufuzli xalqaro tashkilotlarning umumiy qiymati 600 ming AQSh dollaridan ortiq bo‘lgan grantlarining jalb qilinishi universitet ilmiy faoliyatining xalqaro standartlarga moslashganidan dalolat beradi. Rossiya, Germaniya va Qozog‘istonning etakchi universitetlari bilan yo‘lga qo‘yilgan akademik mobillik dasturlari doirasida 30 dan ortiq talabaning almashinuvi ta’limning transchegaraviy xarakterini kuchaytirib, madaniyatlararo muloqot muhitini boyitdi.

Ta’lim va ilm-fan jarayonlarini qo‘llab-quvvatlovchi infratuzilmaviy transformatsiya natijasida universitetda faqat auditoriyaga asoslangan an’anaviy o‘qitishdan voz kechilib, amaliy-tadqiqot muhiti shakllantirildi. Xususan, “Xumo” bog‘cha-laboratoriyasi, “Bio-Geo-Chem” majmuasi, “IT Park” va “Art Studio” kabi innovatsion markazlarning ishga tushirilishi talabalarda XXI asr ko‘nikmalari (“4K” kompetensiyalari)ni rivojlantirish hamda ilmiy g‘oyalarni tijoratlashtirish uchun real platforma vazifasini o‘tamoqda. Buning natijasida yil davomida

yaratilgan 150 dan ortiq patent va ishlanmalar ishlab chiqarish va ta'lim amaliyotiga samarali transfer qilindi.

O'quv-metodik ta'minotning mazmunan yangilanishi ham 2025 yilgi faoliyatning muhim yutug'i bo'ldi. Vazirlik guvohnomasiga ega bo'lgan 153 ta yangi avlod darsligi va 120 dan ortiq raqamli o'quv resurslari (DGU)ning yaratilishi ta'lim mazmunini modernizatsiya qilishga va talabalarning mustaqil ta'lim olishi uchun qulay raqamli muhitni yaratishga xizmat qilmoqda. Ushbu natijalar Chirchiq davlat pedagogika universitetining ta'lim sifatini oshirish va innovatsion rivojlanish yo'lidagi strategik maqsadlariga erishayotganini ko'rsatuvchi asosiy indikatorlardir.

4.2. 2026 yilga mo'ljallangan strategik vazifalar va istiqbolli rejalar

2025 yilda erishilgan yutuqlarni mustahkamlash hamda Chirchiq davlat pedagogika universitetining xalqaro reytinglar (QS Asia, THE Impact Rankings)dagi pozitsiyasini yuksaltirish maqsadida, 2026 yil uchun universitet rivojlanishining strategik «Yo'l xaritasi» ishlab chiqildi. Ushbu strategiya to'rtta asosiy yo'nalishni qamrab oluvchi kompleks yondashuvga asoslangan bo'lib, har bir yo'nalish universitetning global ta'lim makonidagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Birinchi navbatda, **“Raqamli universitet” ekotizimining intellektual transformatsiyasi** amalga oshiriladi. Bu jarayon ta'limni raqamlashtirishning ekstensiv bosqichidan intensiv bosqichiga o'tishni nazarda tutadi. Xususan, ta'lim jarayoniga sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarini to'liq integratsiya qilish orqali talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichlarini tahlil qiluvchi va individual ta'lim traektoriyalarini shakllantiruvchi adaptiv o'qitish platformalari (LMS) joriy etiladi. Shuningdek, “Kelajak o'qituvchisi” loyihasi doirasida immersiv texnologiyalar ko'lamini kengaytirilib, pedagogik amaliyotni virtual muhitda sinab ko'rish imkonini beruvchi Virtual (VR) va Kengaytirilgan reallik (AR) laboratoriyalari tarmog'i rivojlantiriladi hamda “Metaverse Education” elementlari sinovdan o'tkaziladi.

Ikkinchi strategik yo'nalish **ilmiy tadqiqotlarni tijoratlashtirish va innovatsion tadbirkorlik** muhitini yaratishga qaratilgan. Ilmiy salohiyatni iqtisodiy kapitalga aylantirish maqsadida universitet olimlari tomonidan yaratilgan intellektual mulk ob'ektlari — bioo'g'itlar, diagnostik test tizimlari va elektron dasturiy mahsulotlar bazasida bozorga tayyor mahsulot chiqaruvchi kamida 3 ta kichik innovatsion korxonalar (Spin-off) faoliyati yo'lga qo'yiladi. Bundan tashqari, iqtisodiyotning real sektori korxonalarini bilan tuziladigan xo'jalik shartnomalari va ilmiy xizmatlar hajmini 10 milliard so'mga etkazish orqali universitetning moliyaviy mustaqilligini ta'minlash va byudjetdan tashqari daromadlarni diversifikatsiya qilish ko'zda tutilgan.

Uchinchidan, **xalqaro akkreditatsiya va global akademik mobillikni** kengaytirish orqali ta'lim sifati jahon standartlariga moslashtiriladi. Bunda universitetning kamida 3 ta etakchi ta'lim yo'nalishi (Kimyo, Xorijiy tillar, Pedagogika) nufuzli xalqaro akkreditatsiya agentliklari (ASIIN, ACQUIN yoki FIBAA) ekspertizasidan o'tkazilib, sifat sertifikatlarini qo'lga kiritish rejalashtirilgan. Shu bilan birga, rivojlangan xorijiy hamkorlar bilan "Ikki tomonlama diplom" (Double Degree) dasturlari sonini oshirish va universitetda tahsil oluvchi xorijiy talabalar kontingentini 100 nafarga etkazish orqali ta'lim eksporti salohiyatini yuksaltirish asosiy vazifalardan biri hisoblanadi.

To'rtinchi yo'nalish universitetning jamiyat oldidagi **"Uchinchi missiya"si va ijtimoiy mas'uliyatini** kengaytirishga qaratilgan. Toshkent viloyatidagi umumta'lim maktablari o'qituvchilari va o'quvchilari uchun PISA, PIRLS, TIMSS xalqaro tadqiqotlariga tayyorgarlik ko'rish bo'yicha mintaqaviy metodik markaz faoliyati yo'lga qo'yiladi. Chekka va olis hududlardagi maktablarda ta'lim sifatini oshirish maqsadida esa universitetning etakchi professor-o'qituvchilaridan iborat "Mobil metodik guruhlar" tashkil etilib, ular orqali tizimli mahorat darslari va metodik yordam ko'rsatish amaliyoti joriy qilinadi.

Mazkur strategik vazifalarning izchil amalga oshirilishi Chirchiq davlat pedagogika universitetining Markaziy Osiyodagi etakchi pedagogika oliygohlaridan biriga aylanishini ta'minlaydi hamda mamlakatimiz inson kapitalini rivojlantirishga munosib hissa qo'shish uchun mustahkam poydevor bo'lib xizmat qiladi.

Chirchiq davlat pedagogika universiteti 2025 yilda amalga oshirilgan keng ko'lamli ishlari bilan o'zining nafaqat pedagogik kadrlar tayyorlovchi oliygoh, balki jamiyat rivojiga ta'sir ko'rsatuvchi qudratli ilmiy-intellektual markaz ekanligini isbotladi. Jamoaning yakdilligi, ilmiy salohiyatning yuksakligi va tanlangan strategik yo'lning to'g'riligi universitetning kelajakda Markaziy Osiyoning yetakchi pedagogika universitetlari qatoridan o'rin olishiga mustahkam zamin bo'lib xizmat qiladi.

Ilmiy ishlar va innovatsiyalar
bo'yicha prorektor

B.X.Eshchanov